

Gorenjski Glas

PETEK, 5. NOVEMBRA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 88, CENA 2,00 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Nova tudi občina Lesce - Begunje?

V sredo so pobudniki v državni zbor oddali pobudo za ustanovitev nove občine Lesce - Begunje. Če bo pobuda sprejeta, bodo o ustanovitvi občine odločali krajanje na referendumu. Župan Občine Radovljica Ciril Globočnik kakršnikoli spremembi območja občine nasprotuje.

URŠA PETERNEL

Lesce – V sredo je skupina predlagateljev v državni zbor oddala pobudo za izvedbo referendumu za ustanovitev nove občine Lesce - Begunje. Pobudi so priložili tudi gradivo, v katerem so obrazložili, na kakšen način izpolnjujejo pogoje za ustanovitev nove občine in kakšni so razlogi za željo po odcepitvi od občine Radovljica. Kot so pojasnili, sta najpomembnejša razloga težnja po skladnejšem razvoju, ki ga Občina Radovljica

nikakor ne uspe zagotoviti, in želja po lastnem odločanju krajanov v lastni občini. Predsednica Krajevne skupnosti (KS) Lesce Tatjana Justin je povedala, da želijo Lesčani sami odločiti o razvoju kraja, v anketi, ki so jo med krajanje opravili maja, pa je skoraj devetdeset odstotkov vprašanih rešitev že dolgo nakopičenih razvojnih problemov videlo v novi občini. Justinova je poudarila, da je prav, da o pobudi odločajo krajanje sami, zato je izvedba referendumu o tem prava pot. Samostojni občini naj bi

se pridružila tudi KS Begunje, a so na izredni seji sveta KS v torek zvečer člani sveta odcepitev od radovljiške občine zavrnili. Kot je dejala predsednica KS Begunje Marija Hrovat, so se o ustanovitvi samostojne občine s KS Lesce pogovarjali že dalj časa, saj so bili nezadovoljni z odnosom občine. V zadnjem obdobju pa so se stvari v KS Begunje premaknile na boljše, dosegli so boljše sodelovanje z občino, zato svet KS pobude ni podprl.

V Lescah se želijo odcepiti od radovljiške občine, novo občino naj bi sestavljali krajevni skupnosti Lesce in Begunje. / Foto: Gorazd Kavčič

► 4. stran

Gorenjska banka kupila Sberbank

Gorenjska banka je v okviru širitve svoje bančne skupine na trgih srednje in vzhodne Evrope podpisala tudi pogodbo o nakupu Sberbank banke v Sloveniji.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Gorenjska banka je v sredo podpisala pogodbo za nakup Sberbank banke v Sloveniji, kar predstavlja del skupne pogodbe med Sberbank Europe AG ter AIK Banko, Gorenjsko banko in AEC Ltd. za nakup hčerinskih družb Sberbank v Sloveniji, Srbiji, Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in Madžarskem. Gorenjska banka bo s tem povečala obseg poslovanja na slovenskem bančnem trgu in se z 9,4-odstotnim tržnim deležem uvrstila med tri največje banke.

Gorenjska banka z nakupom Sberbank banke v Sloveniji povečuje tržni delež. Na sliki: poslovna stavba Gorenjske banke v Kranju. / Foto: Tina Dokl

► 9. stran

V Bohinju že gradijo novi vrtec

Z odkritjem plošče sta uradni začetek gradnje v sredo zaznamovala župan Jože Sodja in šolska ministrica Simona Kustec.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Občina Bohinj je že začela gradnjo novega vrtca v Bohinjski Bistrici. Gre za objekt, sestavljen iz treh stavb, stal pa bo za stavbo tamkajšnje osnovne šole. Kot so pojasnili na občinski upravi, je zasnovan

kot 11-oddelčni vrtec z lastno kuhinjo in vsemi spremljačnimi prostori, vanj pa bodo preselili tudi zobozdravstveno ambulanto, ki zdaj deluje v prostorih osnovne šole. V Bohinju je trenutno deset vrtčevskih oddelkov.

► 4. stran

Prilogi:

**Zgornjesavc
jeseniške novice**

AKTUALNO

Razmere so zelo resne

Vsak dan znova v tem tednu zabeležimo neslaven rekord. Samo v sredo je bilo ob 10.156 PCR-testih potrjenih 4511 okužb, največ do zdaj. Na intenzivni negi se je včeraj zdravilo 169 covidnih bolnikov. Vlada je razpravljala o zaostrovanju ukrepov.

2

GORENJSKA

Začenja se gradnja kanalizacije

Župan Gorij Peter Torkar je včeraj s tehničnim direktorjem podjetja VGP Borislavom Majkičem podpisal nekaj več kot milijon evrov vredno pogodbo za gradnjo 1,8 kilometra kanalizacijskega omrežja v Podhomu.

5

EKONOMIJA

Vse večji izziv postaja iskanje kadra

Število brezposelnih oseb se še naprej zmanjšuje, ob tem pa se gospodarstvo spopada z vse večjim pomanjkanjem delovne sile. Na gospodarski zbornici rešitve vidijo v prilagoditvi izobraževanja in pohitritvi postopkov.

9

KRONIKA

Redarji na terenu v neprebojnih jopičih

Redarji Medobčinskega inšpektorata in redarstva Kranj po novem pri opravljanju terenskega dela nosijo tudi jopiče z balistično, protivobodno in protiurezno zaščito. Za to so se odločili na podlagi ocene varnostnih razmer.

10

VREME

Danes bo pretežno oblačno. Jutri bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo, v nedeljo pa zmerno oblačno.

1/10 °C

jutri: delno jasno

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo objavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

november 1/21

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najmem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme Matija Kuhar iz Kranja.

NAGRAJENCI

V nagradni igri, ki je bila objavljena 19. oktobra, prejmeta nahrbtno vrečo, ki jo podarja RTV Slovenija, Martinka Knific iz Medvod in Jaka Kavčič iz Škofje Loke. V nagradni igri, ki je bila objavljena 22. oktobra, prejme termovko Ludvik Soklič iz Tržiča. V nagradnih igrah, ki sta bili objavljeni 26. oktobra, prejme hladilno torbo in skodelico Filip Knaflič iz Horjula, spominek z gradu Dvor pa prejmejo Angelca Bizovičar iz Gorenje vasi, Jana Osterman z Visokega in Janez Meglič iz Križ. **Nagrajencem čestitamo!**

V Cerkljah ponovno začenjajo izvajati cepljenje

Cerklje – Zdravstveni zavod Zdravje bo s svojo mobilno ekipo ponovno izvajal hitro testiranje na okužbo s koronavirusom, cepljenje s cepivom proizvajalca Pfizer proti covidu-19 ter tudi cepljenje proti gripi. Testiranje in cepljenje bo v prostorih Hribarjeve hiše, in sicer v novembru vsak četrtek (11., 18. in 25. novembra) od 8. do 13. ure. Zavod Zdravje hkrati obvešča, da cepljenja mladoletnih oseb ne bo izvajal, saj se ti zaradi možnosti nudenja večje oskrbe lahko cepijo le v cepilnih centrih.

Gradbena dela po načrtu

Tržič – Gradbena dela operacije Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju zgornje Save – občina Tržič (DRR2) tečejo po načrtu, so sporočili s tržičke občinske uprave. Začeli so dela Pod skalco in na odseku Kriška cesta–Vetrov, stroji naj bi že zabrnili tudi na Ulici Kokrškega odreda. Prošijo za upoštevanje prometne signalizacije in obvozov.

Razmere so zelo resne

Vsak dan znova v tem tednu zabeležimo neslaven rekord. Samo v sredo je bilo ob 10.156 PCR-testih potrjenih 4511 okužb, največ do zdaj. Na intenzivni negi se je včeraj zdravilo 169 covidnih bolnikov. Vlada je razpravljala o zaostrovanju ukrepov, koordinator bolniških covidnih postelj pa je jasen: reši nas lahko samo popolno zaprtje države za 14 dni.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – Epidemio- loške razmere v državi so zelo resne, v sredo so potrdili že 4511 novih okužb s koronavirusom, delež pozitivnih izvidov PCR-testov je bil 44,4-odstoten. Število aktivnih primerov okužb se je povečalo na dobrih 32 tisoč. V bolnišnicah se je včeraj zdravilo 735 covidnih bolnikov, kar 65 več kot dan prej. Včeraj je bilo zasedenih 169 postelj intenzivne terapije, deset več kot dan prej. Najmlajši bolnik, ki potrebuje intenzivno zdravljenje, je star 21 let, najmlajši bolnik na navadnem oddelku pa je po podatkih vlade star manj kot leto dni. Po oceni Instituta Jožef Stefan bomo maksimalne kapacitete enot intenzivne terapije predvidoma preseгли prihodnji teden. Vsak dan so tudi smrti zaradi covida, samo v dveh dneh tega tedna je boj z boleznijo izgubilo 27 oseb.

Nizka družbena zavest

Koordinator covidnih bolniških postelj Robert Carotta, dr. med., zaposlen v jeseniški bolnišnici, opozarja, da so bolnišnice v pripravi na izredne razmere. Četudi je opreme (še) dovolj, ni kadra. Bolnišnice odpovedujejo obravnavo nenujnih necovidnih pacientov, na koncu bodo ostali samo še obravnavani nujnih stanj in onkoloških, pediatričnih pacientov ter ginekologija z dejavnostjo porodništva, opozarja Carotta in dodaja: »Bojim pa se, da gremo proti Bergamu, da bomo prišli do točke, ko za vse ne bo poskrbljeno niti za nujno bolnišnično zdravljenje. Upam, da ne bomo nikoli postavljeni v to vlogo.« Po njegovem druge rešitve, kot je popolno zaprtje države za 14 dni, na žalost ni, ker smo prepozni. »Kakršnokoli omejevanje širitve virusa bo sicer pomagalo, ampak če hočemo resno spremeniti potek epidemije, druge rešitve ne vidim.« Carotta meni, da na mehke način – ko se nam nekaj svetuje in to spoštujemo – v Sloveniji očitno nismo sposobni premagati epidemije.

Strožji nadzor PCT?

O ukrepih je vlada tehtala na včerajšnji seji, vendar odločitve do zaključka časopisne redakcije niso bile znane. Neuradno pa je bilo v minulih dneh slišati, da naj bi se vlada za zdaj odločila za milejši scenarij s strožjim nadzorom pogoja PCT (preboleli, cepljeni,

V cepilni center Zdravstvenega doma Kranj v kranjski vojašnici je v sredo na odprto cepljenje prišlo tisoč ljudi, od tega se jih je 638 cepilo proti covidu-19 (drugi proti gripi), med njimi večina s tretjim odmerkom. Prvi odmerek cepiva proti covidu-19 je prejelo le 99 oseb. / Foto: Tomaž Bratož

testirani) in omejitvijo odpiralnega časa lokalov. Poleg tega, neuradno, naj bi razmišljali tudi o tem, da bi lahko slovenske bolnike s covidom-19 vozili na zdravljenje v tujino.

Okužbe po občinah

Po podatkih Covid-19 Sledilnika je bilo v sredo število potrjenih novih okužb po širšem Gorenjskem naslednje: v Kranju 134, na Jesenicah 64, v Mengšu 44, Medvodah 41, Radovljici 39, Škofji Loki 27, Šenčurju 20, Kamniku in Žirovnici po 15, Žireh 14, Vodica 12, Tržiču, Bohinju, Kranjski Gori in Železnikih po 11, Preddvoru 9, Naklem 8, Komendi 7, na Bledu 6, v Cerkljah 5, Gorenji vasi - Poljanah in Jezerskem po 4 in v Gorjah 1.

Občasno zmanjka testov

Iz Gorenjskih lekarn so sporočili, da se trudijo za nemoteno preskrbo s testi za samostestiranje, vendar občasno v posameznih lekarnah zmanjka testov. »Za dobavo se trudimo pri vseh razpoložljivih dobaviteljih, ki si prizadevajo, da tekoče dnevno zagotavljajo lekarnam minimalne količine. Po napovedih o novih dobavah testov v Slovenijo ocenjujemo, da bo preskrba nemotena po 15. novembru,« so še povedali v Gorenjskih lekarnah.

Tretji odmerek cepiva

V cepilni center Zdravstvenega doma Kranj v kranjski vojašnici je v sredo na odprto cepljenje prišlo kar tisoč ljudi, od tega se jih je 638 cepilo proti covidu-19 (drugi proti gripi), med njimi večina s

tretjim odmerkom. Prvi odmerek cepiva proti covidu-19 je prejelo le 99 oseb. Najprej so na tretji odmerek vabili starejše od 65 let, zdaj v kranjski cepilni center vabijo tudi že starejše od petdeset let, ki izpolnjujejo šest mesecev razmika od zaključenega cepljenja z mRNA cepivi ali več kot dva meseca od prejema vektorskega cepiva. Če se niste odzvali na vabilo ali pa ga niste prejeli, pa pozitivni odmerek želite, imate možnost v terminu odprtega cepljenja, ki je v vojašnici praviloma ob sredah med 11. in 17. uro. Enaki pogoji veljajo tudi za mlajše od navedenih starostnih skupin. Iz Službe za odnose z javnostmi v ZD Kranj so še dodali, da posebej ranljivi pacienti lahko prejmejo dodatni odmerek samo po dogovoru z osebnim zdravnikom, prejmejo pa ga lahko že 28 dni po osnovnem cepljenju.

Odločitev za cepljenje je odločitev za življenje

Vodja svetovalne skupine za cepljenje prof. dr. Bojana Beović je na novinarski konferenci povedala, da je marsikdo razočaran, ker kljub cepljenju zbolijo, in poudarila, da se moramo zavedati, da učinek cepiv ni stoodstoten, zato svetovalna skupina še posebej opozarja na pomen cepljenja čim večjega števila ljudi, s katerim bomo zmanjšali verjetnost okužbe. »Zaradi njegove velike kužnosti lahko pričakujemo, da se bomo z virusom covid-19 srečali vsi, čemur priča tudi veliko število obolelih.« Beovićeva je dejala, da se sami odločamo o tem, kako bo to srečanje

potekalo: ali bomo cepljeni in bomo, če bomo zboleli, zboleli blago, ali pa bomo tvegali hudo bolezen, umetno predihavanje ali celo smrt. »Odločitev za cepljenje je odločitev za življenje«, je še poudarila.

Iz Gorenjskih lekarn so sporočili, da se zelo trudijo za nemoteno preskrbo s testi za samostestiranje, vendar jih občasno v posameznih lekarnah zmanjka. Po napovedih naj bi bila preskrba nemotena potekala po 15. novembru.

A delež že nekaj časa vztraja pri komaj 53-odstotni polni precepljenosti populacije.

Zora, Dora in Svit delujejo nemoteno

Vsaj presejalne programe za zgodnje odkrivanje predrakavih in rakavih obolenj Zora, Dora in Svit nemoteno izvajajo. Sodelavci presejalnih programov priporočajo, da se odzovete vabilom in se udeležite presejalne mamografije oziroma ginekološkega pregleda ali se testirate na prikrito krvavitev v blatu. Zagotavljajo, da so z dodatnimi ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusa v vseh treh programih poskrbeli za varno obravnavo udeležencev in delo zaposlenih. Za udeležbo v presejalnih programih pri izvajalcu zdravstvenih storitev je potreben pogoj PCT.

Kranjski župan že vložil zahtevo za oceno ustavnosti

Kranjski župan Matjaž Rakovec je na podlagi pooblastila, ki so ga podali mestni svetniki, na ustavno sodišče vložil zahtevo za oceno ustavnosti zakonov, ki urejata področje ustanavljanja novih občin.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski mestni svetniki so na dopisni seji, ki je potekala med zadnjimi prazniki, pooblastili župana Matjaža Rakovca, da na ustavno sodišče še pred morebitnim razpisom referendum za ustanovitev Občine Golnik vložijo zahtevo za oceno ustavnosti zakonov o lokalni samoupravi ter o referendumu in ljudski iniciativi zaradi zaščite pred posegom v ustavne pravice Mestne občine Kranj (MOK) ter predlaga zadržanje izvrševanja materialnopравnih in procesnih določb o ustanovitvi nove občine. Zahteva za oceno ustavnosti je bila do včeraj tudi že vložena, so nam potrdili na občini. »V MOK nikakor ne nasprotujemo pravici do referendumu. Prav je, da lahko ljudje odločajo o zadevah, ki lahko pomembno vplivajo na njihova življenja. Vseeno pa želimo, da se glede na dosedanja opozorila ustavnega sodišča in zakonodajno-pravne službe DZ najprej preveri, ali sta zakona, kakršna sta, v celoti ustavna in ne dopuščata pravnih praznin, šele nato pa naj se odloči o potrebi izvedbe referendumu,« je v sporočilu za javnost pojasnil podžupan Janez Černe.

Gunčarjeva: Župan izumil novo pravico

»Župan je izumil občinsko pravico, ki je ustava ne pozna. Gre za pravico, da se občina ne sme drobiti,« odgovarja mestna svetnica Barbara Gunčar, glavna akterka v Iniciativi S Kranj, ki je pred dnevi odstopila kot predsednica komisije za pobude in pritožbe pri mestnem svetu. Od MOK je Gunčarjeva

zahtevala, da ji posreduje pravno mnenje, ki utemeljuje takšno zahtevo, in oceno odvetniških stroškov, pa tudi pojasnilo, kdo bo prevzel odgovornost za morebiten neuspeh zahteve na ustavnem sodišču. Kot trdi, od MOK ni prejela odgovora, kar po njeni oceni »kaže na očitno paniko v mestni vrhuški, ki bo morala občanom nove občine ne le prepustiti 10 milijonov evrov letno, ampak še zlasti jim priznati, da so sposobni sami upravljalati s svojimi zadevami«.

Včeraj je sicer predlog zakona o razpisu referendumu za ustanovitev Občine Golnik obravnaval odbor državnega zbora (DZ) za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, njegova odločitev pa do zaključka redakcije še ni bila znana. Odbor se je seznanil tudi z mnenjem zakonodajno-pravne službe DZ, ki je med drugim opozorila na podnormiranost področja ustanavljanja novih občin ter na možnost protiustavne pravne praznine v procesni in materialnopравni ureditvi. Prav na to mnenje so se v Kranju naslonili pri odločitvi za vložitev zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti.

Kranj: Nujno oceniti, ali so izpolnjeni vsi pogoji

Na MOK poudarjajo, da mora DZ pred razpisom referendumu oceniti, ali so izpolnjeni vsi z ustavo in zakonom določeni pogoji za ustanovitev nove občine. Kot opozarjajo, pa zakon o lokalni samoupravi sploh ne določa kriterijev, kdaj je občina sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge po zakonu. Prav

Kranjski župan Matjaž Rakovec je po prejemu pooblastila mestnega sveta na ustavno sodišče že vložil zahtevo za presojo ustavnosti dveh zakonov s področja ustanavljanja novih občin. / Foto: Gorazd Kavčič

tako ni urejeno ugotavljanje medsebojne povezanosti naselij, ki predstavlja ustavni pogoj za ustanovitev občine in določitev njenega območja. »Zakonska ureditev je tako pomanjkljiva in nakazuje na obstoj pravnih praznin,« ocenjujejo. Kot so dodali, je ustavno sodišče v svojih odločbah že opozarjalo, da je v neskladju z ustavo, če so merila za določitev območja zaradi odsotnosti zakonskega urejanja prepuščena poljubni izbiri. Izpostavilo je tudi, da bi moral biti med merili za oblikovanje občine vključen tudi javnofinančni vidik kot izpeljava ustavnega načela samofinanciranja občine.

Na MOK prav tako opozarjajo, da referendum o ustanovitvi občine nima ustrezne zakonske ureditve. Ker je referendum obvezen in njegova izvedba v skladu z ustavnosodnim pravom vzpostavlja pravni učinek, pa bi morala biti vsa vprašanja v zvezi z referendumom jasno, določno in popolno

urejena z zakonom, pojasnjujejo na MOK. Kot poudarjajo, je ustavno sodišče že sprejelo zelo jasno stališče, da je državni zbor pri ustanavljanju občin in pri spreminjanju njihovih območij vezan na voljo volivcev, izraženo na referendumu o ustanovitvi občine ali o spremembi njenega območja – razen v dveh primerih: ko bi upoštevanje referendumske volje povzročilo nastanek občine, ki ne bi ustrezala ustavnim in zakonskim določbam o občinah, ali ko upoštevanje referendumske volje zaradi nasprotujočih si referendumskih izidov objektivno ni mogoče.

Na podlagi proučenega v Kranju menijo, da bi zaradi arbitrarnosti presoje kriterijev za izpolnjevanje sposobnosti zadovoljevanja potreb in interesov prebivalcev, sposobnosti financiranja iz lastnih virov ter ugotavljanja medsebojne povezanosti naselij ustanovitev nove občine lahko vplivala na ustavne pravice MOK.

K

KOMENTAR
ALEŠ SENOŽETNIK

V iskanju delavcev

Slovenija se srečuje z enim največjih pomanjkanj delovne sile doslej. V prihodnjem letu naj bi po raziskavi zavoda za zaposlovanje primanjkovalo delavcev v kar 108 poklicih. V združenjih avtoprevoznikov so pred dnevi opozorili, da primanjkuje dva tisoč voznikov, okoli pet tisoč dodatnih delavcev bi potrebovali tudi v gostinstvu. S podobnimi težavami se spopadajo delodajalci s področja gradbeništva, logistike, zdravstva, elektroindustrije ter drugih tehničnih strok.

Med razlogi, da zaposlovalci ne najdejo kadra, je v nekaterih panogah preprosto to, da ga ni. Brezposelnih mehatronikov, strojnikov ali informatikov v evidencah zavoda za zaposlovanje ni.

V določenih primerih imajo delodajalci težave z iskanjem kadra, ker je ta preprosto premalo usposobljen in nima ustreznih kompetenc in znanj za opravljanje dela. Eden od razlogov, ki ga izpostavljajo na zavodu za zaposlovanje pa so tudi delovni pogoji. Neugoden delovni čas, težko fizično delo in slabo plačilo iskalce zaposlitve odvrata od takšnega dela. Tako se v gostinstvu in turizmu srečujejo s pomanjkanjem kadra, čeprav je v evidencah zavoda kar nekaj oseb, ki bi ustrezali zahtevam. A dolgo trajno zaprtje v času epidemije in z njo povezana negotovost je marsikaterega natarjarja usmerila v iskanje zaposlitve v kakšni drugi panogi.

Poleg neskladja med povpraševanjem in ponudbo na trgu dela je na nedavnem panelu Banke Slovenije direktorica Umarja Maja Bednaš opozorila tudi na dejstvo, da od sredine prejšnjega desetletja pri nas beležimo krčenje aktivnega prebivalstva za okoli deset tisoč ljudi letno. Trend se bo nadaljeval vsaj do leta 2027.

Odgovori na izzive so večplastni. Delodajalci v nekaterih panogah kličejo po uvozu delovne sile iz tujine. V zadnjem obdobju se veliko upov polaga v digitalizacijo, ki bo poenostavila in avtomatizirala nekatere delovne procese, kar pa bo vodilo do odvečne delovne sile. Tudi manj izobraženi delavci se bodo zato morali bolj prilagajati spremembam, večji poudarek bo potreben na usposabljanjih in vseživljenjskem učenju.

Že dlje časa je govora o davčni reformi, ki bi razbremenila plače ter uvedla socialno kapico, s čimer bi po mnenju delodajalcev doma lažje zadržali visoko izobražen kader, ki predstavlja gonilo razvoja slovenskega gospodarstva.

Izzivom navkljub pa bo pomanjkanje delovne sile morda utrdilo zavedanje, da je kvaliteten in zadovoljen delavec dolgoročno naložba v dobrobit podjetja ali organizacije. Naložba, ki se začne z dobrim šolskim sistemom in nadaljuje z ustvarjanjem stimulativnih delovnih pogojev.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Maša Likosar, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 2,00 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10% popusta, polletni 20% popusta, letni 25% popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5%; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Prestižna nagrada poti Juliana Trail

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Britansko združenje turističnih novinarjev (BGTW) je konec oktobra na vsakoletni gala večerji podelilo nagrade zmagovalcem mednarodnih nagrad za turizem v letu 2020. Pohodniška pot Juliana Trail je postala zmagovalka v kategoriji najbolj inovativen in najboljši projekt evropskega

turizma. BGTW (British guild of travel writers) sestavljajo najboljši turistični novinarji, blogerji, vlogerji in fotografi Velike Britanije. Novembra lani so objavili seznam finalistov za to prestižno nagrado, na katerega se je uvrstila tudi naša daljinska pohodniška pot Juliana Trail. Zasnovali so jo v skupnosti Julijske Alpe kot produkt, ki povezuje kulturo, dediščino

in kulinariko s posebnim poudarkom na trajnostnem turizmu. Kljub temu da ves čas ponuja prekrasne poglede na vrhove Julijskih Alp, se nikoli ne povzpne višje od 1326 metrov nad morje. Rudolph Abraham, znani popotnik, pisec in fotograf, ki je podal nominacijo za pohodniško pot, je zapisal, da je »Juliana odlična nova daljinska pohodniška pot skozi dih jemajoče

slovenske Julijske Alpe s posebnim poudarkom na tako imenovanem počasnem turizmu. Zasnovana je tako, da zmanjša število obiskovalcev na Triglav – najvišji in najbolj priljubljeni gori v državi, ki je vse bolj prizadeta zaradi prenatrpanosti in erozije poti – Juliana naredi 270 kilometrov dolg krog okoli tega ikoničnega vrha, ne da bi se nanj dejansko povzpela«.

Nova tudi občina Lesce - Begunje?

◀ 1. stran

Ob tem pa je predsednica KS Begunje poudarila, da bodo v primeru referenduma svoje mnenje o tem, v kateri občini želijo živeti, izrazili tudi občani. V majski anketi je sicer več kot 77 odstotkov vprašanih krajanov Begunj izrazilo mnenje, da so pripravljeni podpreti pripravo in aktivnosti za spremembo dela in ustanovitev Občine Lesce - Begunje.

Kot izhaja iz dokumenta Kakšna bi bila Občina Lesce - Begunje, ki ga je pripravila

V državnem zboru so nam včeraj potrdili, da je Krajevna skupnost Lesce v sredo vložila dopis s prošnjo poslankam in poslancem, da »v Državni zbor vložijo Predlog za razpis posvetovalnega referenduma za ustanovitev Občine Lesce - Begunje z izločitijo dela Občine Radovljica v novo Občino Lesce - Begunje«.
V skladu s poslovníkom so namreč upravičeni predlagatelji omenjenega referenduma le poslanci.

la koordinacijska skupina za novo občino, imata KS Lesce in KS Begunje skupaj 5780 prebivalcev (KS Lesce 3496, KS Begunje pa 2284), predpisano najmanjše število za samostojno občino pa je pet tisoč prebivalcev.

Po vzoru primerljivih občin bi bilo v občinski upravi zaposlenih od osem do enajst uradnikov. Letni proračun nove občine naj bi znašal okrog šest milijonov evrov, od tega bi – po pokritju zakonsko določenih

izdatkov – razpolagali z 2,5 milijona evrov za program investicij in transferjev, izhaja iz dokumenta. Podatkov o tem, koliko za investicije v KS Lesce in KS Begunje letno namenja Občina Radovljica, pobudniki nima, njihova analiza pa kaže, da bi se obseg sredstev v novi občini močno povečal, kar bi omogočilo izboljšanje infrastrukture ter pogojev življenja občanov.

In kaj o pobudi menijo na Občini Radovljica? Župan Ciril Globočnik je dejal: »Z vložitvijo pobude nisem se-

znanjen. V torek pa sem bil prisoten na seji Sveta KS Begunje, ki je sprejel izrecen sklep proti odcepitvi od občine Radovljica, zato me vložitev pobude za ustanovitev občine Lesce in Begunje preseneča. Sam sicer nasprotujem kakršnikoli spremembi območja občine Radovljica, saj sem prepričan, da je oblikovana optimalno za zadovoljevanje potreb in interesov občanov in občanov ter izvajanje vseh predpisanih nalog in funkcij.«

Svet zavoda Osnovne šole Antona Janše Radovljica, Kranjska cesta 27a, 4240 Radovljica, na podlagi sklepa 4. seje sveta zavoda z dne 30. 9. 2021 razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA (m/ž)

Kandidat mora za imenovanje na funkcijo ravnatelja izpolnjevati pogoje v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo in spremembe).

Kandidati morajo imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda.

Predvideni začetek dela bo dne **1. 5. 2022.**

Delo na delovnem mestu ravnatelja se opravlja polni delovni čas. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 5 let. Za čas mandata bo z njim sklenjena pogodba o zaposlitvi na delovnem mestu ravnatelja.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev (dokazila o: izobrazbi, nazivu, opravljenem strokovnem izpitu, opravljenem ravnateljskem izpitu, delovnih izkušnjah v vzgoji in izobraževanju, potrdilo o nekaznovanosti iz kazenske evidence Ministrstva za pravosodje, potrdilo sodišča, da kandidat ni v kazenskem postopku, in potrdilo iz evidence izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost) **pošljite v 10 dneh** po objavi razpisa na naslov: **SVET ZAVODA Osnovne šole Antona Janše Radovljica, Kranjska cesta 27a, 4240 Radovljica, z oznako "Prijava na razpis za ravnatelja"**.

Vloga bo štela za pravočasno, če bo oddana na pošto s priporočeno pošiljko najkasneje zadnji dan roka.

Kandidat mora k prijavi priložiti program vodenja zavoda za mandatno obdobje in kratak življenjepis.

Kandidati bodo pisno obvestilo o imenovanju prejeli v zakonitem roku.

V Bohinju že gradijo novi vrtec

◀ 1. stran

Skupaj je vanje vključenih skoraj dvesto otrok; enote trenutno delujejo na treh lokacijah, ob tem pa so obstoječi prostori oddelkov tudi manjši od predpisanih normativov. Zaradi zagotavljanja prostora za vrtec primanjkuje tudi prostora za šolo, je povedala ravnateljica OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica Mojca Rozman, ki je prepričana, da bodo pogoji dela s pridobitvijo novega vrtca neprijetno boljši kot doslej.

Novi vrtec je zasnovan v obliki treh med seboj povezanih objektov: v prvem bodo v pritličju servisni prostori, v nadstropju pa igralnice za drugo starostno obdobje, v drugem igralnice za prvo starostno obdobje, v tretjem pa večnamenski prostor z dodatnim prostorom za igro in športno dejavnost otrok. Glavni vhod bo umeščen v osrednji del objekta, kjer se bo tudi

Foto: Gorazd Kavčič

Ploščo, ki zaznamuje začetek del za izgradnjo novega vrtca v Bohinjski Bistrici, so na slovesnosti v prostorih OŠ dr. Janeza Mencingerja, v okviru katere deluje tudi vrtec, v sredo odkrili župan Bohinja Jože Sodja, ravnateljica šole Mojca Rozman in predstavnik izvajalca, družbe Dema plus.

večnamenska avla. Objekt bo imel notranji in zunanji »gank«, ki bo povezoval vse dela vrtca, pred njim bo trg, ob stavbi pa tudi trata, igrišče, pokrita učilnica na prostem in parkirišče. Za izbor

končne arhitekturne rešitve je Občina Bohinj sodelovala z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije, ki je končno rešitev poiskala v okviru javnega natečaja. Pri pripravi projekta

Dela so že začeli, rok za zaključek je prihodnjo jesen.

Na novo dodelili stanovanja

Prvi najemniki z nove prednostne liste za občinska neprofitna stanovanja v občini Radovljica bodo že ta mesec lahko začeli uporabljati dodeljena stanovanja.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Prvi najemniki, izbrani na zadnjem razpisu Občine Radovljica za dodelitev občinskih neprofitnih stanovanj v najem, bodo v novembru že lahko začeli uporabljati dodeljena stanovanja.

Občina Radovljica je javni razpis za dodelitev občinskih neprofitnih stanovanj v najem po več kot treh letih spet objavila novembra lani, nanj pa se je prijavilo 76 prosilcev. Kot so pojasnili na

občinski upravi, je bilo v postopku izdanih 59 odločb o uvrstitvi na prednostno listo, 17 vlog pa ni izpolnjevalo pogojev razpisa.

Na podlagi pravnomočne prednostne liste je tako župan Ciril Globočnik ta mesec s prvimi upravičenci že podpisal najemne pogodbe, tako da bodo lahko že ta mesec začeli uporabljati dodeljena stanovanja. Skupno bo občina dodelila 14 stanovanjskih enot: pet za enočlansko gospodinjstvo, štiri za dvočlansko, dve za

tričlansko in tri za štiričlansko gospodinjstvo.

Naslednji upravičenci s prednostne liste bodo morali počakati na prosta stanovanja bodisi zaradi izselitve dosedanjih najemnikov bodisi ob pridobitvi novih stanovanj, so pojasnili na občinski upravi.

Občina Radovljica trenutno razpolaga s 166 neprofitnimi najemnimi stanovanji. Zaradi njihove starosti so njuno števila vzdrževalna dela, za kar občina v proračunu letno zagotavlja več kot 180 tisoč evrov.

so sodelovali tudi krajinski arhitekti ter strokovnjak za energetske učinkovite sonaravno gradnjo.

Vrednost celotnega projekta je okoli 6,8 milijona evrov, pri čemer je občina uspešno pridobila slabih 1,2 milijona evrov na razpisu ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, na dodatnih sedemsto tisoč evrov pa računa na razpisu Ekosklada za dodeljevanje nepovratnih spodbud za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena. Preostanek bo občina zagotovila preko lastnih sredstev, delno z zadolževanjem, je povedal župan Jože Sodja. Predvidoma bodo dela trajala 12 mesecev, tako da bi jeseni prihodnje leto vrtec že lahko začel obratovati.

Kot je na slovesnosti ob začetku gradnje povedala ministrica za izobraževanje, znanost in šport Simona Kustec, je vlada letos v celotni državi za gradnjo novih vrtcev in šol ali rekonstrukcijo obstoječih namenila več kot 140 milijonov evrov. »Vzgojno-izobraževalni proces in prostori vrtcev ter šol predstavljajo srce in dušo vsakega kraja, regije in na koncu tudi države,« je povedala ministrica.

Poudarila je pomen vlaganja v vrtec in šole z razvojnega vidika. Izjemno pomembno pa se ji zdi tudi zagotavljanje pogojev, da se vzgojno-izobraževalni procesi lahko odvijajo tudi v delih države, ki imajo sicer trenutno težave z nataliteto. »Prav na takšen način spodbujamo, da se v takšne kraje znova vrača življenje,« je prepričana.

Zbirajo zamaške za malega Urbana

Kamnik – V Vrtcu Antona Medveda Kamnik so pristopili k akciji zbiranja plastičnih zamaškov za malega dečka Urbana, rojenega z redko gensko boleznijo, ki zato potrebuje posebne genske terapije. Ker so te terapije zelo drage, bodo staršem pomagali z denarjem, ki ga bodo dobili s prodajo zamaškov. Teh so skupaj z zaposlenimi v vrtcu, otroci in starši zbrali že dvesto kilogramov, zbiranje pa poteka še naprej, in sicer lahko plastične zamaške oddate v za to namenjeno škatlo, nameščeno pred društvom Makadam v nekdanjem Alpremu na Usnjarski cesti 9 v Kamniku in tako pomagate, da bodo terapije dečku Urbanu lažje dosegljive.

Začenja se gradnja kanalizacijskega omrežja

Župan Gorij Peter Torkar je v četrtek s tehničnim direktorjem podjetja VGP Borislavom Majkičem podpisal nekaj več kot milijon evrov vredno pogodbo za gradnjo 1,8 kilometra kanalizacijskega omrežja v aglomeraciji Podhom.

MARJANA AHAČIČ

Zgornje Gorje – Območje ima več kot dva tisoč populacijskih enot in zajema vasi Podhom, Spodnje Gorje in del Zasipa. Z izgradnjo novega omrežja bo občina zagotovila urejen sistem odvajanja in čiščenja odpadnih voda za 223 dodatnih prebivalcev omenjenega območja. Projekt gre v izvedbo takoj po podpisu pogodbe, zaključen pa bo v prihodnjem letu, je povedal župan Peter Torkar. Za projekt Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Zgornje Save – Občina Gorje so pridobili tudi nekaj več kot 460 tisoč evrov kohezijskih sredstev.

»V okviru projekta bodo zgrajeni kanali, ki nam še manjkajo do povezave s čistilno napravo na Bledu, vzporedno se bo obnavljal javni vodovod in urejala javna razsvetljava. Ko bo projekt zaključen, na tem področju nadaljnjih trideset let ne bo treba posegati v infrastrukturo,« je zadovoljen Torkar.

Kot pravi, bodo v prihodnje na območju občine tovrstno infrastrukturo urediti še na dveh manjših odsekih, in sicer v Zgornjih Gorjah za trgovino Mercator ter v delu vasi Poljšica; ko bosta ta dva dela zaključena, bo občina 98-odstotno priključena na sistem odvajanja odpadne vode. »Za oba odseka, ki nas še čakata, pravkar

Župan Gorij Peter Torkar je v četrtek s tehničnim direktorjem podjetja VGP Borislavom Majkičem podpisal nekaj več kot milijon evrov vredno pogodbo za gradnjo 1,8 kilometra kanalizacijskega omrežja v aglomeraciji Podhom.

poteka projektiranje. Predvidevamo, da bo ta faza končana do spomladi prihodnje leto, sredstva za izvedbo pa bodo planirana za naslednje leto, to je leto 2023,« je pojasnil Torkar.

Brez sistema za odvajanje in čiščenje odpadnih voda bo tako po besedah župana ostal le del Zatrnika in

del Pnrikov; gre za območja, oddaljena od središča, kjer gradnja povezovalnih kanalov ne bi bila ekonomična, zato se bodo na teh tam verjetno odločili za skupne male čistilne naprave, je še pojasnil Torkar.

Vzporedno s projektom gradnje kanalizacijskega omrežja bo potekala tudi

»V okviru projekta bodo zgrajeni kanali, ki nam še manjkajo do povezave s čistilno napravo na Bledu, vzporedno se bo obnavljal javni vodovod in urejala javna razsvetljava. Ko bo projekt zaključen, na tem področju nadaljnjih trideset let ne bo treba posegati v infrastrukturo.«

Sprejeli podrobni načrt

Občinski svetniki v Šenčurju so tudi v drugi obravnavi potrdili predlog občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje gradnje doma starostnikov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Šenčur – Potem ko je na septembrski seji župan Ciril Kozjek obravnavo občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje gradnje doma starejših v Šenčurju umaknil z dnevnega reda, so svetniki pomemben akt za razvoj Šenčurja na mize ponovno dobili minuli teden na 23. redni seji.

Med razpravo je ponovno več svetnikov poudarilo pomislek, ali je predvidenih zadosti parkirnih mest,

glede na to, da je parkirna garaža v kleti opsijska. Kot pa je povedal Borut Ulčar iz Regijske razvojne družbe, ki je pripravila dokument, je število parkirnih mest pogojeno z normativi, in bo investitor v primeru, da vseh ne bo mogel zagotoviti na zunanjih površinah, moral zgraditi dodatna mesta v kletnih prostorih.

Svetniki so po razpravi predlog dokumenta podprli, župan Ciril Kozjek pa je ponovno poudaril, da s

sprejemom OPPN svetniki potrjujejo le robne pogoje objekta. »Poudarjam, da morajo biti na koncu za objektom zadovoljni tako investitor, stanovalci in zaposleni kot tudi občina oziroma lokalna skupnost – in od tega ne bomo odstopali,« je ob koncu razprave dejal šenčurski župan. Projekt izgradnje doma starostnikov so sicer včeraj, že po zaključku redakcije Gorenjskega glasa, javnosti predstavili predstavniki investitorjev in projektantov.

Več denarja za šport

Tržič – Tržiške občinske svetnike so na oktobrski seji seznanili z delovnim in finančnim načrtom Vrta Tržič za šolsko leto 2021/2022 in letnim programom športa v občini Tržič za leto 2022. Ta zagotavlja, da bo Občina Tržič iz občinskega proračuna za prihodnje leto namenila 214 tisoč evrov za sofinanciranje športnih vsebin, ki so v javnem interesu in se sofinancirajo iz javnih sredstev, kar je 11 tisoč evrov več kot letos.

Odkritje kipa

Kranj – V Parku La Ciotat v Kranju bo v ponedeljek, 8. novembra, spet slovesno. Tokrat bodo odkrili doprsni kip Prešernovega ukrajinskega sodobnika Tarasa Ševčenka.

Nadaljujejo nadzor in vzdrževanje

Vlada je sprejela operativni plan aktivnosti v obliki poslovnega načrta Rudnika Žirovski vrh (RŽV) za prihodnje leto.

MATEJA RANT

Ljubljana – Poslovni načrt RŽV, javnega podjetja za zapiranje rudnika urana, so pripravili v skladu s predpisi in noveliranim programom izvedbe trajne opustitve izkoriščanja uranove rude in preprečevanja posledic rudarjenja v rudniku urana Žirovski vrh. Predlog poslovnega načrta je s sklepom sprejel tudi nadzorni svet RŽV, so sporočili po seji vlade minuli teden.

Kot so še pojasnili, je treba v prihodnjem letu zagotoviti nadaljnje upravljanje objektov – monitoring, nadzor in

redno vzdrževanje. Skleniti je treba služnostne pogodbe za zemljišča, ki so v zasebni lasti, saj morajo biti pred zaprtjem odlagališča Boršt in razglasitvijo objekta državne infrastrukture vsa zemljišča v lasti Republike Slovenije ali imeti sklenjene služnosti v javno korist. Občini Gorenja vas - Poljane morajo plačati nadomestilo zaradi omejene rabe prostora, zaključiti je treba tudi administrativne postopke za zaprtje odlagališča Boršt. Za vse omenjene aktivnosti in za izplačilo plač zaposlenih v podjetju je treba zagotoviti 596 tisoč evrov, so še dodali.

Izbrali izvajalca sanacije

ANA ŠUBIČ

Železniki – Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI) je konec oktobra objavila odločitev o oddaji javnega naročila za sanacijo plazu in nasipne brežine na državni cesti blizu Lajš. Najugodnejšo ponudbo, vključno z DDV je vredna 897 tisoč evrov, je oddalo podjetje HIP KA iz Ljubljane skupaj s partnerjem HIP PLUS iz Vač. Če ne bo pritožb neizbranih ponudnikov, bo odločitev

v kratkem pravnomočna. Ker se bližajo zimski meseci, naj bi izbrani izvajalec dela začel predvidoma v spomladanskem času. DRSI namerava v kratkem objaviti tudi odločitev glede izbire izvajalca za drugo fazo ureditve regionalne ceste proti Rudnu: gre za dolga pol kilometra dolg odsek od odcepa za naselje Log do parkirišča za smučišče Rudno. Na razpis so sicer prejeli pet ponudb v vrednosti od 2,6 do 3,6 milijona evrov.

Mednarodna konferenca 6. festivala KO UČIM, GRADIM

Za prihodnost planeta

Kako mlade navdihujemo za trajnostno delovanje?
Predstavitve primerov dobrih praks v tujini in doma

Sodelujoče tuje države: Hrvaška, Srbija, Avstrija, Nemčija, Španija, Nizozemska, Indonezija, Japonska

Na Biotehniškem centru Naklo 10. novembra 2021
Mednarodni virtualni dogodek

Z nami bodo v plenarnem delu:
dr. Darja Piciga
ddr. Ana Vovk
Peter Svetina
Jože Prah

Vabljeni, da se nam pridružite.
Vabilo s povezavo na dogodek bo objavljeno na spletni strani www.bc-naklo.si.

Medijski pokrovitelj:
Gorenjski Glas

Gradbeno dovoljenje za kolesarsko povezavo

Za projekt izgradnje kolesarske povezave Bled–Bohinj, za katerega si na Bledu in v Bohinju prizadevajo že nekaj let, je Upravna enota Radovljica sredi oktobra izdala gradbeno dovoljenje. Skupna vrednost projekta je več kot šestnajst milijonov evrov.

Poleg gradbenega dovoljenja ima projekt pripravljeno investicijsko in projektno dokumentacijo ter pridobitev sredstev iz Dogovora za razvoj regij, trenutno pa se pripravlja že razpisna dokumentacija za objavo razpisa. Občini sta skupaj z investitorjem, Direkcijo RS za investicije, v zadnjih dveh letih vložili veliko napora ne le v samo traso kolesarske povezave, ki je s tehničnega vidika izjemno zahtevna v etapi skozi Sotesko, ampak tudi v dogovore in pridobivanje mnenj in soglasij s strani soglasodajalcev ter drugih deležnikov.

Trajnostna prometna politika

Kolesarska povezava med Bledom in Bohinjsko Bistrico z vidika trajnostne mobilnosti predstavlja eno izmed strateških kolesarskih povezav obeh občin in Gorenjske. Tako Občina Bled kot tudi Občina Bohinj sta sprejeli Celostni prometni strategiji, s katerima sta začrtali vizijo trajnostne prometne politike. V skladu z obema strategijama je oblikovanje pogojev za izkoriščanje potencialov kolesarjenja opredeljeno kot eden od strateških stebrov nove prometne politike občin Bled in Bohinj, kot eden ključnih ukrepov pa je v obeh strategijah poudarjena prav kolesarska povezava med obema zaposlitvenima in turistično-gospodarskima središčema – Bledom in Bohinjsko Bistrico.

Trije odseki trase

Celotna trasa kolesarske povezave je dolga dvajset kilometrov, pri čemer je dolžina prvega odseka šest, drugega pet in tretjega devet kilometrov.

Razdeljena je na odseke in etape. Prvi odsek Bled–Obrne vključuje štiri etape, in sicer Mačkovec–Bled (etapa 1), Mačkovec (etapa 2), Mačkovec–Bohinjska Bela (etapa 3) in Bohinjska Bela–odcep Obrne (etapa 4).

Drugi odsek je del trase, ki je speljana skozi Sotesko, in vključuje sedem etap: Obrne nadvoz (etapa 1), Obrne–Soteska (etapa 2), Most Soteska–servisna cesta ob Železniški postaji (etapa 3), servisna cesta ob ŽP–obračališče HE (etapa 4), obračališče HE–podvoz pod železniško progo, mimo galerije ŽP (etapa 5), gozdna cesta (etapa 6), most čez Savo Bohinjko/Mokri Log (etapa 7) Tretji odsek trase je speljan od Soteske do Bohinjske Bistrice in je predmet uveljavljanja sofinanciranja.

Nastajajoča kolesarska povezava med Bledom in Bohinjsko Bistrico z vidika trajnostne mobilnosti predstavlja eno izmed strateških kolesarskih povezav obeh občin in Gorenjske.

Velik korak naprej

Vrednost projekta, ki vključuje gradbena dela, projektno tehnično in investicijsko dokumentacijo, informiranje ter nadzor z inženiringom, je ocenjena na več kot 16 milijonov evrov. Občini Bled in Bohinj sta pretežno turistični občini, zato sta prometni sistem in tudi dnevna migracija prebivalstva zelo odvisna in obremenjena z individualnim motornim prometom, ki ga dodatno generira turistični obisk. Obe občini sta na podlagi sprejetih strategij aktivno pristopili k preobrazbi tradicionalnega »motoriziranega« prometnega modela k bolj trajnostni prometni politiki. Kolesarska povezava Bled–Bohinj je velik korak k temu cilju.

Več informacij na:
www.e-bled.si,
www.bled.si

Trubar na Blejskem gradu

Tri tedne pred letošnjim dnevom reformacije nam je v prisotnosti prvega moža slovenske evangeličanske cerkve škofa mag. Leona Novaka končno uspelo tudi uradno odkriti novo spominsko ploščo Primožu Trubarju, vsaj po mojem mnenju za usodo Slovencev najpomembnejšemu gostu Blejskega gradu vseh časov.

Na spodnjem grajskem dvorišču nas je pred ročno tiskalnico, ki jo je pred dvajsetimi leti postavil prav sam, pričakal mojster Janez Rozman. Tu sprejema obiskovalce vseh stanov in od vsepovsod. Na samo njemu dan način jih kot nekaka reinkarnacija Primoža Trubarja seznanja z začetki slovenske tiskane besede, za katero se moramo zahvaliti prav slovenskemu protestantskemu (luteranskemu) gibanju. Mojster Janez rad pove, da se je v juniju 1561, na 14. dan potovanja iz Tübingena v Ljubljano, v gostilni Cuznar v Podkorenu ustavil Primož Trubar.

jala kuga. V sklopu velikega slovenskega kmečkega upora, boja »za staro pravdo« leta 1515 se Blejci niso uprli briksenskim knezoškofom, njihovim fevdalnim gospodom, temveč radovljiškim meščanom, ker so našim podjetnim kmetom preprečevali trgovino in obrt, kar naj bi bila izključna pravica meščanskega stanu. Za kazen so kot vsi podložniki na Kranjskem zato še dolgo plačevali puntarski davek. Leta 1536 je udar strele močno prizadel že skoraj na novo pozidan grad, v naslednjih dveh letih pa so posestvu s požigom polj in gozdov veliko škodo

naprej. K novi veri je pristopil domači župnik Krištof Fašang, ki je okrog sebe zbral kar tisoč dvesto pripadnikov. Podobno je bilo v Bohinju, Zasipu in Lescah, kjer je deloval znameniti spreobrnjeni župnik Peter Kupljenik. Novi blejski katoliški zakupnik grof Lenkovič, ki je bil kot njegov že odstavljani predhodnik luteranski grof Turjaški hkrati tudi kranjski deželni glavar, je s podporo briksenskega knezoškofa in nadvojvode Karla delovanje obeh pridigarjev prepovedal. Blejski si je našel zatočišče na Grimščah na Rečici, ki niso spadale pod Briksen, leški pa pri Dietrichsteinih na begunjski graščini, kjer sta na veliko nejevoljo katoliške strani delovala še nekaj let, dokler ju niso dokončno pregnali. Katoliški strani je bil trn v peti še posebej Peter Kupljenik, ki so ga leta 1595 na Cvetnem trgu v Rimu celo zažgali na grmadi. To je bila kazen za zelo hude nasprotnike, na istem kraju so pet let kasneje zažgali Giordana Bruna ...

Obveljala je volja najvišje oblasti

Kljub hudim kaznim in grožnjam, da bodo luterani z gospostva dokončno pregnani, se je nova vera hitro širila. Sovraštvo med pripadniki stare in nove vere je bilo vse hujše, prihajalo je celo do medsebojnega mučenja, škode na poljih ipd. Blejske odpadnike so, naj se vrnejo k stari veri, prepričevali briksenski odposlanci in celo sam ljubljanski škof, pa še to ni kaj dosti zaleglo. Da bi se že pregnani protestanti lahko vrnili na svoje domove, so deželni stanovi na Bled poslali v bojih s Turki proslavljenega vojskovodjo Adama Ravbarja, ki je v Lescah zbral vojsko kakih dvesto mož, na drugi strani pa sta na Blejskem gradu briksenska odposlanca zbrala svojo, predvsem iz Bohinjcev sestavljeno vojsko. Do oboroženega spopada na koncu k sreči ni prišlo, saj je obveljala volja najvišje, državne oblasti.

Nekaj družin so za vedno pregnali

Posestva najtrdovratnejših upornikov so ocenili, jim izplačali odškodnino in leta 1589 v končni fazi 33 velikih kmečkih družin z Bleda za vedno pregnali. Največ jih je bilo iz vasi Grad – kmetje Finžgar, Legat, Korošec, Kosmač in Krevljic ter krojač Valter in kovač Masali, z Rečice Pretnar in Rogač, iz Ribnega mlinar Pretnar, Terpinc in Krištofelc (?) iz Bodešč, Jernejc s Kupljenika. Nekaj povratnikov v katoliško vero je moral obljubiti zvestobo knezoškofu, če pa bi se ponovno spreobrnil, bi jim odvzeli kmetijo in zaplenili vse premoženje. Morebitni povratniki iz pregnanstva ali novi luteranski prišleki so morali računati z visoko kaznijo. Kje so našli zatočišče, ne vemo zagotovo. Sam predvidevam, da na Koroškem, kjer je precej krajev, ki imajo v nazivu »Windsch«, kar je v tedanji nemščini oznaka za Slovence. Pri naseljih, ki so še danes večinoma evangeličanska, lahko sklepamo, da so potomci teh nesrečnih pregnancev, če pa so katoličani, je bržkone govora o staroselcih. V blejskem gospostvu sta tako počasi spet zavladala red in mir, kar pa brez odločnega posredovanja nadvojvode Karla ne bi bilo mogoče.

Janez Fajfar

Tri tedne pred dnevom reformacije je bila na Blejskem gradu slovesnost ob odkritju spominske plošče Primožu Trubarju. / Foto: Tina Dokl

Gostilničar je na Blejski grad poslal sla z novico o prihodu že tedaj slavnega in le s strani državne in visoke cerkvene, ne pa tudi od deželne oblasti in dobrega dela ljudstva nezaželenega avtorja prvih dveh slovenskih tiskanih knjig. Na gradu je tedaj letovala turjaška grofica Marija Kristina, žena Herbaroda von Auersperga (Turjaškega), novi veri naklonjenega kranjskega deželnega glavarja in hkrati zakupnika blejskega gospostva. Izjemnemu gostu naproti je poslala tri konjenike, ki so uglednega »oporečnika« nato pospremili na grad, kjer ga je gostoljubno sprejela. Naslednji dan ga je po pridigi prevzel prav tako od nove vere ves prevzet grof Moritz von Dietrichstein, zakupnik sosednjega radovljiškega gospostva, ga povabil v Radovljico na kosilo in ga nato pospremil na Brdo pri Kranju ...

Nesreče in nesoglasja

Blejsko gospostvo je bilo od leta 1004 v lasti knezoškofov iz Briksna na današnjem Južnem Tirolskem. Zaradi velike oddaljenosti so ga bili prisiljeni upravljati s pomočjo posrednikov, ki so imeli sedež na Blejskem gradu. Sorazmerno veliko območje je obsegalo ozemlje današnjih blejske, bohinjske in žirovniške ter deloma jeseniške in radovljiške občine. Čeprav je posestvo veljalo kot eno najlepših in najbogatejših na Kranjskem, se naravnim nesrečam ter verskim nesoglasjem nemirnega 16. stoletja tudi tu ni dalo izogniti. Najprej je leta 1509 močan potres do tal podrl grad, naslednji dve leti pa je razsa-

prizadeli Turki. Leta 1542 je toča uničila skoraj ves pridelek, kar je ostalo, pa so pobrali roji kobilic. Zaradi neke epidemije na Jesenicah leta 1572 so blejsko gospostvo popolnoma zaprli, celo podrli most čez Savo Dolinko. V letih 1583 in 1584 je Bohinj prizadela strahovita povodenj.

Deželni stanovi na strani protestantov

Še bolj kot vse naštetu pa je ta nehvaležni čas z nastopom Martina Lutra razburkal razkol v cerkvi. Protestantsko gibanje se je širilo s področja oglejskega patriarhata in se hitro razmahnilo po vsem Kranjskem. Od vsega hudega utrujenim tlačanom se je obljubljala odprava davkov, tlake in desetine. Težko se je preživljala tudi nižja duhovščina, še največ pa si je od zmage protestantskega gibanja obetal plemstvo. Rimskokatoliška cerkev bi poleg verske oblasti izgubila tudi obširna ozemlja in premoženje, česar se plemstvo seveda ne bi branilo. T. i. deželni stanovi, ki jih je sestavljalo domače plemstvo, so se kot deželna vlada na Kranjskem postavili na stran protestantov. Državna oblast, na čelu katere je bil tedaj nadvojvoda Karl v Gradcu (leta 1580 je med drugim ustanovil kobilarno v Lipici), in briksenski knezoškofje kot lastniki blejskega gospostva pa so prevladali protestantov seveda odločno nasprotovali. Na blejskem koncu se je protestantsko ali luteransko gibanje krepilo že od leta 1548

Gradijo kolesarsko povezavo

Občina Železniki se je s pomočjo evropskih sredstev lotila ureditve dobrih sedem kilometrov dolge kolesarske povezave od Železnikov do Selc. Investicija je vredna 1,2 milijona evrov.

ANA ŠUBIC

Železniki – V občini Železniki so letošnjo jesen začeli izvajati obsežen projekt vzpostavitve kolesarske povezave na dobrih sedem kilometrov dolgi trasi, ki poteka od

Plenšaka do Selc. Gre za 1,2 milijona evrov vredno naložbo, ki jo z 919 tisoč evri sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj, preostalo pa bo prispevala občina. Do sredine prihodnjega leta bo na novo zgrajenih 4,3

kilometra kolesarskih poti – deloma ob regionalni cesti in deloma ločeno, na preostalih odsekih pa bodo na obstoječih cestah označili površine za kolesarje oz. jih bodo preusmerili na stranjske poti.

Dela je izbrani izvajalec, podjetje Lavaco, začel septembra, in sicer na zgornjem delu trase: od priključka na lokalno cesto, ki vodi v Plenšak, v smeri proti staremu delu Železnikov. »Dela potekajo v skladu s terminskim planom. Ta čas gradijo na območju Jesenovca, kjer trasa poteka ob levem bregu Selške Sore do ulice v naselju Na plavžu. Trenutno se izvajalec osredotoča na vgradnjo tampona in grediranje kolesarske steze, asfaltiranje pa je predvideno spomladi. Če bo možno, bo že letos vzporedno začel še gradnjo kolesarske steze na spodnjem odseku od Studena proti Selcam. Prihodnje leto bo dokončal gradnjo na novo zgrajenih kolesarskih poti v zgornjem in spodnjem delu trase, poleg tega pa poskrbel za ustrezne označbe na določenih delih regionalne ceste, kjer umestitev ločenih kolesarskih stez ni bila možna,« je razložil občinski svetovalec za investicije Peter Košir.

Gradnja kolesarske steze na območju Jesenovca. Celoten projekt morajo dokončati do sredine prihodnjega leta. / Foto: Gorazd Kavčič

Kanalizacijo zgradili, na vrsti je vodovod

Železniki – V naselju Dašnica že dobra dva meseca poteka gradnja komunalne infrastrukture. Gre za drugo fazo projekta, ki se nanaša na slabih dvesto metrov dolgo traso od že urejenega odseka do križišča za spodnji in zgornji del naselja. Kot je pojasnil svetovalec za investicije na Občini Železniki Peter Košir, so že zgradili meteorno in fekalno kanalizacijo ter priključke do individualnih hiš. V cestišče, kjer je vgrajena nova kanalizacija, so vgradili tudi toplovodno in elektro omrežje, poleg tega so v sklopu gradnje meteorne kanalizacije vgradili še zadrževalnik meteorne vode, zato je bila gradnja zelo zahtevna. Sedaj jih čaka obnova vodovoda in ureditev razsvetljave ob cesti, ki jo nameravajo do konca novembra preplastiti z grobim asfaltom, nato pa se bodo lotili gradnje opornih zidov ob njej. »Računamo, da bodo čez zimo zgrajeni. Sledila bo gradnja pločnika, in ko bodo vremenske razmere dovolj ugodne, še preplastitev ceste s finim asfaltom,« je razložil Košir. Dobrih tristo tisoč evrov vredno investicijo izvaja podjetje Eurograd.

Gradnja komunalne infrastrukture v Dašnici / Foto: Gorazd Kavčič

Izdali zbornik o agrarnih skupnostih

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v sodelovanju z Združenjem predstavnikov agrarnih skupnosti Slovenije, agrarnimi skupnostmi, Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in s strokovnjaki z različnih področij izdalo zbornik o agrarnih skupnostih. Zbornik predstavlja pomen tradicije agrarnih skupnosti in njihovega ohranjanja in je prvi tak zbornik v Sloveniji.

Projekte že uresničujejo

V škofjeloški občini so v okviru prve izvedbe participativnega proračuna oziroma projekta #NašaLoka izglasovali 33 različnih projektov, ki jih že uresničujejo.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Letos spomladi so občani in skupine občanov Škofje Loke predlagali kar 135 različnih projektov, o njih pa je nato potekalo glasovanje v vseh enajstih krajevnih skupnostih. O projektih glasovalo okoli 1700 občanov, izbrane projekte pa so že začeli uresničevati. »Po zaključku glasovanja v procesu participativnega proračuna #NašaLoka smo izbrane projekte še enkrat pregledali

in za vsakega določili okvirno časovnico izvedbe, saj bo približno polovica projektov izvedena letos, polovica pa drugo leto. Pri veliki večini projektov smo ne glede na leto izvedbe kontaktirali predlagatelja in si skupaj ogledali predvideno mesto izvedbe projekta ter se pogovorili o korakih izvedbe,« je povedal vodja Oddelka za družbene dejavnosti Občine Škofja Loka in vodja projekta participativnega proračuna Rok Primožič in pojasnil, da je bil

do sredine prejšnjega meseca že v celoti izveden projekt Čista Sora, v sklopu katerega so bile na nekaj mest ob Selški Sori na območju krajevnih skupnosti Podlubnik - Stara Loka nameščene posode za smeti. Prav tako so bila postavljena nova otroška igrala na Godešiču in ob športnem igrišču v Virmašah. Postavljeni so bili koši za smeti in pasje iztrebke v krajevni skupnosti Reteče - Gorenja vas ter nekaj več kot polovica predvidenih počivalnih klopi v krajevni skupnosti Sveti Duh.

Urejati so že začeli tudi otroško igrišče v vasi Trata in ob stari Osnovni šoli v Gabrku ter postavljati ograje ob športnih površinah v Športnem parku Trata, a dela še niso končana. Načrtujejo tudi, da jim bo do konca letošnjega leta uspelo urediti še fitness na prostem pred podružnično osnovno šolo v Retečah ter športno in otroško igrišče pri Podružnični osnovni šoli Sveti Lenart in postaviti dva prikazovalnika hitrosti v krajevni skupnosti Zminec.

V vasi Trata urejajo otroško igrišče.

Zbirni center Draga danes in jutri zaprt

Škofja Loka – Zaradi izrednih vzdrževalnih del je Zbirni center Draga danes in jutri zaprt. Kot sporočajo iz Komunale Škofja Loka, bo po končanih vzdrževalnih delih uporaba Zbirnega centra Draga uporabniku prijaznejša in enostavnejša. Za vse uporabnike iz občine Škofja Loka bo Zbirni center Draga ponovno odprt po rednem urniku že v ponedeljek, 8. novembra, med 12. in 18. uro.

DOM STAREJŠIH CELOVEC/KLAGENFURT
KGP Klagenfurt Pflege GmbH

Širimo naš tim in zaposlimo

**DIPLOMIRANO OSEBJE
ZA ZDRAVSTVENO NEGO
DIPLOMIRANE MEDICINSKE SESTRE
DIPLOMIRANE ZDRAVSTVENIKE
(DGKP)**

Mesečna plača po kolektivni pogodbi (SWÖ-KV) vključno z dodatki (SEG) znaša najmanj 2.692,00 evrov. Delo za polni oz. polovični delovni čas. Pričetek dela možen takoj. Nudimo vam ugodne malice, nadaljnje izobraževanje in brezplačna delovna oblačila. Veselimo se pisne prijave v nemščini na:

office@klagenfurt-pflege.at
www.klagenfurt-pflege.at

ADLER APOTHEKE
FERLACH BOROVLJE
DR. EVA ROSIAN

LEKARNA V BOROVLJAH Z BOGATO TRADICIJO
A-9170 Borovlje/Ferlach • Glavni trg/Hauptplatz 16
T: 0043 4227 2225 • E: adler@apothekeferlach.at
pon. - pet., 8:00 - 12:30 in 14:30 - 18:00, sob., 8:00 - 12:00

• Zdravila lahko predhodno rezervirate tudi po telefonu oz. e-pošti
• Ekspresna dobava zdravil tudi iz NEMČIJE • Bachovi cvetni pripravki in Schüsslerjeve soli

www.apothekeferlach.at
GOVORIMO SLOVENSKO

Obiščite nas na Facebook-u

Gorenjski odbojkarški derbi Kamničanom

Na tekmi Sportklub prve odbojkarške lige za moške so odbojkarji Calcita Volleyja doma premagali Hišo na kolesih Triglav.

VILMA STANOVNIK

Kamnik – V Športni dvorani Kamnik so se že v torek zvečer na prvi tekmi šestega kroga Sportklub prve odbojkarške lige za moške na gorenjskem derbiju pomerili domači odbojkarji Calcita Volleyja in Hiše na kolesih Triglav. Favoriti so bili kamniški odbojkarji, ki so v soboto po dobri igri premagali kanalski Salonit, medtem ko so Kranjčani doma izgubili proti soboški ekipi Panvita Pomgrad. V uvodnem nizu sta se na začetku ekipi menjavali v vodstvu, nato pa so domači odbojkarji pridobivali vedno večjo prednost, na koncu pa zanesljivo slavili z rezultatom 3 : 0 (18, 23, 29). Za zmago so se morali Kamničani najbolj potruditi

v tretjem nizu. »Ni nam bilo lahko, še zlasti ne v zadnjem nizu, sem pa vesel, da so nas Kranjčani v to prisilili, saj je bil to dober trening za prihodnje tekme. Nasprotnik je zelo dobro sprejemal, čeprav jih prav veliko nismo zgrešili, imeli smo tudi šest asov, ampak na splošno so imeli zelo dober sprejem, ob takšnem pa je nevarna vsaka ekipa.« je povedal trener domače ekipe Calcit Volley Matija Pleško.

»V osemdesetih odstotkih tekme smo igrali disciplinirano, pametno. Sicer so bili trenutki, ko bi morali igrati bolje, ampak vseeno mislim, da je bil nocoj napredek v igri. Točkovno se nam ni izšlo, lahko bi dobili tudi kakšen niz,« je po tekmi dodal trener kranjske ekipe Hiša na kolesih Triglav Sašo Rop.

Radomlje v Domžalah, Domžale pri Muri

Domžale, Kranj – Nogometaši v Prvi ligi Telemach bodo danes, jutri in v nedeljo odigrali tekme 16. kroga. Danes ob 17. uri se bosta v Domžalah pomerila Kalcer Radomlje in Celje. Domžale bodo v nedeljo (tekma se začne ob 20.15) gostovale pri Muri. Tekma 15. kroga bodo konec tedna odigrali nogometaši v drugi slovenski nogometni ligi. Oba predstavnika Gorenjske bosta jutri gostovala – Roltek Dob v Beltincih, Triglav pa pri Iliriji v Ljubljani. V tretji slovenski nogometni ligi – zahod so na sporedu tekme 13. kroga. Jutrišnji pari tekem, ki se začnejo ob 14. uri, so: Sava Kranj – Brda, Šobec Lesce – Brinje Grosuplje in Adria – Tinex Šenčur, v nedeljo ob 14. uri pa se sta na sporedu še tekmi Fama Vipava – Eksist Žiri in Postojna – AROL Škofja Loka. Tekme 11. kroga bodo jutri in v nedeljo odigrali nogometaši v gorenjski nogometni ligi. Jutrišnji pari (tekme so na sporedu ob 14. uri) so: Kondor Godešič – Visoko, Preddvor – Polet, Bitnje – Zarica Kranj in SIJ Acroni Jesenice – Kranjska Gora, ob 14.30 pa še Naklo – Niko Železniki. V nedeljo se bosta na tekmi z začetkom ob 14. uri pomerila še Bled Bohinj Hirter in Britof.

Bečan za konec sezone tretji

Medvode – Timotej Bečan je na tekmi Pokala narodov v gorskih tekah v Chiavenni v Italiji osvojil odlično tretje mesto. S tem je zaključil letošnjo mednarodno sezono. Stopničke si je pritekel v zadnjih metrih, pred njim pa sta bila le Eritrejec z nemškimi potnimi listom Filimon Abraham in Kenijec Lengen Lolkurraru. »To je bila specifična tekma, na kateri je bila taktika ključnega pomena. Vesel sem, da sem sprejel pravilne odločitve, na koncu pa je šlo za centimetre. Uspelo je tudi to in zares sem vesel tega uspeha, ki je pika na i celotni sezoni,« je dejal Medvoščan, tudi letos najboljši slovenski gorski tekač.

Dober odpor Kranjčanov proti favoritom

Jesenice – V sredo so hokejisti odigrali le eno tekmo rednega ligaškega dela članskega državnega prvenstva. Na Jesenicah so se pomerili hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice in HK Triglav, domačini pa so zmagali s 3 : 1 (1 : 1, 2 : 0, 0 : 0). Danes se bo ekipa SIJ Acroni Jesenice v Alpski hokejski ligi v gosteh pomerila z ekipo Bemer VEU Feldkirch (tekma se začne ob 19.30), že jutri pa jih čaka nov obračun v Avstriji. Ob 19.30 se bodo pomerili s hokejisti Die Adler Stadtwerke Kitzbühel.

Naša rokometna reprezentanca jutri s Hrvati

Škofja Loka – Slovenska moška rokometna reprezentanca se je ta teden zbrala na pripravah v Zrečah. Po skupnih vadbah ter testiranju motoričnih in morfoloških značilnosti jo jutri v Novigradu čaka pripravljalna tekma s Hrvaško. »Zelo smo motivirani in teden bomo skušali čim boljje izkoristiti,« je povedal slovenski kapetan Škofjeločan Jure Dolenc.

Podajajo se v neznanost

Naša članska vaterpolska reprezentanca se bo jutri v Kranju na prijateljski tekmi pomerila z reprezentanco Švice, kar bo prvo uradno srečanje slovenske članske izbrane vrste po več kot osmih letih, želja naših vaterpolistov pa je, da se znova postavijo na zemljevid vaterpolskih držav.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Če bo šlo vse po načrtih, bo danes v Kranju pripotovala vaterpolska reprezentanca Švice, ki bo v kranjskem bazenu do nedelje trenirala z našo reprezentanco. Moštvi bosta termin med 5. in 7. novembrom, ki je bil sicer predviden za tekme prvega kroga kvalifikacij za nastop na evropskem prvenstvu drugo leto v Splitu, kasneje pa odpovedan, izkoristili za skupne priprave.

»Po letih negotovosti smo letos vendarle znova zbrali člansko reprezentanco in že to je zagotovo velik dosežek in prva stopnica do vseh drugih. Do sedaj smo imeli štiri zbere reprezentance in na njih smo preizkusili 24 igralcev. Moram povedati, da je bil njihov odziv res izjemen. Redki so kdaj odpovedali udeležbo, vsi pa so komaj čakali, da igranje v klubih nadgradijo z reprezentančnimi nastopi. Dejstvo je namreč, da večina od njih še ni imela stika s člansko ekipo Slovenije,« je pred prvo uradno tekmo, ki bo na kranjskem bazenu jutri ob 19. uri, povedal selektor Kristof Štromajer. Nanjo so povabili vse ljubitelje športa, za vstop na tribuno pa velja pogoj PCT.

Naša vaterpolska reprezentanca se je znova zbrala, jutri pa jo čaka prva tekma. / Foto: Tit Košir

»Treningi in tekma s Švicco naj bi nam približno povedali, kje v vaterpolskem svetu trenutno smo. Trenutno nimamo nobene primerjave z nikomer in se podajamo tako rekoč v neznanost. Ta in naslednje tekme bodo pokazale, kam sodimo in kam lahko pridemo. Je pa res, da je tudi Švica neznanka, in ta konec tedna bomo videli, kaj lahko pričakujemo,« je tudi povedal Štromajer, ki je tudi sam dolga leta nastopal za našo vaterpolsko izbrano vrsto.

Sicer pa obe reprezentanci, tako našo kot švicarsko, nato čaka drugi krog kvalifikacij za evropsko prvenstvo, ki bo na

sporedu februarja, ekipi pa sta se znašli v isti skupini, v kateri bodo nastopale tudi izbrane vrste Nemčije, Francije in Belgije. Tudi ta kvalifikacijski turnir bo potekal v Kranju.

»Na turnirju sta absolutna favorita Francija in Nemčija in ne delam si utvar, da bi premagali katero od njih. Je pa zagotovo naš cilj, da Slovenijo začnemo znova predstavljati na vaterpolski zemljevid. Tudi moj začetek oziroma začetek moje generacije je bil podoben. Začeli smo iz nič oziroma iz skupine C in v petih letih prišli do evropskega prvenstva v Firencah,« je še dodal selektor

Štromajer. Njegov pomočnik je Jaka Mikoletič.

Povabilo za nastop so dobili vratarji Jure Beton (Triglav), Gašper Žurbi (Calcit Kamnik), Marko Prcač (Koper 1958), centri Jaša Kadivec, Matic Rahne (oba Triglav), Martin Stele (Calcit Kamnik), branilci Andraž Pušavec, Benjamin Popović (oba Triglav), Aleksander Cerar (Calcit Kamnik), Martin Puš, Enej Potočnik (Ljubljana Sloven) ter krila in zunanji Jan Justin, Jaša Lah, Aleksander Pahunović, Dejan Gostič, Marko Gostič (vsi Triglav), Matej Rajšp, Aljaž Pevec (oba Graz) in Matej Nastran (Koper 1958).

Visoka zmaga črnogorskih prvakinj

Na sredini tekmi lige WABA morale košarkarice Triglava priznati premoč ekipe Budućnost Bemax iz Podgorice, ki so v Kranju prišle po novo zmago.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Košarkarice kranjskega Triglava, ki v tej sezoni po petih tekmah v državnem prvenstvu še ne poznajo poraza, letos ponovno nastopajo tudi v mednarodni košarkarski ligi WABA (Women Adriatic Basketball Association). V njihovi skupini A so trenutno na prvem mestu črnogorske prvakinje iz ekipe Budućnost Bemax, ki so minulo sredo gostovale v Kranju in proti triglavanke podaljšale letošnji niz neporaženosti. Gostiteljice so bile boljše že v prvem delu igre, na koncu pa je bil rezultat 49 : 81

»Da bi bil viden napredek v naši igri in da bi nadoknili manko v višini, je naša ekipa v tekmo vložila premalo energije,« je po tekmi povedal trener domačih

Košarkarice Triglava so v ligi WABA morale priznati premoč ekipe Budućnost Bemax iz Podgorice. / Foto: Gorazd Kavčič

košarkaric Gašper Sluga, ki se vrača tudi na člansko reprezentančno klop kot pomočnik selektorja. Pred slovenskimi košarkaricami je namreč uvodni cikel

kvalifikacij za evropsko prvenstvo, ki ga bosta junija 2023 gostila Slovenija in Izrael. Sicer pa triglavanke jutri čaka nov obračun, saj bodo v državnem prvenstvu

gostovale pri ekipi Derby Ježica. Tosama Ledita bo gostovala v Slovenskih Konjicah, Domžale pa se bodo doma ob 18. uri pomerile z Grosupljim.

Vse večji izziv postaja iskanje kadra

Prihodnje leto naj bi kadra primanjkovalo že v 108 poklicih. Na gospodarski zbornici rešitve vidijo v prilagoditvi izobraževanja in pohititvi postopkov pri zaposlovanju tujcev.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Število brezposelnih oseb se še naprej zmanjšuje, med statističnimi regijami najbolj prav na Gorenjskem. Januarja je bilo denimo na Gorenjskem med iskalci zaposlitve prijavljenih 6.782 oseb, do konca septembra pa se je število spustilo na 4.328. Po podatkih zavoda za zaposlovanje se število brezposelnih oseb tudi na ravni države približuje rekordno nizkim vrednostim iz leta 2008. Ob tem pa se gospodarstvo spopada z vse večjim pomanjkanjem delovne sile.

Prej do dovoljenj za tujce

Pred dnevi so tako avtoprevozniki iz združenj pri Obrtno-podjetniški zbornici in Gospodarski zbornici Slovenije opozorili na kaotično stanje v panogi, ki ga povzročata višanje cen pogonskih goriv in pomanjkanje voznikov. Kot pravijo, bi v Sloveniji po grobih ocenah potrebovali več kot dva tisoč voznikov. Balkanski bazen, od koder prihaja večina voznikov, je praktično prazen, zato predlagajo, da država čim prej sklene sporazum o zaposlovanju delovne sile iz drugih tretjih držav ter

skrajša postopke za pridobivanje delovnih dovoljenj, kot so to storili že nekatere druge države. Za primer navajajo Nemčijo in Hrvaško, kjer voznik pridobi ustrezna dovoljenja v 14 dneh, pri nas pa naj bi postopek trajal tudi tri mesece.

Vsaj pet tisoč delavcev bi potrebovali tudi v gostinstvu, kjer je kadrovska stiska še dodatno poglobila epidemija covid-19. Dolgotrajno zaprtje dejavnosti je namreč povzročilo še dodaten odliv.

Težave s kadri pa bodo slovensko gospodarstvo spremljale tudi še v prihodnje. Kot kaže raziskava Poklicni barometer, ki jo pripravljajo na zavodu za zaposlovanje, v kateri so ocenili, kakšno bo povpraševanje po posameznih poklicih, bo prihodnje leto kadra primanjkovalo že v 108 poklicih, že letos pa je

V raziskavi

Eruochambres 2022 je skoraj tri četrtine vprašanih slovenskih podjetij pomanjkanje kadra navedlo kot ključni izziv poslovanja v prihodnjem letu.

primanjkljaj 14 poklicev več kot v lanskem letu. Med iskanimi poklici bodo inženirji, farmacevti, informatiki in programerji, elektroinštalaterji in elektromehaniški, gradbeni delavci, vozniki, delavci za preprosta dela, delavci v zdravstvu in učitelji. V 51 poklicih bo ravnovesje med potrebami delodajalcev in ponudbo na trgu dela, v 18 poklicih pa bo kadra več, kot kažejo potrebe trga.

Vprašanje, kako najti primerne kadre, je izziv za celotno slovensko gospodarstvo, pravijo na GZS, kjer navajajo tudi anketo Eurochambres 2022 med podjetji, po kateri je 74 odstotkov vprašanih pomanjkanje kadrov navedlo kot ključni izziv pri poslovanju v prihodnjem letu.

Kako privabiti delavce

Okoli tretjina podjetij v predelovalnih dejavnostih ima težave s pridobivanjem zaposlenih, prav tako dvajset odstotkov storitvenih podjetij. Tudi številna gorenjska podjetja se srečujejo s pomanjkanjem delovne sile. Podobno kot v večini proizvodnih podjetij se v Iskri Mehanizmi srečujejo s težavami pri iskanju orodjarjev.

Delavcev primanjkuje tudi v proizvodnih podjetjih. / Foto: Gorazd Kavčič

»Država sicer spodbuja vpis mladih v izobraževalne programe z nudenjem štipendije za deficitarne poklice, kamor sodi tudi orodjar. A štipendija je nizka, akcija pa ne pritegne zadostnega števila bodočega kadra,« pravi direktor podjetja Marjan Pogačnik. V družbi se tako trudijo kader pridobiti že v času šolanja. »Nudimo kadrovske štipendije, program vajeništva ter omogočamo izvedbo praktičnega pouka ter kasnejšo zaposlitev

perspektivnih kadrov,« pojasnjuje sogovornik.

Prav vlaganje v razvoj kadrov je ključnega pomena za razvoj podjetja, pravijo tudi na GZS, kjer opozarjajo, da v Sloveniji na nacionalnem nivoju primanjkuje dolgoročnih napovedi po kadrih in kompetencah, kar bi izobraževalnim ustanovam omogočalo pravočasno prilagajanje učnih programov. Dodajajo, da bi morali okrepiti karierno orientacijo že v osnovnih šolah in spodbuditi sodelovanje

gospodarstva z izobraževalnimi ustanovami, predvsem s tehničnega področja.

Poleg preostalega pa h kadrovske vrzeli prispeva tudi dejstvo, da na trg dela prihajajo generacije, ki so za trideset odstotkov manjše od tistih, ki odhajajo v pokoj. Število delovno sposobnih prebivalcev se zmanjšuje tudi zato, ker mladi pozno vstopajo na trg dela, na drugi strani pa imamo v Sloveniji eno najnižjih stopenj delovne aktivnosti starejših.

Sončna energija za dobrodelnost

Z odprtjem sončne elektrarne Smartflower pred sedežem Interblocka so v Klubu slovenskih podjetnikov začeli projekt Sonce za otroke, ki zeleno energijo povezuje z dobrodelnostjo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – V deževnem sredinem popoldnevu so pred sedežem podjetja Interblock v Mengešu člani Kluba slovenskih podjetnikov (SBC) odprli prvo sončno elektrarno Smartflower v sklopu projekta Sonce za otroke.

Kot nam je povedal predsednik kluba Joc Pečecnik, računajo, da bo projekt, ki vsebuje tudi precejšnjo dobrodelno noto, kmalu postal vseslovenski in bo pred podjetji in drugimi organizacijami kmalu stalo sto ali dvesto takšnih »sončnic«. »S tem se želimo v Klubu slovenskih podjetnikov, ki je iniciator akcije, in njegovi ustanovi Rdeča žoga bolje povezati z lokalnim okoljem. Namen elektrarn namreč je, da z izkupičkom proizvodnje električne energije polnimo proračune projektov v občinah, s katerimi bomo na eni strani podpirali nove podjetniške

Elektrarno pred Interblockom sta odprla predsednik SBC Joc Pečecnik in mengeški župan Franc Jerič.

zgodbe, na drugi pa reševali socialne probleme v lokalnem okolju,« je o projektu povedal Joc Pečecnik, ki dodaja, da je za vstop v projekt interese izkazalo že tudi več drugih podjetij oz. organizacij: »Kdor bo želel pokazati, da je

odgovoren do okolja in hkrati senzibilen za težave v svoji okolici, bo lahko s postavitvijo takšne sončne elektrarne pripomogel k reševanju teh problematik. Zanimanja za sodelovanje smo v tej začetni fazi zaznali že kar nekaj.«

Gorenjska banka kupila Sberbank

1. stran

Zaključek posla je predviden v prihodnjem letu in bo odvisen od pridobitve soglasij regulatorjev ter organov, pristojnih za varstvo konkurence. Po končanem prevzemnem postopku hčerinskih družb Sberbank se bo bilančna vsota bančne skupine zvišala na več kot 11 milijard evrov.

Kot so sporočili iz Gorenjske banke, so pri odločitvi Sberbank za AIK banko, Gorenjsko banko in AEC kot prevzemnika pretehtali močna regionalna prisotnost in izkušnje, jasna vizija prihodnjega razvoja banke ter zaveza k zagotavljanju visokokakovostnih bančnih storitev. Predsednica izvršnega odbora AIK Banke in predsednica nadzornega sveta Gorenjske banke Jelena Galić je ob tem poudarila pomen vzajemne rasti in nadaljnega razvoja ter zavezo k nenehnemu izboljševanju storitev. »Odkar je

AIK Banka leta 2019 postala večinska lastnica Gorenjske banke, banka beleži rast poslovanja, temu sledi stabilna kapitalna in depozitna osnova ter izboljšana donosnost. To nas spodbuja, da nadaljujemo naložbe v tem delu Evrope. Kot skupina na ta način pridobivamo dodatno finančno moč in kredibilnost ter postajamo pomemben partner za podjetja. Intenzivno razvijamo proces digitalizacije, uvajamo nove bančne produkte, naš cilj je, poleg poslovne rasti, biti prepoznavni kot ena najbolj inovativnih bank ter zanesljiv partner komitentom,« je dejala Galićeva.

»Naša dolgoročna poslovna strategija je usmerjena v povečevanje tržnega deleža in širitev poslovanja. Podpis pogodbe ustvarja nove priložnosti za nadaljnjo rast na slovenskem trgu in s tem za razvoj v eno vodilnih bančnih skupin v regiji,« je dejal predsednik uprave Gorenjske banke Mario Henjak.

Ne pozabiti na ustrezno varnostno razdaljo

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski prometni policisti, ki ob meritvah hitrosti na avtocesti merijo tudi varnostno razdaljo med vozili, so pred dnevi pri vozniku kombija pri vožnji s 120 km/h izmerili manjšo razdaljo, kot jo vozilo prevozi v eni sekundi, kolikor znaša povprečen reakcijski čas. »V primeru nenadnega zaviranja vozila pred seboj bi se kršitelj tako ustavil v njem,« ugotavljajo na Policijski upravi Kranj.

Pri hitrosti 120 km/h vozilo v eni sekundi prevozi več kot 30 metrov, ta sekunda pa predstavlja pot, ki jo vozilo prevozi od trenutka, ko voznik zazna oviro pred vozilom, do trenutka, ko začne zavirati. Gre torej za čas, ko voznik za ustavitev običajno ne stori še prav ničesar. Pri

varnostni razdalji zato velja pravilo dveh sekund, opozarjajo policisti. Ustrezno varnostno razdaljo preverimo tako, da si določimo točko ali vidnejši znak ob cesti. Ko vozilo pred nami prevozi to točko, začnemo šteti enaindvajset, dvaindvajset. Če isto mesto prevozimo po izteku štetja, pomeni, da je naša varnostna razdalja primerna, sicer jo moramo povečati. Na mokri cesti naj bo razdalja dvakrat daljša, še svetujejo policisti.

Gorenjski prometni policisti so sicer pred časom na avtocesti obravnavali voznika, ki je imel pri vožnji nad 130 km/h zgolj 15 metrov razdalje oziroma 0,4 sekunde do vozila pred seboj. Razdalja v tem primeru bi morala biti petkrat večja, so še sporočili s Policijske uprave Kranj.

Ropar grozil z nožem

SIMON ŠUBIC

Kamnik – V sredo zvečer se je v Kamniku zgodil rop. Okoli 19.30 je neznan storilec vstopil v eno od trgovin na Ljubljanski cesti in od uslužbenec z nožem v roki zahteval denar. Ropar je nekaj bankovcev tudi dobil, nato pa pobegnil s kraja.

V dogodku ni bil nihče poškodovan.

Policisti nadaljujejo zbiranje obvestil o vseh okoliščinah ropa in izvajajo aktivnosti za izsleditev storilca, ki so ga opisali kot moškega, starega med 50 in 60 let, visokega med 180 in 190 centimetri, oblečen pa je bil v temna oblačila.

Zmeren potresni sunek v bližini Žirov

SIMON ŠUBIC

Žiri – Seizmografi državne mreže potresnih opazovalnic so v torek ponoči ob 1.16 zabeležili zmeren potresni sunek magnitude 2,3. Po prvih podatkih je bilo žarišče potresa 26 kilometrov zahodno od Ljubljane,

v bližini Žirov. Intenziteta potresa v širšem nadzarišnem območju ni preseгла četrte stopnje po evropski potresni lestvici, potres pa so čutili prebivalci Žirov, Idrije, Logatca in okoliških krajev, so sporočili iz Urada za seizmologijo in geologijo pri Agenciji RS za okolje.

Vinjena za volanom

Kranj – Policisti so v torek v Kranju za volanom zasačili voznika, pri katerem je preizkus alkoholiziranosti pokazal rezultat 1,47 mg/l alkohola v izdihanem zraku. Vozilo ni bilo registrirano, voznik pa je bil brez vozniškega dovoljenja. Vinjenega voznika so odkrili tudi v Kranjski Gori, alkotest mu je pokazal rezultat 0,36 mg/l. Ob tem so posumili, da vozi tudi pod vplivom prepovedanih drog. Voznika, ki nima vozniškega dovoljenja, so sicer ustavili zaradi prekoračitve hitrosti vožnje. V obeh primerih gre za hujša prekrška in nevarni dejanji, zato so jima policisti vozili zasegli.

V trčenju poginil pes

Škofja Loka – V Škofji Loki je v torek voznik na prehodu za pešce zaradi izsiljevanja prednosti trčil v peško s psom. Pri tem se je peška lažje poškodovala, pes pa je v trčenju poginil. Voznik je bil brez vozniškega dovoljenja in pod vplivom alkohola (0,62 mg/l), so pojasnili na policiji.

Kranjski redarji odslej na terenu v neprebojnih jopičih

Redarji Medobčinskega inšpektorata in redarstva Kranj po novem pri opravljanju terenskega dela nosijo tudi jopiče z balistično, protivodno in protiurezno zaščito.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Trenutno petnajst kranjskih medobčinskih redarjev po novem med teren-skim delom uporablja tudi jopiče z balistično, protivodno in protiurezno zaščito oziroma t. i. neprebojne jopiče. Z Mestne občine Kranj so nam posredovali pojasnilo vodje Medobčinskega inšpektorata Kranj Martina Raspeta, da so se za nakup jopičev odločili na podlagi ocene varnostnih razmer na območju, ki ga pokrivajo njihovi redarji, to so občine Kranj, Cerklje, Jezersko, Preddvor, Šenčur in Tržič. V zadnjih letih je bilo namreč pri uradnem poslovanju zaradi prepira, vpitja ali nedostojnega vedenja do medobčinskih redarjev izdanih šestnajst plačilnih nalogov. K nakupu je pripomogla tudi ocena varnostnih razmer redarjev na območju Slovenije, so dodali. Julija se je tako v Mariboru sredi dneva zgodil napad na mestna redarja, septembra pa napad na redarja med opravljanjem dela v Veržeju. »Trebaja je poudariti, da redarji med drugim svoje naloge opravljajo tudi

Kranjski medobčinski redarji so začeli neprebojne jopiče uporabljati na podlagi ocene varnostnih razmer. / Foto: Simon Šubic

delovnega časa. »Zaščitni jopiči se ne nosijo nepretrgoma, saj jih ni treba nositi med malico, odmori, vožnjo, temveč zgolj pri neposrednem izvajanju nalog, ko je povečana možnost, da pride do konfliktna situacije,« pojasnjujejo v Kranju. Jopiče sicer poleg kranjskega

ki jih občinski redar nosi pri opravljanju svojih nalog. Uniforma redarjev je natančneje opredeljena v Tehničnih specifikacijah enotne uniforme občinskega redarja, ki med drugim kot del uniforme za redarja predvideva tudi jopič z balistično, protivodno in protiurezno zaščito, poudarjajo.

V kranjskem medobčinskem redarstvu so osem jopičev prejeli že v začetku oktobra, zanje pa so odšteli 4294 evrov (z DDV-jem). »Poleg nosilca balistične zaščite (zaščitni jopič) vsebujejo tudi zaščitni vložek (balistično ploščo), saj le v kompletu izpolnjujejo pogoje, opredeljene v Tehničnih specifikacijah enotne uniforme občinskega redarja, in tako nudijo balistično zaščito ter zaščito pred vbodi in urezi. Sredstva za delovanje Medobčinskega inšpektorata Kranj, katerega sestavni del je tudi medobčinsko redarstvo, zagotavlja-

zagotavljanja čim večje varnosti medobčinskih redarjev, nabavili tudi digitalne terminale Tetra. »Oprema medobčinskih redarjev pa se bo prav tako dopolnjevala in izpopolnjevala tudi v prihodnje,« napovedujejo.

Da medobčinski redarji pri svojem delu redno uporabljajo tudi neprebojne jopiče, sproža kar nekaj začudenja med občani, še zlasti zato, ker ni opaziti, da bi take jopiče med opravljanjem rednih nalog nosili tudi policisti. Policijsko upravo Kranj smo zato povprašali, v katerih primerih njihovi policisti uporabijo tovrstno zaščito. »Policisti največ uporabljajo dva tipa zaščitne opreme zgornjega dela telesa, in sicer zaščitni telovnik ter neprebojni jopič. Prvi je namenjen vsakodnevni ter stalni uporabi pri opravljanju rednih nalog na terenu in je del osnovne osebne zaščitne opreme policista. Drugi pa se uporablja v nevarnih po-

Martin Raspet, vodja Medobčinskega inšpektorata in redarstva Kranj / Foto: Simon Šubic

na manj obljudenih krajih (npr. Ravenska Kočna na Jezerskem), kjer do morebitne intervencijske pomoči lahko traja zelo dolgo. Medobčinski redarji so jopiče pred nakupom testirali in na tej podlagi prišli do zaključka, da je njihov nakup smiseln,« so sporočili.

Jopiče uporabljajo zgolj tisti redarji, ki svoje naloge opravljajo na terenu, in samo takrat, ko neposredno izvajajo svoje naloge, v povprečju pa nošnja jopičev pri medobčinskih redarjih znaša manj kot polovico

redarstva uporabljajo tudi v Mestnem redarstvu Ljubljana in v drugih večjih redarstvih v Sloveniji (Bled, Postojna, Jesenice, Grosuplje ...), tako da dejansko postajajo že del standardne opreme redarjev, dodajajo.

Kot pojasnjujejo na MOK, se zaščitni jopič v skladu s Pravilnikom o enotni uniformi, označbah in službeni izkaznici občinskih redarjev šteje za del uniforme, v skladu z 2. členom pravilnika pa je v pristojnosti vodje redarstva, da odredi vrsto uniforme in njene sestavne dele,

Jopiče uporabljajo zgolj tisti redarji, ki svoje naloge opravljajo na terenu, in samo takrat, ko neposredno izvajajo svoje naloge, ko je povečana možnost, da pride do konfliktna situacije, pojasnjujejo na Mestni občini Kranj. V povprečju nošnja jopičev pri medobčinskih redarjih znaša manj kot polovico delovnega časa.

jo občine soustanoviteljice v svojih proračunih glede na dogovorjena razmerja,« so razložili na kranjski občini. Kot so dodali, so letos, med drugim tudi zaradi

stopkih in na intervencijah, kjer je omenjeno ali bi lahko bilo uporabljeno orožje, na alarmih itd.,« je razložil predstavnik za odnose z javnostmi Bojan Kos.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Ovčereje na Zaplati zapisali na filmski trak

Petra Lombar Premru je članica Kulturno-umetniškega društva Matije Valjavca Preddvor že dobrih trideset let, Slavko Prezelj pa še kako leto več. Znan je po veseloigrah, ki jih je postavjal na domači oder, in razprodanih premierah. Epidemiološke razmere so zahtevale prilagoditev in tako so se letos v društvu odločili, da posnamejo film o ovčereji na Zaplati.

ALENKA BRUN

Slavko Prezelj nam razloži, da sta s Petro Lombar Premru, ki je zadnji dve leti tudi predsednica Kulturno-umetniškega društva (KUD) Matije Valjavca Preddvor, ravno razmišljala, kako bi začeli vaje za novo veseloigro, ko je vaje sveta v roke prevzel covid-19. Misel na vaje sta hitro opustila in društvo je lani izdalo slikanico, ker pa sta predvidevala, da bodo letos z izvajanjem vaj, nastopov in polnjenjem dvoran imeli podobne težave, je Prezelj prišel na idejo, da bi s člani kulturno-umetniškega društva posneli film, in sicer o ovčereji na Zaplati. Vendar pa to ni prvi filmski projekt, ki

vključuje Zaplato. Pred 23 leti je društvo namreč že sodelovalo pri nastajanju filma o tradiciji t. i. snarjenja na Zaplati nad Preddvorom, ki je znana po izstopajočem gozdičku sredi travnatega pobočja. »O tradiciji snarjenja je film posnela Televizija Slovenija v sklopu ene takratnih dokumentarnih oddaj in ga predvajala leta 1998. Tokrat film nastaja v okviru društva. Gre za nov projekt, ki ima s snarjenjem skupno le zgodovinsko osnovo, dediščino in delno enako lokacijo. Tokrat je poudarek na paši ovc, ki so bile na tem območju tako rekoč od nekdanj prisotne. Skoraj pri vsaki hiši v vaseh v okolici Preddvora so imeli ovco ali dve, ki so jih v poletnem času

za tri in pol do štiri mesece 'peljali gor'. Leta 1953 se je tako na Zaplati paslo šeststo ovc, tudi iz šenčurske fare,« povesta ustvarjalca.

Petra Lombar Premru pojasni, da letos mineva sedemdeset let, kar KUD Matije Valjavca Preddvor nosi njegovo ime, jih je pa mogoče k snemanju ovčereje spodbudil tudi dober odziv na posneto proslavo ob 190. obletnici rojstva Matije Valjavca. »Njeno izvedbo smo načrtovali letos spomladi, vendar je zaradi zaprtja nismo mogli izpeljati v živo. Tako smo se odločili, da naredimo spletno različico. Izkazalo se je, da so bili ljudje enako zadovoljni, celo precej več ogledov je imela objava proslave na Youtubu, kot pa bi verjetno dejansko prišlo ljudi na dogodek, če bi ga pripravili.«

Pri filmu sodelujejo člani domačega KUD-a

Lombar Premrujeva je zadolžena tudi za montažo in končno podobo izdelka, medtem ko sta snemalne vaje prevzela v roke oba s Prezljem, njegova pa sta še režija in scenarij. Na začetku ni vedel, kako se bodo igralci domačega KUD-a odzvali, saj je bilo predvideno snemanje na Zaplati, a se jih je potem javilo kar

Slavko Prezelj in Petra Lombar Premru ob koncu letošnjega poletja, v ozadju pa znamenita Zaplata / Foto: Alenka Brun

rešim pred pozabo tisto, kar se je dogajalo.« Oba ustvarjalca pa se strinjata, da ju udejstvovanje v društvu napolnjuje z zadovoljstvom, da na ta način prispevata k svemu kraju. Petra Lombar Premru se je v KUD-u zavedela tudi velike vrednosti znanja domačega, narečnega jezika. »Meni je bilo to dano, zrasla sem v družini, kjer smo in še govorimo narečno. Pri postavljanju naših dramskih prizorov vidim, koliko truda je potrebna, kako si marsikdo lomi jezik, kako se v besedilo hitro prikradejo vplivi sodobnosti ... Tiste stare, pristne govornice najbrž ne moremo več ujeti, lahko pa poskušamo rešiti tisto, kar je še ostalo.«

Končni izdelek si zasluži pravo predstavitev

Preddvorčana menita, da bo film do konca novembra zaključen. Glede na čas in trud, ki je bil v film vložen, pa si končni izdelek zagotovo zasluži dogodek, premiero, predstavitev. A ker se razmere iz dneva v dan slabšajo, Lombar Premrujeva pove, da bodo upoštevali ukrepe, a tudi zdravo pamet. »Če ne bomo mogli imeti premiere, bomo pa malo počakali ali poiskali drugo rešitev,« še doda.

Prizor iz jesenjskega dela snemanja filma

Kultura

V predstavi **Reformatorji** na odru navdušujeta Boštjan Gorenc - Pižama in Nik Škrlec. **Stran 14**

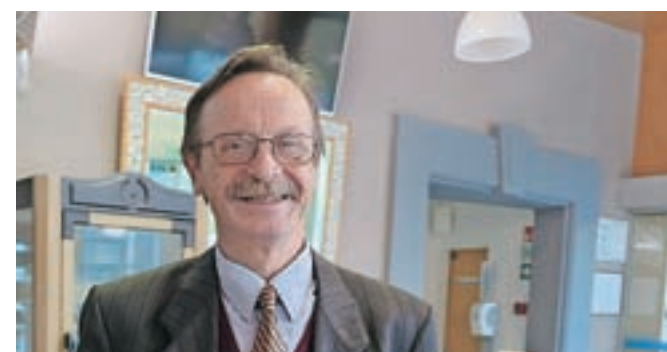
Aktualno

Letos je minilo sto let od začetka delovanja skalašev na Slovenskem. **Stran 15**

Zanimivosti

Herman Pančur iz Zgornjega Tuhinja, dobrovoljen natakarkar že petdeset let **Stran 16**

Od petka do petka

STA bi morala letos za opravljanje javne službe dobiti okoli dva milijona evra, a ni prejela še niti centa. / Foto: Gorazd Kavčič

Na Prevali nad Novo Gorico so odkrili spomenik padlim madžarskim vojakom na soški fronti. / Foto: Monika Sušanj/MORS

Namesto prave lahko do konca prihodnjega tedna prižgemo virtualno SMS svečko in doniramo pet evrov. / Foto: Simon Šubic

Znova stekla donacijska akcija za pomoč STA

SIMON ŠUBIC

STA: Kadunc se je srečal z Urbanijo

Igor Kadunc, ki je v nedeljo kot v. d. direktorja formalno prevzel vodenje Slovenske tiskovne agencije (STA), se je v torek sestal z direktorjem vladnega urada za komuniciranje (Ukom) Urošem Urbanijo. Seznanila sta se s stanjem na področju urejanja osnov za nemoteno delovanja STA do konca leta in za prihodnje leto, Urbanija pa je Kaduncu predal osnutek pogodbe med STA in Ukomom, so po sestanku sporočili s STA. Strani sta izmenjali tudi poglede in stališča glede ključnih dilem pri pripravi pogodbe o opravljanju oziroma financiranju javne službe ter korakov, ki so potrebni, da bi financiranje javne službe znova steklo, so še zapisali v sporočilu za javnost. »Obstajajo določeni različni pogledi, vendar bomo v naslednjih dneh intenzivno delali na tem, da se najdejo rešitve, tako za letošnje leto, še bolj pomembno pa za prihodnje leto, kjer ni posebnih okoliščin, ki jih je za letos prinesel sedmi protikoronski zakon. Ob vprašanjih, kjer še obstajajo razlike pri njihovem tolmačenju, se bodo iskale rešitve tudi z vključitvijo drugih mnenj,« je dejal Kadunc. Vlada je preko Twitterja sporočila, da

osnutek pogodbe med STA in Ukomom glede opravljanja javne službe med drugim predvideva takojšnje izplačilo predujma v višini 845 tisoč evrov. »V skladu z dogovorom bodo na STA še ta teden podali pripombe na osnutek pogodbe, konec tedna pa bo potekalo novo usklajevalno srečanje obeh direktorjev,« so tvitnili. STA letos za opravljanje javne službe še ni prejela nobenega plačila, čeprav bi po poslovnem načrtu morala dobiti dobra dva milijona evrov nadomestila, kar je približno polovica vseh njenih prihodkov. Njeno finančno stisko zato letos že drugič rešujejo tudi z donacijsko kampanjo Društva novinarjev Slovenije Za obSTAnek, ki so jo znova zagнали ta mesec. Finančno podporo zbirajo s SMS-sporočilom STA5 na 1919 in na posebnem transakcijskem računu društva, na katerem zbirajo donacije. V prvem, spomladanskem delu kampanje so na ta način zbrali več kot 274 tisoč evrov.

Državni vrh položil vence k različnim spomenikom

Tudi ob letošnjem dnevu spomina so se predstavniki države udeležili več komemoracij in položili vence ob različne spomenike po državi. Predsednik republike Borut Pahor je tako v

spremljstvu državne delegacije in ob salvah garde Slovenske vojske položil venec k spomeniku vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam ob ljubljanskem Kongresnem trgu. Med drugim so na Prevali nad Novo Gorico odkrili tudi spomenik padlim madžarskim vojakom na soški fronti, odkrili spomenika sta se udeležila ministra za obrambo Slovenije in Madžarske Matej Tonin in Tibor Benko. Za oster in kritičen odziv dela javnosti in opozicijskih strank pa je poskrbel premier Janez Janša, ker je garda Slovenske vojske v njegovem imenu položila venec k spomeniku padlim domobrancem na ljubljanskih Žalah. Predsednik LMŠ Marjan Šarec je na primer na Twitterju zapisal, da je »to načrtno ideološko dejanje za preusmerjanje pozornosti od drugih fiaskov te vlade, zlasti reševanja epidemije«. »Venec v imenu predsednika vlade domobranskim vojakom, sodelavcem zločinske SS, ni le groba žalitev partizanskih borcev za svobodo in civilnih žrtev druge svetovne vojne, ampak tudi žalitev zavezniških držav in pripadnikov, ki so se skupaj s slovenskimi partizani borili za svobodo,« pa so sporočili iz SD. Položitev venca k spomeniku padlim domobrancem so ostro obsodili tudi v Zvezi združenj borcev za vrednote

NOB in poudarili, da noben uradni predstavnik Slovenije ne bi smel izkazovati kakršnekoli časti slovenskemu domobranstvu, še najmanj pa pripadniki Slovenske vojske. Zapisali so še, da so pripadniki slovenskega domobranstva dvakrat prisegli največjemu zločincu v zgodovini človeštva Adolfu Hitlerju ter se med drugo svetovno vojno bojevali v imenu nacizma.

Akcija Manj svečk za manj grobov

V letošnji ekološko-humanitarni akciji Manj svečk za manj grobov, ki poteka do konca prihodnjega tedna, so do torka zbrali že dobrih 60 tisoč evrov. Sredstva so med prvonovembrskimi prazniki zbirali na stojnicah pred več kot dvajsetimi pokopališči, še vedno pa se na račun Fundacije Svečka stekajo donacije posameznikov in organizacij, ki darujejo tudi po spletnih donacijah in s SMS sporočili. S fundacije so sporočili, da je do konca prihodnjega tedna še vedno mogoče prižgati SMS svečko s poslanim SMS sporočilom s ključno besedo SVEČKA5 na 1919, s čimer doniramo 5 evrov. Vsa zbrana sredstva bodo namenili za zdravstvene terapije, invalidska vozila in vozičke, dvigala ter reševalno in drugo zdravstveno opremo.

Slovinci v zamejstvu (823)

Literarna pohodniška pot v Železni Kapli

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Železna Kapla je bila pretekli petek v znamenju kulture. Zvečer je bila v farni dvorani predstava glasbene komedije Hotel Obir, ki so jo odigrali člani domačega Slovenskega prosvetnega društva Zarja. Sredi dopoldneva pa so pohodniki prvič krenili po pohodniški literarni poti LiteraTOUR. Pot je del čezmejnega projekta Smart Tourist – SPread the Karawanks, v katerem sodelujeta Mohorjeva iz Celovca in Gorenjski glas iz Kranja.

Literarna pot – ime projekta je besedna igra, v kateri se skrivajo ime pogorja in angleški besedi read (brati) in spread (širiti ali raznašati) – se začneja pri gostišču Brunner Berghof v Lobniku in se nadaljuje proti Prevernikoveemu sedlu in Sabodinovi planini ter se po grebenu nad

Katjuša Orešnik iz Gorenjskega glasa (levo) in Martina Kanzian iz celovške Mohorjeve sta bili med udeleženci krstnega pohoda po kapelski literarni poti.

domačijo Tavčman spet obrne proti izhodišču. Na poti je dvanajst informativnih, literarnih, pisateljskih, zgodovinskih točk in pokrajinskih znamenitosti, ki jih pohodniki lahko spoznajo s pomočjo aplikacije na mobilnem

telefonu. Nalogo pohodniškega vodnika je izvrstno opravil kar direktor Mohorjeve Karl Hren.

Zvečer je bila v glavni šoli v Železni Kapli predstavitev knjigenemškefilmskeustvarjalke, pisateljice in umetnice

Birgit-Sabine Sommer z naslovom Uber.Leben.Grenze oziroma PreŽiveti Mejo. Avtorica je pred leti tudi posnela film Der Graben/Grapa. V Kapli predstavljena knjiga je napisana v nemščini, v okviru že omenjenega projekta Smart Tourist – SPread the Karawanks pa jo je izdala Mohorjeva iz Celovca. Na predstavitvi je njen direktor Karl Hren povedal, da je želja prevesti knjigo tudi v slovenščino, saj je zanimiva pripoved o usodah, žalosti in veselju ljudi v kapelskih grapah ob državni meji. V življenje so s knjigo vrnjeni tudi že pozabljeni spomini posameznikov, pomenljiva knjiga pa je tudi prispevek k boljšemu razumevanju in večji strpnosti med obema narodoma, družbenimi sloji in generacijami. Na predstavitvi je odlomke

iz knjige brala sama avtorica. Za kulturni program je poskrbel harmonikar Tomas Nečemer, na predstavitvi pa je bil celoten kapelski občinski vrh: županja Elisabeth Lobnik in podžupana Franc Jožef Smrtnik in Juergen Lamprecht.

Birgit-Sabine Sommer

Po svetu

Premiki v vesolju

Ko se na tem mestu razgledujemo po svetu, je naš pogled osredotočen na dogajanja na Zemlji. Le redko se ozremo v nebo, v vesolje. A bi se morali večkrat, tudi tam se ves čas »dogaja«, v zadnjem času pa še posebej ...

MIHA NAGLIČ

Evropa v vesolju

Eden od tistih, ki so najbolj poklicani za razlago aktualnih dogajanj v vesolju, je Josef Aschbacher, generalni direktor Evropske vesoljske agencije (ESA). V intervjuju mu je bilo postavljeno vprašanje, ki sledi. »V vesolju se vse več dogaja. V orbiti je že kar gneča, število satelitov se naglo povečuje, poleg njih je tam vse več tudi tako imenovanih vesoljskih smeti. V polnem razmahu je tudi sveža vesoljska tekma, ki vključuje tako zelo ambiciozne načrte za habitate na Luni in Marsu kakor tudi načrte za pridobivanje surovin v vesolju. Prav letos smo odmevno vstopili v obdobje vesoljskega turizma, tektonski premiki pa se dogajajo na področju izstrelitvene industrije, torej pri samem dostopu do vesolja. Kako se Evropska vesoljska agencija odziva na te spremembe? Kaj je po vašem mnenju največji izziv?« Aschbacher odgovarja: »Kot ste povedali, se v vesolju dogajajo tektonski premiki. Dva izmed najbogatejših ljudi na planetu, Jeff Bezos in Elon Musk, vlagata ogromno denarja v vesolje, pa seveda nista edina – tu so še številni drugi iz zasebnega sektorja. Ogromno, seveda,

vlagajo tudi države: Združene države Amerike, Kitajska, Rusija, Japonska in številne druge. Skoraj vsak dan so v medijih novice o dogajanju v vesolju – zdaj o novi izstrelitvi Muskovega podjetja SpaceX, o turističnem letu Jeffa Bezosa ali Richarda Bransona iz podjetja Virgin Galactic, pa o kitajskem pristanku na temni strani meseca, o kitajski vesoljski postaji, ki jo prav zdaj gradijo, in o tajkonavti. Vsak dan se ogromno dogaja. Kot generalnemu direktorju Evropske vesoljske agencije se mi zdi ključno vprašanje, kaj tu počne Evropa, kakšno je evropsko stališče pri teh dogajanjih. / Če pogledamo na situacijo nekoliko bolj od daleč: obseg evropskega gospodarstva je po ekonomski moči primerljiv z ameriškim ali kitajskim, v vesolju pa ni tako. Evropa name ni področju vesolja približno šestino ali celo le sedmimo sredstev, ki jih v te name ne dajejo Američani. To govorim za javni sektor. Na zasebnem je razmerje še mnogo slabše. Leta 2020 so zasebne naložbe v ZDA znašale 7,5 milijarde ameriških dolarjev, v Evropi pa 500 milijonov. Razmerje je torej 1 : 15. Na mestu je vprašanje, zakaj ljudje zunaj Evrope namenjujejo vesolju toliko denarja. Za to obstaja

več dobrih razlogov. Vesolje ima strateško dimenzijo. Če si velesila v vesolju, si lahko tudi velesila na Zemlji, na svetovnem prizorišču. V vesolje se vlaga iz strateških, varnostnih in obrambnih razlogov. Veliko je vidikov, zaradi katerih še prav posebej ZDA in Kitajska, pa tudi Rusija, Japonska in drugi toliko vlagajo v to področje. Nikakor ne gre spregledati niti ekonomskih vidikov. Obseg z vesoljem povezane ekonomije zelo hitro raste. Trenutno njen obseg znaša približno 300 milijard dolarjev in ekonomske napovedi kažejo, da se bo v prihodnjem desetletju povečala na trilijon. Gre za občutno povečanje, ki se bo poznalo še zlasti v sektorju razvoja konkretnih aplikacij in storitev za končne uporabnike, prav na področju torej, na katerem je tudi Slovenija zelo dobra. Rast tu je zelo hitra, več kot 10 odstotkov na leto.«

Veliko vprašanj

Vesolje in vesoljske tehnologije niso tako daleč, kot večina misli. Močno so prisotne v vsakodnevem življenju – od vremenskih napovedi do rabe v kmetijstvu in gozdarstvu. »Uporabljamo jih za pomoč pri obvladovanju naravnih nesreč, poplav, požarov, neviht, pa seveda v polju

telekomunikacij in navigacije. To so vse primeri, kako smo v vsakodnevem življenju že odvisni od vesoljskih tehnologij. In seveda se v ta segment gospodarstva veliko vlaga. Ob vsem tem pa ne gre pozabiti vloge, ki jo igra človekovo navdušenje nad vesoljem, nad astronomijo, raziskovanjem vesolja in obeti, ki se odpirajo onkraj našega sončnega sistema. In, jasno, ob raziskovanju vesolja se vedno znova sprašujemo tudi, od kod pravzaprav prihajamo, kako se je vesolje sploh začelo. To so fantastična vprašanja in raziskovanje vesolja nam jih pomaga naslavljalati. Vsak dan odkrivamo nove odgovore na stara vprašanja in vsak odgovor sproži nova vprašanja. A vprašanja o začetkih vesolja, življenja in ljudi, pa tudi o tem, kam smo namenjeni, so res zanimiva in kompleksna, in da bi nanje lahko odgovorili, moramo raziskovati vesolje – le tako lahko odkrivamo, kaj je okoli nas.«

Baza na Luni?

Kaj pa dobra stara Luna? »Moje mnenje je, da bo Luna vsekakor postala naslednja baza v vesolju po Mednarodni vesoljski postaji.« (Vir: Nina Slaček in Aljoša Masten, intervju z J. Aschbacherjem, MMC RTV SLO)

Sedež Evropske vesoljske agencije (ESA) v Parizu, 2015. Na palači so zastave 22 držav članic, Slovenija je za zdaj le pridružena članica. / Foto: Wikipedia

Glavna kontrolna točka v operativnem središču ESA v Darmstadtu, Nemčija, leta 2014 / Foto: Wikipedia

Prvi vesoljski in »samoplačniški« turist je bil ameriški inženir in podjetnik Dennis Tito (levi), fotografiran na Mednarodni vesoljski postaji, 30. aprila 2001. / Foto: Wikipedia

Nove knjige (612)

Kriza kot nevarnost in upanje

MIHA NAGLIČ

»Želja po tem, da bi napisala to knjigo, se je v meni porodila leta 2020, v obdobju pandemije covid-19. Kot sinologinja ne morem mimo dejstva, da se je koronovski virus, ki vodi do pljučnega obolenja z visoko stopnjo nalezljivosti in smrtnosti, najprej pojavil na Kitajskem, torej v kulturno-jezikovnem območju, ki predstavlja jedro mojih osebnih in poklicnih interesov ter vsebinsko osnovo mojega raziskovalnega dela. Kot raziskovalnica, ki deluje na področju kitajske filozofije, epistemologije in etike, so se mi ob tem odprla številna vprašanja, ki so povezana predvsem z razlogi za trenutno globalno krizo in s pogoji, ki so do nje

privedli. Dejstvo, da so razlogi za nastanek epidemije v večmilijonskem mestu Vuhanu verjetno povezani s pomanjkljivimi higienskimi razmerami na tržnici z živimi (tudi divjimi) živalmi, so v svetovni (zlasti zahodni) javnosti sprožili ne samo val ogorčenja in zgražanja nad 'primitivizmom' in 'nizko stopnjo kulture' vuhanskega prebivalstva, temveč tudi nesluten dvig sinofobije in novih razizmov, povezanih z nepremišljenimi predsodki in pomanjkanjem poznavanja kompleksnih dejavnikov, ki opredeljujejo vsako kulturo in posameznike, ki v njej živijo in delujejo. Esencialistični pogledi na 'Drugega' in posplošujoče razumevanje 'druge' kot nosilke/nosilca določenih značilnosti,

ki naj bi se v ljudeh oblikovali zgolj kot rezultat njihove etnične in rasne pripadnosti, so v zahodnih družbah ponovno priplavali na površje in se izrazili v novih oblikah rasistično pogojene ksenofobije.« (str. 169)

Ta knjiga je ena tistih, ki nam pomagajo razumeti, kaj se nam dogaja v času pandemije – v globalnem svetu, ne le v dolini šentflorjanski. Širino njenega razgleda obeta tudi podnaslov: Etika pandemij, razcvet avtokracij in sanje o avtonomiji v transkulturni perspektivi. Gornji odlomek je iz povzetka knjige. V njem skuša avtorica odgovoriti tudi na vprašanje, zakaj so bile Kitajska in druge regije sinitskega kulturno-jezikovnega območja v obvladovanju aktualne pandemije bolj

učinkovite kot države evro-ameriških regij. Razlogi za to učinkovitost po njenem niso le v domnevni tradicionalni »poslušnosti« vzhodnoazijskega prebivalstva, ampak predvsem v konfucijanski etiki. Knjigo pa sklene »s pobožnim upanjem na to, da se je možno iz pandemije covid-19 kaj naučiti, in s (še bolj neverjetnim) upanjem na to, da neke v stičišču mnogoterih svetov vendarle obstaja možnost nove globalne etike, zasnovane na enakovrednosti vseh ljudi«. Soglašamo.

Jana S. Rošker, *Kriza kot nevarnost in upanje*, Znanstvena založba FF UL, Ljubljana, 2021, 202 strani

Kultura

Kako uživati slovenski jezik

Če so reformatorji spreminjali katoliško cerkev in vero ljudstvu približali v njegovem jeziku, potem so Reformatorji v stripu zlezli pod kožo mlademu bralstvu. Leto kasneje vse »lube Slovence« v predstavi Reformatorji na odru navdušujeta Adam Bohorič in Jurij Dalmatin. Ups, Boštjan Gorenc - Pižama in Nik Škrlec. Da, reformacija še traja in dobro ji gre.

IGOR KAVČIČ

Dvojica, ki stoji na odru, sprašuje publiko v dvorani, ali ve, za kaj oziroma za koga so v 16. stoletju uporabljali na tabli napisano besedo debelak. Korpulentnejši med njima drugega, drobnejšega, vpraša, ali se zopet dela norca iz njegove širine, a kaj hitro umakne navidezno jezo, ko izve pravilni odgovor z druge strani table: da se je debelak v časih, ko je tudi v naših krajih vzniknila reformacija, imenovalo bogataša. Na ta način sta kasneje pojasnila še nekaj zanimivih besed, ki imajo danes povsem drugačen pomen kot pred petsto leti ...

Kdo sta pravzaprav odrska duhoviteža? Prvi je znani mojster slovenske besede, pisatelj, prevajalec, komik in podkaster Boštjan Gorenc - Pižama, drugi je igralec, televizijski voditelj in spletni ustvarjalec Nik Škrlec. V uvodnem nagovoru si – znova s pomočjo gledalcev – razdelita tudi vloge,

prvi bo Adam Bohorič, drugi Jurij Dalmatin.

Oba pomembna slovenska reformatorja, ob Primožu Trubarju nedvomna superjunaka začetkov slovenske pisane besede, ki od lani bralstvo razveseljujeta v stripu, sta zdaj oživela še v predstavi Reformatorji na odru. Kar pripovedujeta v stripu, namreč kako smo Slovenci dobili prvo »res dooolgo knjigo« in eno krajšo, ki je opisala, kako pišemo – gre za Dalmatinovo Biblijo in Bohoričevo slovensko slovnico, napisano v latinščini – odslej predstavljata tudi v predstavi.

Lahko bi rekli, da je ta logična posledica stripa, nekakšen stripovski stand up, ki ga je ubesedil Boštjan Gorenc, pri uprizoritvenem konceptu pa je sodeloval s soigralcem Nikom Škrlecem, Urošem Grilcem in režiserjem Markom Bulcem. Besedilo predstave je jezikovno zelo domišljeno, kot se za igro o nastajanju slovenske pisane besede spodobi, v njej se akterja poigravata

tako z visoko slovenščino kot arhaičnim jezikom in sodobnim besedjem, značilnim za današnji čas. S tem predstava potrjuje svoje bistvo – pokazati, kako bogat je slovenski jezik, koliko različnih rab ima in kaj vse se da z njim početi. To nam nastopajoča na najboljši način kažeta skozi celotno uprizoritev. Pri tem sta jasna, natančna in poučna v razlagah, hkrati pa na pravih mestih poniglava in nadvse duhovita. Pri tem s pridom uporabljata svoja znanja – Gorenc kot mojster stand upa, Škrlec kot šolan igralec.

Predstava vseskozi lepo teče, posamezni prizori se ne vlečejo. Publika je v polni pozornosti od začetka do konca. Akterja iz likov, ki jih igrata, večkrat izstopita v Boštjana in Nika, z roba odra komentirata sama sebe in se nato spet vrmeta v kožo reformatorjev. »Papisti fuj,« večkrat po montypythonovski »šimfata« katoliško cerkev, ki je reformaciji nasprotovala in jo zavirala. Interakcije z gledalci je ravno

Superjunaka slovenske pisane besede Nik Škrlec (Jurij Dalmatin) in Boštjan Gorenc - Pižama (Adam Bohorič) / Foto: Darja Štravs Tisu

dovolj, scena je komorna – saj gre za reformacijo – morebitne praznine pa so zapolnjene z odrskimi rekviziti, prevelikimi gosti popisanimi plah-tami s šolskimi pravili, povečanim mobilnim telefonom, s katerega Bohorič prebira Trubarjevo pismo z Nemškega ... Dodatno popestritev

ponudi animacija, ki se z originalnimi stripovskimi ilustracijami Jake Vukotiča zavrti v videu v ozadju kot dopolnilo k besedilu.

Reformatorji na odru so namenjeni tako najstnikom kot odraslim, so zabavni in hkrati promovirajo slovenski jezik. To nam novodobni Bohorič

in Dalmatin povesta tudi v zaključnih besedah predstave: da je bogastvo slovenskega jezika neizmerno in ga velja s pridom uporabljati, hkrati pa slediti njegovemu razvoju. Boštjan Gorenc - Pižama in Nik Škrlec sta nas vsekakor znova navdušila za slovenščino.

Finžgar je želel tudi »pildke«

Pod svobodnim soncem je eden najbolj znanih naslovov slovenskega romanopisja. Po Franu Saleškem Finžgarju je roman v strip priredil Goran Vojnovič, epske ilustracije zanj je ustvaril Damijan Stepančič, spremno besedo o pisatelju, njegovem starem stricu, pa je dodal prof. dr. Janez Bogataj.

IGOR KAVČIČ

Najprejvelja pojasniti »pildke« iz naslova. Avtor romana Pod svobodnim soncem Fran Saleški Finžgar je namreč v začetku prejšnjega stoletja v pismu za zdaj še neznanemu slikarju izrazil željo, da bi bil njegov roman tudi ilustriran. »Jaz se lotevam dolge povesti za Mohorja (Mohorjeva založba, op. a.). Pisal sem danes, da bi bila malo okrašena s pildki. To bi prevzel ti in kaj pametnega namalal. Snov bo zgodovinska, in sicer iz 550–600. Sloveni v Podonavju ...« piše Finžgar, v dodatku k stripu pa zapis iz stričevega pisma povzema dr. Janez Bogataj in dodaja: »Za pildke je Finžgar štel ilustracije. Ilustrirana knjižna izdaja je bila uresničena šele leta 1951, avtor ilustracij pa je bil Slavko Pengov.«

Zgodovinski epski roman Pod svobodnim soncem, ki poudarja junaško zgodovino Slovanov, je prvič izhajal v reviji Dom in svet v letih

1906–1907, prva knjižna izdaja pa je iz leta 1912. »To je zgodovinski ep, ki si zagotovo zasluži pozornost, saj je največja slovenska knjiga, ki je po prvi izdaji doživela kar štirideset ponatisov,« je povedal Uroš Grilc, direktor založbe Škratelj, pri kateri je izšel strip.

K sodelovanju je tokrat povabil pisatelja in režiserja Gorana Vojnoviča in ilustratorja Damijana Stepančiča. Ilustrator je opravil izjemno delo, sodelavci pri stripu pogled usmerijo k slednjemu. »Strip ni le verna kopija knjige v risarsko obliko, ampak je avtonomen izdelek, ki bazira na Finžgarjevem romanu. Ko sem se loteval risanja – v knjigi, ki sem jo prej prebral, se čuti, da je starejšega datuma – sem hotel skozi stripovski jezik roman narediti kar se da sočasen, aktualen, moderen in hkrati dinamičen,« je povedal Stepančič. »Seveda sem veliko prostora in slik namenjal akciji, bojem, ki se mi zdijo atraktivni, enako velja

Soavtorja stripa prireditelj Goran Vojnovič in risar Damijan Stepančič, pisec spremnega besedila prof. dr. Janez Bogataj in založnik Uroš Grilc / Foto: Igor Kavčič

tudi za odnose med protagonisti stripa.«

Z vprašanjem, kako se lotiti klasike vseh klasik, se je veliko ukvarjal tudi avtor priredbe Goran Vojnovič. »Precej časa je že minilo, odkar sem kot otrok bral roman,

ampak ker se mi je zdela ideja nora, nova, drugačna, sem bil v trenutku povabila k sodelovanju takoj za. Ko sem roman ponovno prebral, sem bil presenečen, kako dobro deluje sama zgodba v pri-povednem smislu.« Zato je

roman prirejal predvsem v smislu drobnih poudarkov, ki so lahko v stripu ključni. »Šlo je zato, kako zgodbo povedati s filmskimi sredstvi. Že dolgo se besedilo pojavlja kot tisto, ki bi ga morali posneti, a glede na to, da gre

za spektakel, se mi zdi, da bi že s snemanjem prvih desetih strani knjige porabili letni proračun celotnega Filmskega sklada. Zato se mi zdi strip izjemen približek filmu, ki bo obveljal še dolgo časa,« v duhovitem tonu doda pisec, ki upa, da mu je v strip z izjemnimi Stepančičevimi ilustracijami uspelo prenesti vso dinamiko, ki jo prinaša zgodba.

Strip naj bi v nadaljevanju dobil tudi svojo nadgradnjo. Najprej konec januarja prihodnje leto. »Stepančičeve umetniške poteze kar kličejo po povečavi in njihovem doživljanju v prostoru, ne le med platnicami,« je poudarila vodja razstavnega programa v Cankarjevem domu Katarina Hergouth in najavila razstavo na temo stripa. Smelih načrtov je tudi Uroš Grilc z ambicijo celovečernega animiranega filma, v mislih pa ima tudi veliko gledališko uprizoritev. A najprej vzemite v roke strip. Verjamem, da ga boste brali s takim veseljem kot pred mnogo leti roman.

Aktualno

Trden kot skala je slovenski rod ...

... k višku kakor skala vodi naša pot, je geslo skalašev, naslednikov Turistovskega kluba Skala, ki letos praznuje stoletnico. To so sicer zabeležili že februarja letos, a jubilejno prireditev v počastitev stoletnice delovanja skalašev na Slovenskem so pripravili tridesetega oktobra.

JASNA PALADIN

Turistovski klub Skala je bil ustanovljen 2. februarja 1921 kot nekakšna alternativa Slovenskemu planinskemu društvu, ki je planinske navdušence povezovalo že vse od leta 1893. Ti so se po prvi svetovni vojni usmerili predvsem v obnovo porušeni planinskih poti in poškodovanih planinskih poti, ob tem pa so se v gorah začeli družiti predvsem mladi gorniki, ki so čutili željo po drugačnem doživljanju

gora – izven urejenih poti in udobnih planinskih koč. Zagovarjali so tudi idejo elite, a ne v smislu premožnosti in družbenega ugleda, pač pa maloštevilnosti. Člane so v svoje vrste namreč sprejemali le na podlagi dosežkov. Ustanovili so svoj klub, ki se je sprva imenoval turistovski, pred drugo svetovno vojno pa se je preimenoval v alpinističnega, saj so njegovi člani, ki so se poimenovali skalaši, zagovarjali predvsem doživljanje gora v strmih skalah – kot tak je

klub predstavljal tudi začetke organiziranega planinstva na Slovenskem. Turistovski klub Skala je bil ustanovljen v Gostilni Novi svet v Ljubljani, ki je nekdanja stala na mestu današnjega Hotela Lev. Prav tam so zato 30. oktobra pripravili tudi slavnostno prireditev s številnimi pomembnimi gosti. Eden od njih je bil tudi predsednik vlade Janez Janša, ki je bil tudi slavnostni govornik.

»Čas ustanovitve Skale je bil precej poseben čas. Mladi se niso več zadovoljevali s hojo po nadelanih in označenih poteh ter tudi ne samo s prehranjevanjem v gorskih kočah. Hoteli so plezati po skalnih stenah, zahajati v gore ne samo poleti, ampak tudi pozimi, kar je veljalo za avanturo, tudi s smučmi in ledno opremo. Pri nas so tako nastajale zelo različne skupine, ki so skupaj zahajale v gore, si izmenjevale izkušnje, spomine in alpinistično literaturo. Iz njih je nato nastalo tudi formalno združenje – Skala. Skalaši so poleg plezanja v gorah

Skalaši so poleg plezanja v gorah gojili tudi smučanje. / Foto: arhiv Slovenskega planinskega muzeja

Priznanja ob stoletnici skalašev je (tudi Janezu Janši) podelil predsednik Ustanove Avgusta Delavca mag. Miro Eržen. / Foto: kabinet predsednika vlade

gojili tudi smučanje, fotografijo, umetnost, literaturo in sploh vse aktivnosti, povezane z gorami in naravo, številne so bile tukaj že omenjene. Seveda pri tem niso pozabili niti na družabno plat življenja, zato je zanimivo brati njihove biografije. S Skalo smo se Slovenci enakopravno pridružili naprednemu evropskemu delovanju v gorah. V slabih dveh desetletjih obstoja Skale je skalašem uspelo preplezati mnoge prvenstvene smeri

pri nas, pa tudi drugje v Alpah, izdajali so knjige, pisali prispevke v revije in celo posneli prvi slovenski celovečerni film V kraljestvu Zlatoroga,« je med drugim dejal Janša, ki je bil tudi eden od pobudnikov Slovenskega gorniškega kluba Skala, ki so ga ustanovili leta 1995 in še danes deluje na podlagi istih vrednot, kot so jih skalaši gojili že med obema vojnama.

Poleg predsednika vlada sta na prireditvi spregovorila

tudi predsednik Slovenskega gorniškega kluba Skala dr. Anton Žunter in predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Jože Rovnan. Na prireditvi so bile podeljene plakete Ustanove Avgusta Delavca, ki ima sedež v Mojstrani, vodi pa jo mag. Miro Eržen. Zlate plakete so prejeli predsednik vlada Janez Janša, dr. Franc Sešek in dr. Gregor Gomišček, srebrno plaketo pa je prejel Slovenski gorniški klub Skala – zveza gorniških klubov.

Boj za pravico do groba še ni končan

Državni svet in Komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč sta pripravila posvet o vojnih grobovih, pokopališčih in grobiščih z namenom spodbuditi dialog in nadaljnji razvoj raziskovanja, urejanja in vzdrževanja slovenskih vojnih grobov in grobišč.

MAŠA LIKOSAR

»Šeststo evidentiranih vojnih grobišč in več kot sto še neraziskanih vojnih morišč je za Slovenijo veliko kolektivno breme in dolžnost nas politikov je, da na dostojanstven in spoštljiv način zapremo enkrat za vselej to moreče poglavje,« je v uvodnem nagovoru med drugim poudaril predsednik državnega sveta Alojz Kovšca in dodal: »V današnjih dneh še vedno poteka ideološki boj med desnimi in levimi – boj za pravico do groba. Kako zelo nesmiseln je ta boj, pričča dejstvo, da v resnici ni primerno poskrbljeno ne za grobove enih ne drugih.«

Kot je na posvetu pojasnil Janez Žakelj, državni sekretar na ministrstvu za obrambo, državi skrb za pokop in pravico do groba in imena nalogajo številni pravni akti in mednarodne obveznosti. Država mora zato po njegovem v okviru sklenjenih mednarodnih pogodb poskrbeti za

pokopališča in grobove tujih vojakov na naših tleh, prav tako pa mora biti poskrbljeno za obeležja in grobove naših žrtev, ki so pokopani v tujini. »Žal v preteklosti na tem področju ni bilo storjeno vse potrebno, zato se spopadamo s pomanjkljivimi evidencami in številnimi vprašanji, ki se tičejo grobov partizanov, ujetnikov, taboriščnikov, zapornikov, padlih v prvi in drugi svetovni vojni in vseh drugih žrtev, prav tako pa tudi proces odkrivanja prikritih grobišč še ni končan. Tudi zato, da se naredi bistven korak naprej, je vlada leta 2021 ustanovila Upravo za vojaško dediščino pri Ministrstvu za obrambo, ki bo med drugim skrbela za vojna grobišča in grobove,« je pojasnil Žakelj.

Rok Šteblaj, v. d. generalnega direktorja novoustanovljene Uprave za vojaško dediščino, je pojasnil, da bo ta prevzela naloge, ki so jih prej opravljala tri ministrstva.

Opozoril je, da je področje vojnih grobov in vojnih grobišč zelo obsežno, prav tako pa so vidni znaki neenotnega in neažurnega urejanja problematike. »Gre za več kot dva tisoč lokacij po Sloveniji in tujini, kjer so pokopani naši državljani. Uprava je svoje delo najprej usmerila v pregled in urejanje podatkov v registru vojnih grobišč in prenos na enotno elektronsko platformo, pripravljala se tudi pregled stanja, ki bo podlaga za predvidljive in usmerjene načrte vzdrževanja in obnove vojaških grobov v naslednjih letih. Veliko dela upravo čaka pri vpisovanju grobišč v register vojnih grobišč. Pri njihovem delu bo nujno dobro sodelovanje z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter z lokalnimi skupnostmi. Prav tako bo nujno povezovanje s strokovnimi institucijami,« je dejal Šteblaj.

Na posvetu je bilo predstavljenih tudi nekaj strokovnih

Jože Dežman (levo) in predsednik državnega sveta Alojz Kovšca / Foto: arhiv Državnega sveta RS, Milan Skledar

prispevkov na temo raziskovanja in urejanja vojnih grobov in vojnih grobišč. Peter Mikša je predstavil projekt nove podatkovne in prostorske baze prikritih vojnih grobišč kot podlage za upravljanje registra

vseh vojnih grobišč. Marta Rendla z Inštituta za novejšo zgodovino je spregovorila o krajih smrti in krajih grobov v zbirki podatkov o žrtvah druge svetovne vojne in poudarila, da so ti podatki o žrtvah slabše raziskani.

Robert Peskar z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije je predstavil vojna in povojna grobišča v luči varstva in ohranjanja kulturne dediščine, zlasti v luči evidentiranja grobišč kot kulturne dediščine.

Jože Dežman, avtor knjige Pravica do groba, je med drugim poudaril nezanesljivost števil, s katerimi imamo opravka pri doslej znanih podatkih o žrtvah prve in druge svetovne vojne na slovenskih tleh, in poimenovanja žrtev z imeni in primki. Poudaril je, da so točke temeljnih odnosov med živimi v odnosu do vojnih grobišč in grobov revizija, raziskava, varovanje, urejanje in dialog. »Pri tem imajo veliko vlogo in odgovornost vse stroke in vanje bo treba investirati, da bodo lahko opravile potrebe raziskave za nadaljnje razčiščevanje odprtih vprašanj vojnih grobov in vojnih grobišč,« je apeliral Dežman.

Zanimivosti

Dobrovoljen natakar že petdeset let

Herman Pančur iz Zgornjega Tuhinja je za svoje dolgoletno delo natakarja nedavno prejel priznanje Turistično-gostinske zbornice Slovenije zaposlenim v gostinstvu, hotelirstvu in turizmu za posebne dosežke. Za njim je petdeset let dolga poklicna pot, polna zanimivih zgodb.

JASNA PALADIN

Herman Pančur se je v gostinstvu v mladosti znašel bolj kot ne po naključju. Šolanje je po osnovni šoli namreč želel nadaljevati na ekonomski šoli, a nanjo ni bil sprejet, zato sta mu ostali le dve možnosti – da se izšola za kuharja ali za natakarja. Izbral je šolo za natakarja. »Svoje odločitve nisem nikdar obžaloval. V vseh teh desetletjih sem doživel mnogo zanimivega, srečal veliko ljudi, marsikje bil in se ogromno naučil, saj je to posel, v katerem se neprestano učiš. Natakar namreč ni samo nekdo, ki streže, ampak mora poznati različne kulture, jezike, lokacije, kjer opravlja svoje delo ... To delo tvori mnogo malenkosti,« pove Herman, ki ga po mnenju njegovih sodelavcev odlikuje strokovnost, prijaznost, vljudnost, razumevanje, znanje tujih jezikov (še posebej italijanskega), očarljivost, iznajdljivost in čut za sočloveka.

Na svoji pet desetletij dolgi poklicni poti je delal tako v kmečkih gostilnah kot v hotelih in protokolarnih objektih in prav v slednjih se je spisalo največ zgodb, ki bi si zaslužile mesto tudi v kakšni knjigi. Kot vajenec je začel delati v Gostilni pri Mežnarju v domačem kraju, leta 1977 se je zaposlil na Brdu pri Kranju v Titovi rezidenci, v naslednjih letih pa je občasno stregel tudi v drugih protokolarnih objektih: Gradu Strmol, Vili Bled, na skupščini in izvršnem svetu v Ljubljani, na Ljubljanskem gradu, Sodišču v Ljubljani, na Brionih v Hotelu Istra Neptun, v Vili Brionka, Beli vili, Vili na otoku Vanga, Vili Epos na Bledu, Vili Tartini v Strunjanu ... Stregel je bivšega jugoslovskega predsednika Josipa Broza Tita v času njegovega bivanja na Brdu, številne tuje državnike, predsednike vlad, kralje in cesarje ob obiskih na Brdu in Bledu: iranskega šaha Mohameda Rezo Pahlavija,

predsednika Severne Koreje Kim Il-sunga, nemškega kanclerja Helmuta Kohla, jordanskega kralja Husaina, ameriškega zunanjega ministra Henryja Kissingerja, egiptovskega predsednika Hosnija Mubaraka in mnoge druge.

»Moja velika prednost je bila, da sem imel možnost delati z natakarji starega kova, ki so izkušnje nabirali marsikje po svetu, in od vsakega sem kaj pobral. Ko smo stregli politike svetovnega formata, smo bili o vsem obveščeni vnaprej, saj smo se morali o marsičem pozanimati, se naučiti – kdo so in ob kakšni priložnosti so pri nas, da smo jim znali odgovoriti tudi na kakšno vprašanje, ki so nam ga postavili. Držati smo se morali strogega protokola in tesnih časovnih urnikov, pa tudi varnostnih pravil, zato marsikje do zadnjega nismo vedeli, na kateri lokaciji bomo kakšen dan delali,« pravi in se spominja, kako je bilo delati s srebrnim priborom ali

Herman Pančur svoje izkušnje danes z veseljem prenaša mlajšim natakarjem v Termah Snovik.

belim, zelenim in rumenim kristalom in kako je bilo določeno, kdo od natakarjev bo smel poslušati slavnostne govornike in kdo ne. Tudi

marsikatera nevšečnost se mu je pripetila, kot denimo ta, da je ruskemu politiku napak ponudil konjsko meso, ali pa, kako ga

je varnostnik enega od politikov brezkompromisno podrjal na tla, ker se je gostu nenamerno preveč približal.

Od 1993 do 2006 je delal kot natakar v Hotelu Bellevue na Šmarjetni gori nad Kranjem, leta 2008 pa se je vrnil v rojstno Tuhinjsko dolino in se zaposlil v Termah Snovik z željo, da prispeva k razvoju turizma v dolini s svojimi znanji in izkušnjami. Do upokojitve leta 2014 je bil zaposlen kot natakar v Termah Snovik, zadnjih sedem let pa še vedno občasno dela v strežbi. In kaj vse po njegovem krasi dobrega natakarja? »Natakar mora biti diskreten, urejen in čist, spreten, prijazen, komunikativen, umirjenega glasu, znati mora priporočiti naročilo in 'potipati' gosta, da ne izpade vsiljiv ... Če je nervozen natakar, bo zagotovo nervozen postal tudi gost. Vse to ostaja enako skozi čas in kjerkoli pač delaš,« pravi in zaključuje, da se s prijaznostjo in nasmehom lahko doseže vse.

Njena strast je peka z drožmi

Jerca Hriberšek Klinar s Podkočne iz droži ne pripravlja le kruha in potic, temveč tudi vafle, pite, biskvite, piškote, celo granolo (pečeni kosmiči) in makrone. S Patrikom, kot je poimenovala svoje matične droži, se po začetnih težavah zdaj odlično razumeta ...

URŠA PETERNEL

»Droži so moja strast,« pravi Jerca Hriberšek Klinar, mlada kuharica s Podkočne, ki je v zadnjih treh letih postala prava mojstrica peke z drožmi. Iz njih ne pripravlja le kruha in potic, temveč tudi vafle, pite, biskvite, palačinke, piškote, celo granolo in makrone.

Svoje prve droži, ki so fermentirana mešanica moke in vode, je z veliko potrpežljivosti vzgojila sama; a kot priznava, ji na začetku nikakor niso uspeli. Vmes je že obupovala, a nikakor obupala, tako da se danes s Patrikom, kot je poimenovala svoje matične droži, odlično razumeta. Začela je s peko kruha, na katerega z britvico ustvarja tudi čudovite vzorce, nadaljevala pa s peko najrazličnejših sladkih in slanih dobrot, ki so, kot so prepričani »drožomani«, bolj zdrave in lažje prebavljive kot jedi s kvasom, a zahtevajo tudi več potrpljenja in časa.

Jerca Hriberšek Klinar z matičnimi drožmi, ki jih je vzgojila sama in jih poimenovala Patrik

Jerca pri peki uporablja ekološko moko s kmetije svojih staršev. V Globokem pri Brežicah, od koder izvira (na Gorenjsko se je preselila po poroki), imajo namreč

ekološko kmetijo in mlin, kjer meljejo ekološko moko. Sama ima najraje rženo in ajdovo, in kot pravi, se potem »igra« in ustvarja lastne recepte. Marsikatero njeno

dobroto lahko okusijo tudi gostje Hotela Triglav na Bledu, kjer je Jerca, po izobrazbi organizatorica v gostinstvu in turizmu, tudi zaposlena. Zadolžena je za zajtrke, gostje pa lahko s karte zajtrkov izbirajo med najrazličnejšimi, zlasti lokalnimi jedmi, a pripravljenimi na sodoben način, od ajdovih štrukljev, granole Rajska ptica, kranjske klobase do tradicionalnega slovenskega zajtrka. Jerca pripravlja tudi različne namaze, veganske jedi ter sladke dobrote, tudi piškotke z drožmi, ki goste pričakajo v hotelskih sobah.

Kot pravi, sta kuhanje in peka že od nekdaj njena velika ljubezen, v kuhinji se je smukala že, ko je imela samo dve leti. Njen navdih je od nekdaj mama Branka, za katero pravi, da je še vedno večja mojstrica od nje, četudi kuha le za družino ...

Jerca tudi v prostem času ogromno kuha in peče, kreira lastne recepte in jih preizkuša. Tako si nekoč želi

izdati svojo kuharsko knjigo (recepte ima zdaj zbrane v zvezkih in na lističih), morda v povezavi s ponudbo domačih izdelkov z očetove kmetije, razmišlja tudi o priročniku o jedilnem dekorativnem cvetju v kulinariki.

Ob tem pa Jerca skrbi tudi za pravilno prehrano svojega moža Tilna, ki se veliko ukvarja s fitnessom. Pravi, da je njegova osebna kuharska šefinja, na vprašanje, kaj mu

najraje skuha, pa odgovarja, da ga najbolj razveseli z dobrim steakom (zrezkom). V kuhinji pa se že smuka tudi njuna hčerka Ana, prvošolka, ki trenira balet, z mamo pa deli tudi ljubezen do zelišč in cvetic.

Jerca pa je tudi umetnica, piše pesmi, ki jih je pred časom že izdala v zbirki, rada fotografira (fotografije hrane objavlja na svojem Instagram profilu), bere knjige ...

Fernandli iz sladkega testa z drožmi

30 let R Slovenije

Kolajne na zimskih olimpijskih igrah

V zadnjih tridesetih letih, odkar imamo svojo državo, so nam gorenjski športniki velikokrat narisali nasmeh na obraz. Skupaj z njimi smo se veselili uspehov. Bera kolajn gorenjskih športnikov na zimskih olimpijskih igrah je velika.

JELENA JUSTIN

Gorenjski športniki so nas s svojimi izjemnimi uspehi razveseljevali tudi na zimskih olimpijskih igrah. Svetovno priznana gorenjska športna središča – Planica, Kranjska Gora, Pokljuka – so bila poligon za treniranje večine od njih.

Prvo kolajno je za Slovenijo na zimskih olimpijskih igrah v Lillehammerju leta 1994 prismočala takrat 18-letna Mojstrančanka Alenka Dovžan. V slalomu je osvojila tretje mesto in s tem bronasto medaljo. Bron je osvojil še en Mojstrančan, Jure Košir. Bil je v odlični formi, a po prvi vožnji je zasedal osmo mesto. Upanja za medaljo je bilo malo, a uspelo mu je.

Olimpijske igre leta 1998 so bile v deželi vzhajajočega sonca, na Japonskem, v Naganu. Slovenci smo tam ostali brez kolajne. Drugače pa je bilo štiri leta kasneje, leta 2002 v Salt Lake Cityju v ZDA. In sicer je bil 18. februar 2002, ko so skakalci, ki so dobro formo pokazali

že na obeh posamičnih tekmah, na ekipni tekmi formo le še nadgradili in osvojili bronasto kolajno na veliki skakalnici. Ekipo so sestavljali Primož Peterka, Robert Kranjec, Damjan Fras in Peter Žonta. Ekipo je takrat vodil še en Gorenjec, Matjaž Zupan, ki ga je Kranjec po medalji v Salt Lake Cityju označil za pravega duhovnega vodjo reprezentance. »On je te izkušnje že doživel in zelo pozitivno vplival na nas, seveda pa smo se tudi fantje med sabo zelo dobro spodbujali in verjeli eden v drugega.«

Sledile so zimske olimpijske igre v Torinu 2006, ki so bile za Slovence brez kolajne, iz Vancouverja 2010 so slovenski športniki prinesli tri medalje, a nobeden od dobitnikov ni bil Gorenjec. Treba je bilo počakati do leta 2014 in iger v ruskem Sočiju. Prvo medaljo je priskakal Peter Prevc, ki je na srednji skakalnici osvojil drugo mesto, ko pa je sledila tekma še na veliki skakalnici, je osvojil bronasto kolajno. Bera kolajn se je s tem začela. Smučarska

tekačica Vesna Fabjan, Besničanka, je osvojila bronasto kolajno v prostem sprintu. Po Petri Majdič, ki je v Vancouveru ravno tako osvojila bron, je bila to druga kolajna v smučarskem teku. Sledila je še kolajna v biatlonu, ki jo je prigarala Teja Gregorin. Bronasto kolajno je pritekla in pristreljala v zasledovalni tekmi in s tem priborila tudi prvo olimpijsko kolajno za slovenski biatlon.

V Sočiju so nastopili tudi slovenski hokejisti. V ekipi je bilo precej Gorenjcev, med drugim tudi Anže Kopitar. V predtekmovanju je v drugem krogu dosegla zgodovinsko prvo zmago na OI. Favorizirano Slovaško je premagala s 3 : 1. Za Slovenijo so v polno zadeli Gorenjci – Rok Tičar v 44., Tomaž Razingar v 49. in Anže Kopitar v 50. minuti. Olimpijski turnir so zaključili v četrtfinalu in osvojili končno sedmo mesto.

Slovenski deskar na snegu, Tržičan Žan Košir je na olimpijskih igrah v Sočiju osvojil bronasto odličje v paralelnem veleslalomu,

potem ko je v malem finalu premagal Nemca Patricika Busslerja za 2,26 sekunde. »Jaz mislim, da se je dokazalo, da se v mojem življenju vse dogaja postopoma. To je bila tista zadeva, medalja z velikih tekmovanj, ki mi je manjkala. Nekako še nisem čisto dojel, da sem to dosegel, a sem zelo zadovoljen, da mi je uspelo,« je dejal Košir. V paralelnem slalomu je nekaj dni kasneje osvojil še srebrno kolajno, potem ko je v finalu za 11 stotink izgubil dvoboj z Rusom Vicom Wildom.

Dva Gorenjca sta bero kolajn povečala tudi štiri leta kasneje, leta 2018 v Pjongčangu v Južni Koreji. Sedmi dan olimpijskih iger smo se razveselili prvega odličja, saj je biatlonec Jakov Fak osvojil srebrno medaljo. Biatlonec, ki živi v Lescah, je brezhibno opravil s strelskim nastopom, saj je na klasični 20-kilometrski preizkušnji zadel vseh dvajset tarč in za zmagovalcem zaostal za pet sekund. Srebrna medalja je bila njegova. Jakov Fak je mož za

Jakov Fak / Foto: Gorazd Kavčič

Peter Prevc pred odhodom v Soči / Foto: Gorazd Kavčič

velike tekme. Leta 2010 je v Vancouveru, takrat še za Hrvaško, osvojil bron v sprintu.

V olimpijskem snežnem parku Phoenix so se za olimpijska odličja spopadli deskarji v paralelnem veleslalomu. Žan Košir je že v kvalifikacijah postavil odlično, drugi čas. V vožnji za četrtfinale je z veliko prednostjo ugnal domačega favorita Kima Sangkyuma. Našemu deskarju je premočno priznal še Nemec Stefan Baumeister, v polfinalu pa je Žana le za stotinko premagal

Sangho Lee iz Južne Koreje. V malem finalu je nato znova prikazal vrhunski nastop, premagal Francoza Sylvaina Dufourja in tako osvojil bronasto odličje.

Velik uspeh je na olimpijskem turnirju dosegla tudi slovenska hokejska reprezentanca, ki je na prvi tekmi premagala favorizirano reprezentanco ZDA. Po zaostanku z 0 : 2, so se risi prebudili v tretji tretjini in v podaljškju s 3 : 2 premagali ZDA. Na koncu so osvojili deveto mesto.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Leopold Kordeš, »pristni nacionalni Kranjec«

PETER COLNAR

V Kamni Gorici se je 6. novembra 1808 rodil publicist, pesnik, pripovednik, esejist in kritik Leopold Kordeš, ki je samega sebe imel za »pristnega nacionalnega Kranjca«. V revolucionarnem letu 1848 se je zaman trudil ustanoviti igralsko skupino, ki naj bi uprizarjala gledališka dela v slovenskem jeziku. Jeseni 1848 se je prav tako neuspešno zavzemal za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. Marca 1849 je Ljubljano zapustil za vedno.

Bil je nezakonski sin Antona Gozole oziroma Gogle pl. Leesthala. V vojski je bil pri artileriji in pehoti ter jo po šestih letih zapustil kot invalid. Drugi viri vedo povedati, kako so ga po trikratnem dezertiranju leta 1837

odpustili iz armade. Še ne čisto tridesetleten je zbral dovolj denarja in poguma za izdajanje nemškega domovinskega in zabavnega lista Carniolia. Želel mu je dodati še slovenski politični kulturni list Kranjske oziroma Slovenske novice z literarno prilogo Zora. Ker mu koncesije za novi časopis ni mogelodeliti deželni guverner Schmidburg, ki je bil sicer izredno naklonjen vsem slovenskim prizadevanjem, dovoljenja zanj nikoli ni dobil. Finančni pritisk na Carniolio je bil vedno hujši, tako da jo je bil že leta 1839 prisiljen prodati znanemu tiskarju Jožefu Blazniku. Maja 1840 je Kordeš prepustil uredništvo Carniolie dunajskemu pesniku Franzu Hermannu von Hermannsthalu.

Kordeš je še nekaj časa ostal v Ljubljani, vendar so ga meščani počasi pozabljali, pozabila pa ga nista dunajska policija in cenzura. V štajerskem Gradcu je poskušal ustanoviti nemško literarno revijo, kar mu ni uspelo. Enako je poskušal tudi na Dunaju, kjer sta z ženo živevala v hudi revščini. Denarne težave so bile vedno hujše, zato je zaradi dolgov v dunajski gostilni Pri raci moral pred sodišče. Bil je ovaden. Šel je v Gradec, kjer je skušal izdajati časopis Der Freimüthige, vendar mu ni uspelo. Spomladi 1842 se je vrnil na Dunaj, da bi si pridobil naročnike za novo literarno-založniško podjetje. Ker sta bili policija in cenzura nanj še vedno zelo pozorni, so ga zopet ovadili policijskemu

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- Na gradu Třebnice na Češkem se je 2. 11. 1766 rodil avstrijski feldmaršal češkega rodu grof Johann Josef Wenzel Radetzky von Radetz. Leta 1797 se je poročil s tržiško grofico Franciško Romano von Strassoldo – Grafenberg. V zakonu se jima je rodilo osem otrok.
- V Škofji Loki se je 3. 11. 1880 rodil zgodovinar Karel Jožef Prenner. Leta 1839 je objavil daljši opis Železnikov, leta 1840 pa opis romarske cerkve v Crngrobu.
- Knaflovo štipendijo, ki je omogočala slovenskim študentom študij na Dunaju, so ustanovili 6. 11. 1676. Glavni finančni vir je bila Knaflova hiša v dunajskem mestnem središču.

predsedniku. Kordeša je 22. novembra 1842 zaslila policija, nato pa so ga z Dunaja na državne stroške izgnali. V Ljubljano se je vrnil v času, ko so začele izhajati Kmetijske in rokodelske novice, list, ki ga je posredno spodbudil prav on. Od Hermannsthal je prevzel svoj nekdanji časopis Carniolia, ki je decembra 1844 dokončno ugasnil. Založnik Kleinmayr mu je leta 1845 predal v uredništvo uradni list Laibacher

Zeitung z literarno prilogo Illyrisches Blatt (Ilirski list).

Kot veliko Kranjcev predmarčnega obdobja je tudi Kordeš pripadal tistim Slovencem, ki so pisali v nemščini in bili do Avstrije lojalni. Kordešu so celo očitali nemškutarstvo, vendar pa je vedno odločno zastopal interese slovenske kulture. V revolucionarnem letu 1848 se je vedno bolj zavzemal za politično napredne misli ter slovenske ideje in cilje.

Gospodarji in služinčad

GORAZD STARIHA

*spolnost
in nasilje*

Predzadnjo majsko nedeljo v letu 1847 je bila Ana Žagar (20), dekla pri Antonu Trohi v Babnem Polju, sama doma in si je likala obleko. Po kosilu je stopil v sobo k njej gospodarjev sin s sosedovim najstarejšim sinom, Gašperjem Lipovcem. Ta je začel nespodobno govoriti, o ženski čišči in podobnem, vendar ga dekla in domači sin nista hotela poslušati in je utihnil.

Ko je ob enih prvič pozvonilo k službi božji, je domači sin Anton odšel, Gašper pa je ostal pri njej, ki je še naprej likala, in pripomnil, da bi morala pohiteti z delom. A je Ana namenoma likala še počasneje, ker je upala, da bo Lipovec pohitel za Troho v cerkev. Ko je končala, je šla v »štibelc«, kjer je imela obleko, da bi se preoblekla. Lipovec ji je sledil tako hitro, da ni mogla zapreti vrat. Odprla je skrinjo in začela v njej iskati nedeljsko obleko in jo zlagati, takrat pa jo je Lipovec zagrabil in vrgel na posteljo, na hrbet, on se je ulegel poleg nje in ji z desnico prijel roki na prsih, tako močno, da si ni mogla pomagati. V tem trenutku je v sobico vstopila dvanajstletna gospodarjeva hči in takoj odšla, ker je videla, da dekla še ni odšla v cerkev.

Lipovec ji je nato z levico dvignil obleko in jo s taisto roko zagrabil za osramje, ne da bi z roko ali s prsti posegel v nožnico. Nato se je ulegel nanjo in zrinil svoji nogi med njeni. Ko je z levo roko odpenjal hlače in jemal ven ud, ji je uspelo osvoboditi desnico, in ko je otrdeli ud prinesel v bližino njenega osramja, ga je z vso močjo zgrabila zanj in porinila na stran, tako da ni prodril vanjo.

Takoj zatem, ko ga je zgrabila za ud, je brizgnilo seme

in Lipovec se je kot mrtev zvalil poleg nje, ona je skočila pokonci in iz »štibelca« stekla v hišo. Kako dolgo je Lipovec še ostal v »štibelcu«, ni vedela. Pripomnila je, da Lipovec njenega spolovila nikakor ni prizadel – ne z roko ne z udom. Jo je pa po vsem tem bolela leva rama in prsi. Kljub temu je bila na binško nedeljo in ponedeljek še pokonci in je legla šele v torek. Za izgubljen čas je zahtevala 20 krajcarjev dnevno, za dnevno oskrbo med njeno »bolniško« prav tako 20 krajcarjev in za bolečine 40 goldinarjev. Lipovec je sicer ni nikdar nagovarjal, da bi spal z njo, dokaz, da se je resno branila, pa naj bi bil, da ga je ugriznila v levo ramo. Okrajni padar, ki so ga poklicali k njej, ni ne na telesu ne na spolovilu opazil znakov nasilja in je njeno bolezen pojasnil kot vročico, ki ni mogla biti posledica poskusa posilstva. Preiskal je tudi Lipovca in ni našel nobenih poškodb (ugriza).

Lipovec je bil rojen 4. januarja 1828. Dejanje je zanikal, češ da se je tisto nedeljo po kosilu ulegel na posteljo v hiši in spal do druge ure, ko ga je mati zbudila in je šel k popoldanski maši. A je mati sinovo izjavo ovrgla, češ da je bila tisto nedeljo na Trsatu pri Reki in je prišla domov šele v ponedeljek zjutraj.

Vaš razgled

Privlačna razgledna krožna pot okoli Blejskega jezera navdušuje svetovne popotnike, ki uživajo v znamenitostih enega najslikovitějšíh krajev. Bled namreč poleg jezera bogatijo tudi mnoge razgibane gorske steze, ki povezujejo okoliške osamelce – popolne razgledne točke na gorenski turistični biser. S. L. / Foto: Tina Dokl

Idilične podobe naravnega ravnovesja so v ekološki luči vse bolj krhke. Udeleženci mednarodne podnebne konference, ki v teh dneh poteka v škotskem Glasgowu, iščejo pot k rešitvi temeljnih ekoloških problemov ter posledično za prihodnost vseh živih bitij našega planeta. Pa bomo tokratne zaveze k zelenemu prehodu zmožni tudi udejanjiti ali pa bodo znova ostale zgolj mrtva črka na papirju? S. L. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski priimki

Horvat, srednjeevropski prvak, 2. del

TINO MAMIĆ

V Sloveniji je na novega leta dan 2021 živelo 9378 Horvatov. Število je skorajda enako kot pred 50 leti: 9323. Leta 1997 pa je bilo Horvatov kar 10.393. Dve tretjini jih živi v Pomurju in Podravju. Na Gorenjskem jih je kakih 600, največ v okolici Domžal in Kranja. Na Hrvaškem živi 19.900 Horvatov, največ na severozahodu. Horvat je na lestvici najpogostejših priimkov tako v Sloveniji kot na Hrvaškem na drugem mestu. Na svetu živi po podatkih portala Forebears okoli 48.000 Horvatov: 7400 v Srbiji, 4600 v Ukrajini, 3400 v Romuniji, 2400 v ZDA, 1600 v Nemčiji, 1300 v Avstraliji, 900 v Kanadi in 700 na Češkem.

Horvathov pa je še več, 55.000. Največ v ZDA, 20.000. V Avstriji jih je 7000, v Romuniji 6000, v Kanadi 3900, v Nemčiji 3300, na Češkem 3000, v Avstraliji 1800, na Madžarskem 1700, v Veliki Britaniji 1400, v Franciji in Braziliji po 1000. V Sloveniji jih je samo 20.

A imamo še tretjo različico, pisano kot Horváth, ki

jo nosi četrta milijona ljudi: 197.000 Madžarov, 31.000 Slovakov in 2000 Čehov. V Sloveniji jih živi 35. Na Madžarskem je to peti najpogostejši priimek, na Slovenskem pa drugi. Če vse tri priimke seštejemo, pridemo na tretjino milijona. Zato lahko zatrdimo, da je v Srednji Evropi Horvat najpogostejši priimek.

Najpogostejša kombinacija imena in priimka med Slovenci je Jožef Horvat – 172 jih živi v Sloveniji. Eden, gotovo najbolj znan, je politik in fizik Jožef Horvat (Žižki, 1955), ne-sojeni predsednik parlamenta, sicer pa prekmurski poslanec v državnem zboru na listi Nove Slovenije.

Med Slovenkami pa je Marija Horvat na drugem

Horvat	Jožef	42
"	Krištof	85
"	Janez	124

V mrliškem indeksu za župnijo Kranj, ki ga hranijo v Nadškofijskem arhivu Ljubljana, so priimek zapisali kar – Hrvat (M In Kranj 1681–1779, str. 5)

mestu (286), tik za Marijo Novak (288).

V starih zapisih najdemo priimek zapisan tudi kot Horvath, Hrouat, Horobath, Chorboi, Hrvat, Hurvat, Herwath. Beseda Hrvat je staroslovanska, prvič omenjena že leta 852. O samem izvoru besede je več teorij. Marko Snoj kot najverjetnejšo ocenjuje domnevo, so besedo Slovani prevzeli od svojih iranskih sosedov ob Črnem morju. Harvat bi v iranskem jeziku pomenilo tiste, ki jim vladajo ženske. Matriarhat so imela verjetno priazovska iranska

plemena. Leta 1901 pa so ob Azovskem morju našli iransko sarmatsko osebo imena zapisano v grščini: Horoathos. Zadnjo teorijo je leta 2019 postavil zgodovinar Mate Božič: sedež moravskega vladarja Svetopolka (870–894) se je imenoval Grwab (vir je v arabščini), kjer so po eni teoriji živeli Hrvati pred naselitvijo ob Jadranu. Grwab nekateri strokovnjaki berejo kot Hrvat, pomeni pa utrjeno mesto, grad.

Na Hrvaškem je priimek Horvat prvič omenjen leta 1414 v bližini Zagreba.

Razširjenost priimka Horvat po svetu

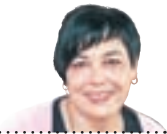

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
 Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.
 Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
 Prejeli boste veliko obiskov in tudi sami se boste odzvali na vabila. Teden bo zaznamovan z druženjem z različnimi ljudmi. Z nekaterimi od njih ste povezani tudi po poslovni plati in naredili boste načrt za naprej. Vse vam bo šlo od rok.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
 Nekaj težav boste imeli s tem, da se ne boste mogli takoj prilagoditi situaciji. Čez čas vam uspe in vse bo šlo tako, kot je treba. V ljubezni se pripravite na korenite spremembe, ki jih sploh ne pričakujete in bodo zelo peštre.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
 Dobro se zavedate, da se znajdete povsod in da redko pridete v zagato, iz katere se ne bi znali na lep način umakniti. Pred vami so dogodki, ki ne bodo v vašem načrtu, a vseeno se boste dobro znašli. Napake imajo vsi, le vidijo jih ne.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
 V tem tednu se boste ukvarjali s starimi zadevami, ki jih še niste zaključili. Šele ko se nekje vrata zaprejo, se lahko drugod odprejo nova. Zato ne smete preveč čakati, da naredite tisto, kar bi že davno morali. Ste pogumni, zato samo naprej.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
 Sreča je na strani pogumnih, kar pa vi nedvomno ste. Nikoli vas ni strah prevzeti novih in drznih odgovornosti in tudi tokrat ne bo nič drugače. V vseh vlogah se dobro znajdete in vse skrbi so odveč. Sreda bo za vas dober dan.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
 Prav kmalu vas na področju dela čakajo spremembe. Nikar ne mislite, da vidite samo tisto, kar gledate. So stvari, ki so očem skrite in se pokažejo šele kasneje. Presenečeni boste, saj si vseh možnosti in priložnosti sploh ne predstavljate.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
 Na dogodke, ki vas v kratkem čakajo, ne boste mogli vplivati, ampak se boste lahko zgolj prepustili in čakali, da pridete na vrsto. Vsekakor se to zgodi in takrat boste dali vse od sebe. V domačem okolju boste postavljeni pred dejstvo.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
 Zadnje čase ste imeli osebne zadeve na prvem mestu, sedaj pa počasi prihaja obdobje, ko boste morali zavihati rokave in se bolj posvetiti uradnim oziroma poslovnim zadevam. Žal je pač tako, da za dobro življenje potrebujejo finančna sredstva.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
 Okolica vam ne bo šla preveč na roko. Ne zato, ker bi bile vaše ideje slabe, le vsi si ne upajo toliko kot vi. Ne skrivajte se radi v udobju preteklih dejanj in uspehov, ampak vedno znova hrepenite po novostih. Ne boste se podredili.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
 V manjši družbi vas čakajo velika presenečenja, ki bodo potrditev za vaše ambicije, ki jih že nekaj časa brez razloga prelagate. Vsak od nas si želi pohvale, dali jo boste in tudi prejeli. V ljubezni se boste odločili za korak naprej.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
 Vedno so izhodi in rešitve. Ker pa se pogosto zagledate samo v eno smer, se lahko zgodi, da jih ne vidite. Ozrli se boste na drugi breg in spoznali, da je mogoče čisto vse. Še ob pravem času se vam bo vse dobro rešilo in zgodilo.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
 Malce boste razočarani, saj prijatelji ne bodo mogli sprejeti in razumeti vaših sprememb. To ne pomeni, da je z vami kaj narobe, le navajeni vas ne bodo v novi podobi. Čas bo prinesel svoje, kot vedno. Samo tako naprej.

TA JE DOBRA

Kremna rezina

Policist vstopi v slaščičarno in naroči: »Kremšnito in kavo.«
 »Kavo vam lahko postrežem, kremšnito je pa zmanjkalo.«
 »No, potem mi dajte pa kremšnito in oranžado.«
 »Nimamo kremšnito. Samo oranžado lahko dobite.«
 »Potem mi dajte pa kremšnito in mineralno vodo.«
 Slaščičar se razjezi in policistu eno pramaže okrog ušes.
 »A vam nisem že trikrat povedal, da nimamo kremšniti!«
 Policist slaščičarja vklene in ga odpelje na policijsko postajo. Komandir pristopi k slaščičarju in ga vpraša, kaj se je zgodilo. Ta mu pojasni, zakaj je klofnil policista.
 »Prav ste storili,« reče komandir. »Jaz bi mu še kremšnito vrgel v glavo!«

Ni bila dobra ura

»In, ljubica, kakšen ljubimec sem bil tokrat? Trajalo je več kot eno uro!«
 »Da, dragi. Pozabil si le, da smo ravno danes premaknili uro nazaj.«

Če bi bil direktor

Pri uri slovenščine otroci pišejo šolski spis. Učiteljica na tablo napiše naslov: Če bi bil direktor. Vsi se lotijo pisanja, Janezek pa nič.
 »Janezek, zakaj pa ne pišeš?«
 »Čakam tajnico,« je kratak Janezek.

Čelada

Gresta dva zobotrebca po ulici, zagledata vžigalico in eden reče: »Poglej, oni pa s čelado hodi naokrog.«

LAŽJI SUDOKU

5	4		9	2	6			
	8			3		4		7
	1			7		5	6	
7	2	3			8	9		
		5				8		
		4	2			6	1	3
6	7		4				2	
9		8		5			6	
			6	1	9		3	

Rešitev:

8	2	6	1	9	2	5	7	4
7	9	1	2	5	7	9	2	6
6	2	5	9	7	1	2	9	8
5	1	9	2	7	6	8	4	3
2	3	7	6	8	5	9	1	4
9	7	2	5	1	3	6	8	4
4	6	1	5	9	2	7	3	8
1	8	9	2	6	7	5	4	3
1	8	9	2	6	7	5	4	3

TEŽJI SUDOKU

3	4			1				7
					7			
9					4	8	3	
						2	9	8
	5						4	
2	6	7						
	8	3	9					4
				5				
4				6			7	3

Rešitev:

8	2	6	1	9	2	5	7	4
7	9	1	2	5	7	9	2	6
6	2	5	9	7	1	2	9	8
5	1	9	2	7	6	8	4	3
2	3	7	6	8	5	9	1	4
9	7	2	5	1	3	6	8	4
4	6	1	5	9	2	7	3	8
1	8	9	2	6	7	5	4	3
1	8	9	2	6	7	5	4	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenski-glas.si

V knjigi je 120 receptov, ki so razumljivi, natančni, sestavine pa vsem dostopne. Med njimi so recepti za: čokoladne brigane piškote, cimetove zvezdice, žepke z marmelado, pariške rože, orehove rezine, kefirjeve tortice, pomarančne kocke ...

www.gorenski-glas.si

Spiralna vezava, 14 cm x 20 cm, 150 strani

10
EUR

* Poština

Knjigo lahko kupite na Gorenskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenski Glas

SESTAVIL:	CERKVENI OBRED	SNOV V CELIČNEM JEDRU	BIVŠI SL. SMUČAR (MITJA)	PAMET	HRIB NAD LAŠKIM	KULTNI AMERISKI VESTERN	HRVAŠKA DENARNA ENOTA	IGRALEC SREBREV	SL. SMUČAR (R. M.)	ŽIVALSKO TRUPLO	14	14
ZAKUHAN SESTAVNI DEL JEDI												
ZBIRALNIK ENERGIJE V AVTU												
GORA V JULIJCIH			6	PEVKA KEUC								
GLASBENI STIL				SL. PESNICA (MAJDA)								
AMERICIJ												
FR. SLIKAR (EDOUARD)			3	HRAM SVETIŠČE								
PLESNI LIK PRI ČETVORKI			17									
ČRTA, KI OZNAČUJE POTEK OSI ČESTIŠČA												
ČOK ZA SEKANJE DRV												

Potica je slovenska znamenitost, kulinarčna posebnost, ki jo poznajo vse naše pokrajine. V dvojezični knjigi spoznamo zgodbo o tem prazničnem pecivu, navodila za peko, vrste testa in recepte za številne nadeve. Uporabna knjiga in lepo darilo tudi za turiste.

Trda vezava, 21 cm x 21 cm, 112 strani

10
EUR

* Poština

Knjigo lahko kupite na Gorenskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenski Glas

GORENSKI GLAS	PREVOZ ČESA NA DOLOČEN KRAJ	HRVAŠKA PEVKA (NEDA)	NOGO-METAŠ OBLAK	ŽIVALSKI IZRASTEK NA GLAVI	VOGAL	VLADIMIR LAMUT	NIŽINA, NIŽAVJE	FINSKO JEZERO, ENARE	MONGOLSKI VLADAR	GORENSKI GLAS	ZVARJENI SPOJ	PISATELJ TWAINE	OSCAR ZAMORA	RTV SPIKERKA LEKŠE	UDELE-ZENEČ ALKE	
JADRAN-SKO LE-TOVIŠKO MESTO	12									POMOTA						
OKROGEL DEL ČESA							9			FEVDALNI PODLOŽNIK			18			
POTNE KAPLJE						NEKDANJI OROŽNIK				TRETJI SKLON			JURE KOŠIR			
KITAJSKA UTEŽNA MERA					SHAKESPE-AROV KRALJ					STENSKI OBOK			NAPAD, NASKOK	19		
LUKA V JEMNU					SODNI TERMIN					TELESNA STRAST						
VESNA ERAK		7		OTOK V OTOČJU TUAMOTU						TROPSKA OVJALKA					ZVEZDA V VOLARJU	ROGOZNIČA (KNJIŽNO)
PEVEC HRIBAR				KOCINAR						RAVNINA						
GORENSKI GLAS		VELE-MOJSTER PARMA		LOMILKA												13
IGRALEC IN REŽISER EDWARDS	21			MODEL VOZILA HYUNDAI						KAJNOV BRAT			DIRIGENT MIZERIT			
VODNA ŽIVAL													ZAKOVICA			KILOGRAM
VNETJE SLUZNICE																NEKD. EVR. VALUTA, ECU

SESTAVIL:	CERKVENI OBRED	SNOV V CELIČNEM JEDRU	BIVŠI SL. SMUČAR (MITJA)	PAMET	HRIB NAD LAŠKIM	KULTNI AMERISKI VESTERN	HRVAŠKA DENARNA ENOTA	IGRALEC SREBREV	SL. SMUČAR (R. M.)	ŽIVALSKO TRUPLO	14	14
ZAKUHAN SESTAVNI DEL JEDI												
ZBIRALNIK ENERGIJE V AVTU												
GORA V JULIJCIH			6	PEVKA KEUC								
GLASBENI STIL				SL. PESNICA (MAJDA)								
AMERICIJ												
FR. SLIKAR (EDOUARD)			3	HRAM SVETIŠČE								
PLESNI LIK PRI ČETVORKI			17									
ČRTA, KI OZNAČUJE POTEK OSI ČESTIŠČA												
ČOK ZA SEKANJE DRV												

Izbirali boste lahko med več kot petdesetimi recepti in pripravili: prestice, kuminove palčke, koruzne krekerje, fino sirovo pecivo, fižolove pogačice, profiterole, empanade, grisine, pirine krekerje, sirove polčke, svedrce s slanino, čapate in druge hrustljave dobrote.

Trda vezava, 16 cm x 22 cm, 88 strani

870
EUR

* Poština

Knjigo lahko kupite na Gorenskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenski Glas

Nagrade: 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga Zdravje in jaz – Prijatelj

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 17. novembra 2021, na Gorenski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27					

Navdih našla v svetilkah

Kamniška pesnica Darinka Slanovec je izdala zbirko sedemdesetih haikujev in jo posvetila Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik ob njeni sedemdesetletnici. Rdeča nit haikujev so kamniške svetilke, ki so bile kot prepoznavna mestna oprema izdelane že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja.

JASNA PALADIN

Kamnik – Zbirka haikujev – kratkih pesmi, ki obsegajo zgolj 17 zlogov – nosi naslov Kamniške svetilke, ki pa ima več pomenov.

»Ko sem se srečala s haikuji, mi je bila ta oblika poezije povsem neznana, nato pa sem jih vzljubila, saj haikuji govorijo o trenutnih zaznavah, doživetjih in spoznanjih in ne razlagajo, bralcu le namignejo, nato pa si nadaljevanje vsak lahko zamisli sam. V zadnjih letih so me haikuji povsem prevzeli, saj so tako redkobesedni, da zahtevajo branje med vrsticami. Gre za drobne stvaritve, ki jih zlahka prezremo, tako kot tudi same podobe okoli nas. Ta knjiga je nastala ob tem, ko sem nešteto krat hodila po mestu, a večinoma podnevi, ko pa sem ulice videla

zvečer, je bilo vse drugače. Svetilke naredijo svet drugačen. In v tem času negotovosti so še toliko pomembnejše,« je pomen svetilk in »luči« predstavila avtorica in priznala, da je bila tudi kamniška knjižnica v času epidemije zanjo kot nekakšna svetilka. Ne nazadnje je istoimenski naslov nosil tudi literarni natečaj kamniške knjižnice, kamniške svetilke pa niso zgolj prispevka luči in optimizma, ampak so tudi značilna urbana oprema mestnega središča.

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja jih je kot urbano opremo oblikoval takratni mestni arhitekt Bojan Schlegl. Gre za enotno podobo mestnih svetilk v starih laternah, kjer so nekdanje rele plinske svetilke, ki še danes osvetljujejo ulice in trge ter vzbujajo prijeten občutek preteklega časa.

Darinka Slanovec s svojo zbirko haikujev

Haikuje sta na literarnem večeru v dvorani Mekinjskega samostana prebirali Barbara Božič in Marta Zabret, za glasbeno spremljavo pa je poskrbel Jan Tomšič.

Maistrova razstava na Gimnaziji Kranj

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – V sredo opoldne sta v avli Gimnazije Kranj predsednik kranjskega Društva generala Maistra Janez Tavčar in pomočnik ravnateljice Gimnazije Kranj Franci Rozman odprla razstavo o življenju, dogodkih in

Maistrova razstava v avli Gimnazije Kranj / Foto: Primož Pičulin

Maistrov portret, ki ga je narisala dijakinja Helena Potočnik

dejanjih generala Maistra in njegovih borcev za severno mejo. Razstava, ki bo (razen ob sobotah in nedeljah) med 8. in 16. uro odprta do 9. novembra, ni naključno v

Kranju. General Maister je tu med letoma 1885 in 1890 obiskoval nižjo gimnazijo in bil odličan učenec. Nanj spominja trg z njegovim imenom in doprnski kip na tem

trgu. Sicer pa je 23. november državni praznik dan generala Maistra. Posebnost razstave je tudi Maistrov portret, ki ga je narisala dijakinja Helena Potočnik.

Dan varnejše hoje v gore

Kamnik – Društvo gorska reševalna služba Kamnik organizira Dan varnejše hoje v gore, ki bo v soboto, 20. novembra, v kamniških hribih (lokacija bo odvisna od snežnih razmer). Zbor udeležencev bo ob 7.30, do 15. ure bo sledil praktični prikaz (uporaba in hoja z derezami in cepinom, zaustavljanje zdrsa s pomočjo cepina, uporaba derezic in planinskih palic ...), za tem pa še analiza. Od udeležencev se zahtevajo primerna oblačila in obutev ter oprema za gibanje v gorah v zimskih razmerah (cepini, dereze, čelada, lavinski trojček), ki si jo mora vsak priskrbeti sam. Prijave sprejemajo s spletnim obrazcem, člani PZS morajo za tečaj plačati dvajset evrov, nečlani pa štirideset evrov. Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 041 663 446 (Matjaž Šerkezi) in na spletni strani www.grs-kamnik.si.

Ocenjevanje dobrot tokrat v dveh delih

Kranj – Prireditelji državnega ocenjevanja kmečkih prehranskih izdelkov, ki poteka v okviru Festivala dobrote slovenskih kmetij, so se odločili, da bo ocenjevanje v dveh delih. Že ob koncu leta bo ocenjevanje sokov in nektarjev, suhega sadja in drugih suhih pridelkov, domače marmelade, džemov in sadnih namazov, kompotov, konzerviranih vrtnin in drugih konzerviranih pridelkov, medu in čajev, ocenjevanje preostalih izdelkov pa bo prihodnje leto. Za ocenjevanje prve skupine izdelkov je rok za prijavo 15. november. Vsi, ki bi želeli dati izdelke na ocenjevanje, naj pokličejo v kmetijsko svetovalno službo Vanjo Bajd Freljih (telefonska številka 04 5112701) ali Ano Beden (04 5353617). Prispevek za ocenjevanje znaša za prvi izdelek 30 evrov, za vsakega nadaljnega pa 25 evrov. Razpis za drugo skupino izdelkov bo objavljen januarja.

Pesniški večeri in slikarska kolonija v Žirovnici

Žirovnica – Vodenje Kulturnega društva dr. France Prešeren Žirovnica - Breznica je po smrti Jožeta Resmana prevzela Jerneja Stres. Med dejavnostmi društva je tudi organizacija pesniških večerov, ki potekajo v decembru in februarju. Z njimi želijo spodbujati pesniško ustvarjalnost, izmenjavo pesniških veščin ter literarna druženja med avtorji različnih generacij iz domače in sosednjih občin. Tako vse zainteresirane vabijo k sodelovanju na pesniškem večeru, ki bo 1. decembra v Čopovi rojstni hiši v Žirovnici, in na pesniških večerih ob 8. februarju in 3. decembru prihodnje leto. Vsak izmed udeležencev se bo na pesniškem večeru predstavil z izborom svojih pesnitev. Društvo pa organizira tudi slikarsko kolonijo, naslednja bo že 16. po vrsti, potekala pa bo 15. januarja 2022 v Čopovi rojstni hiši v Žirovnici. Izbrana dela bodo na ogled na razstavah ob kulturnem prazniku februarja 2022 in ob prazniku Občine Žirovnica decembra 2022. Naslovna tema bo Čebelarju. Prijave za sodelovanje že zbirajo pri kulturnem društvu.

Sobota za festival ljubiteljskega igranega filma

Kovor – S scenarijsko čajanko se bo jutri dopoldan v Domu krajanov v Kovorju začel četrti FLIF – Festival ljubiteljskega igranega filma. Letošnji program je organizator Skupina Avantura (Kulturno društvo sv. Janeza Krstnika) ob podpori JSKD Tržič, KS Kovor, Občine Tržič in ZKO Tržič razdelil v pet tekmovalnih sklopov, ki se bodo zvrstili v soboto popoldne od 14. ure do 19.30. Na ogled bo kar 28 filmov ustvarjalcev iz vse Slovenije. Filme bo strokovno ocenil režiser in scenarist Vojo Anzelj, ki bo tudi podelil nagrade za najboljši film, režijo, igralko, igralca, scenarij, montažo in fotografijo. Po predlogu strokovnega ocenjevalca se lahko podeli še nagrada za posebne dosežke na področju produkcije, kostuma, maske, scenografije, zvoka, glasbe in podobno. Seveda bodo svojega favorita lahko izglasovali tudi obiskovalci. Tudi letos je vstop na projekcijo filmov prost.

Učna pot za slepe in slabovidne

Brdo pri Lukovici – V čebelarstvu centru Čebelarstva zveze Slovenije na Brdu pri Lukovici bodo danes, v petek, odprli učno pot, ki je prilagojena za slepe in slabovidne. Slovesnosti ob odprtju poti se bo udeležil tudi minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kranj, ki se bo ob tem seznanil tudi s prizadevanji čebelarstva zveze za vključevanje ranljivejših skupin prebivalstva v čebelarstvo.

KINO SPORED

CINEPLEX, KRANJ

Sobota, 6. 11.
14.00, 17.00, 18.00, 20.00 VEČNI
14.30, 17.50 TOMA
17.20, 20.20 DUNE: PEŠČENI PLANET
20.40 VENOM 2
21.00 NOČ ČAROVNIC MORI
14.50, 19.40 NI ČAS ZA SMRT
13.40, 15.40, 17.40 PRI ADDAMSOVIH
2, sinhro.
14.10, 16.00 TAČKE NA PATRULJI: FILM,
sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 5. 11.
20.00 SADEŽI POZABE
Sobota, 6. 11.
20.00 NEKOČ SO BILI LJUDJE
Nedelja, 7. 11.
19.00 SADEŽI POZABE

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 5. novembra
19.30 51. TSD – Patrizia Jurinčič Finžgar: BIDOVEC – TOMAŽIČ: TOVARIŠTVO (v dvorani PGK)
21.00 51. TSD – Koncert: Janez Škof in Marjan Stanič (v Stolpu Škrlovec)

Sobota, 6. novembra
10.00 Sergej Prokofjev / Sandtale: PETER IN VOLK (v dvorani PGK)
19.30 51. TSD – Andrej Tomše: MITSKA (v Stolpu Škrlovec)

Nedelja, 7. novembra
17.00 51. TSD – Predstavitve dražbe in razgovor: FORSALE Lot9: Besedilo (v Stolpu Škrlovec)
19.30 51. TSD – GEJM (v dvorani PGK)

Ponedeljek, 8. novembra
16.00 51. TSD – Predstavitve: Novi prevodi slovenske dramatik (v Mestni knjižnici Kranj)
19.30 51. TSD – Matjaž Zupančič: VLADIMIR

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA

Petek, 5. novembra
17.00 Literarno-glasbeni večer: PLES BESED

Sobota, 6. novembra
19.30 Miha Mazzini: ZA VSE SEM SAMA

Nedelja, 7. novembra
10.00 Gledališče KUKUC: PALČICA (matineja)

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtda do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

BANJA VRUČICA: 10.–17. 12., **TRST:** 17. 11., 1. 12.; **VESELI DECEMBER:** ČAZMA Z ZAGREBOM: 4. 12., **KOPER:** 11. 12., **NOVOLETNI TUHELJ:** 30. 12. 2021–2. 1. 2022. **PRIJAVE TUDI ZA TURISTIČNE BONE:** STRUNJAN, BERNARDIN, ŠMARJEŠKE TOPLICE, DOLENJSKE TOPLICE, RADENCI. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

Izlet v Krško, Brestanico in na Veselo Goro

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi na izlet v Krško, Brestanico in na Veselo Goro. Informacije lahko dobite pri poverjenikih ali na tel. 064 117 135, prijave pa sprejemajo do 16. novembra oz. do zasedbe mest v avtobusu.

Četrtekovi izleti odpadejo

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča svoje člane, posebno člane planinsko-pohodniške sekcije, da do nadaljnje ga odpadejo vsi četrtekovi izleti.

PRIREDITVE

Ribiški izobraževalno-kulinarični dogodek

Žeje pri Naklem – Partnerji operacije Ribja narava Gorenjske in Društvo vseživljenjsko učenje vabijo na ribiški izobraževalno-kulinarični dogodek na ribnikih Žeje. Ta bo v soboto, 6. novembra, od 11. ure naprej na lokaciji za piknike levo od ribnikov. Eno od osrednjih dogajanj bo predstavila

tev vrste novih turistično-naravoslovnih ureditev in opreme ribnikov v okviru operacije. Prav tako boste lahko spoznali, kako na žaru pravilno pripraviti ribe, bogastvo in značilnosti ribjih vrst osrednje Gorenjske, kako jih (športno) loviti, kako postati športni vodnik ... Ob tem bo predstavljena dolga tradicija ribogojnice Cvenkel iz Mošenj, vsi obiskovalci pa bodo lahko brezplačno poskusili njihove pečene postrvi. Več informacij o dogodku in obvezna prijava za brezplačno udeležbo na 040 303 752, info@ctrp-kranj.si in FB-strani CTRP Kranj.

OBVESTILA

Dejavnosti Društva upokojencev Preddvor

Preddvor – Društvo upokojencev Preddvor v sodelovanju z Medgeneracijskim centrom vabi v sredo, 10. novembra, ob 17. uri na uro umovadbe, v četrtek, 11. novembra, ob 17. uri na tombolo in v petek, 12. novembra, ob 8. uri na merjenje krvnega sladkorja, tlaka in holesterola. Vse dejavnosti bodo potekale v prostorih Društva upokojencev.

PREDAVANJA

Odkrivajmo slovensko naravno in kulturno dediščino

Danes, v petek, 5. novembra, med 18. uro in 19.30 lahko na aplikaciji Zoom prisluhnite predavanju Alenke Veber z naslovom Odkrivajmo slovensko naravno in kulturno dediščino – Lepa je moja dežela. Predavanje je posvečeno 30-letnici samostojnosti Slovenije. Predavateljica je pripravila izbor fotografij s svojih potovanj po slovenskih pokrajinah in jih opremila z verzi slovenskih pesnikov, ki so s svojimi domoljubnimi pesmimi domovini postavili nesmrtni spomenik. Na predavanju vas bo popeljala od Krasa do Slovenskih gor, čez dolenske griče do samotne Bele krajine.

KONCERTI

Večernice

Tržič – Kulturno društvo Ignacij Hladnik jutri, v soboto, 6. novembra, vabi na koncert Večernice, ki se bo ob 19. uri začel v cerkvi Marijinega oznanjenja.

Drugačna, a zabavna dobrodelnost

Škofja Loka – Loška Pilarna jutri, 6. novembra, ob 18. uri pripravila simpatični dobrodelni dogodek, ki so ga poimenovali kar Dobrodelna dražba samcev. Potekala bo po vzoru tovrstnih dražb, ki so bolj znane v tujini. Zbrani denar bodo organizatorji namenili triletni Nikolini iz Škofje Loke, ki trpi za zelo hudo obliko kroničnega vnetja kože – atopičnim dermatitisom, od letošnje pomladi pa jo pesti še močna motnja hranjenja. Za uspešno zdravljenje deklica potrebuje dodatno, plačljivo zdravniško pomoč, so še zapisali ob najavi dogodka na Facebooku. Dražba bodo izpeljal, če ne bo deževalo.

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

HIŠE

KUPIM

HIŠO ali večje stanovanje v Ljubljani z okolico ali na Gorenjskem, tel.: 031/320-730 21002593

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI

PRODAM

KMETIJSKO zemljišče v občini Šenčur, tel.: 041/350-348 21002693

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drolovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 21002670

STROJI IN ORODJA

PRODAM

CIRKULAR za žaganje drv, tel.: 031/812-210 21002662

ELEKTRO motor, 4.7 kw in 1.420 obr./min, ter električni varilni aparat, tel.: 031/279-942 21002684

NAPRAVO za obžaganje lesa z motorjem 7.5 kw in tračnicami, tel.: 031/609-825 21002689

VARILNI aparat Tig 350 za inox in aluminij, tel.: 031/360-536 21002677

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

OPEKO – modelarc, ugodno, tel.: 051/205-800 21002681

SMREKOVO in hrastovo hlodovino, tel.: 031/648-526 21002673

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 21002664

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 031/826-621 21002397

GLASBILA

PRODAM

TROBENTO, staro 5 let, uglasena v B, tel.: 031/360-536 21002676

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430 21002607

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 21002668

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige? Pokličite, pridem z veseljem, jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225 21002690

LOTO

Rezultati 88. kroga – 3. november 2021
10, 11, 12, 21, 22, 24, 34 in 16

Loto PLUS: **10, 19, 24, 25, 27, 34, 35 in 32**
Lotko: **9 6 9 3 9 5**

Sklad 89. kroga za Sedmico: **1.280.000 EUR**
Sklad 89. kroga za PLUS: **490.000 EUR**
Sklad 89. kroga za Lotko: **160.000 EUR**

PETKOVA PRIREDITEV
Izvajca: Polona Čuk

KAJ MI JE PAVEDALA ŠEHerezada
Petek, 5. november 2021, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvajca: Sand tale
PETER IN VOLK
Sobota, 6. november 2021, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

www.pgk.si

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Sušenje mesa
Pot do vrhunskih izdelkov

Od nekdanj so suhe mesnine iz celih kosov mesa ponos kmetij. Izvirni izdelki iz svinjskega stegna, slanine, vratovine ter izdelki iz govejega, divjačinskega mesa in mesa drobnice bogatijo našo dediščino. Z novimi praktičnimi in teoretičnimi znanji o sušenju in dolgotrajnem zorenju bodo izdelki še kakovostnejši. Izvirni izdelki iz svinjskega stegna, slanine, vratovine ter izdelki iz govejega, divjačinskega mesa in mesa drobnice bogatijo našo dediščino.

168 strani, brošura, 17 x 23 cm

13⁵⁰ EUR * poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Čarobni zeliščni vrt
Zvezdana Križič

Knjiga je pravi in nepogrešljivi vodnik, kjer boste našli odgovore na vprašanja: kako se lotiti oblikovanja vrta, kako do sadik in kakšna je njihova nadaljnja vzgoja, kdaj in kako nabirati zeliščne rože, opisana pa so tudi pomembnejša zelišča, primerna za gojenje.

Spiralna vezava, 14 cm x 20 cm, 152 strani

10 EUR * poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Čokolada
Andrej Goljat

V knjigi je več kot 100 receptov in zanimivosti o čokoladi v poglavjih: o kakavovcu in kakavovem zrnu, od kakavovega zrna do čokolade, čokoladne torte in kolači, čokoladni deserti in strjenke, čokoladni fondiji, čokoladni okraski, pralineji in slane jedi s čokolado.

Spiralna vezava, 14 cm x 20 cm, 160 strani

10 EUR * poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

STARINE

PRODAM

STARINSKA vhodna dvokrilna vrata dim. 75 x 220 cm ter starinsko omaro in mizo, tel.: 041/350-348

21002692

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

2 otroška sedeža za v avto, po 30 EUR, Concord 9-18 kg in Maxicosi 0-13 kg, tel.: 031/453-349

21002705

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

SNEŽNO rolo za motorni prekopalnik Marko, tip SFM-1, tel.: 051/230-837

21002704

TRAKTORSKI viličar, dolžina vilic 120 cm, nastavljive, bočni pomik, dvig 3.5 m, tel.: 031/837-791

21002685

KUPIM

PLUG, dvobrazdni ali trobrazdni, in vrtavkasto brano, tel.: 068/150-640

21002680

TRAKTOR, lahko s priključki, in mini bager, lahko tudi v okvari, tel.: 031/500-933

21002686

PRIDELKI

PRODAM

KORUZO in ajdo, tel.: 040/355-865

21002682

PESO za krmo, tel.: 031/241-218

21002691

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

14 DNI starega bikca ČB, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647

21002703

2 ČB bikca, stara 3 tedne, tel.: 040/728-264

21002699

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave in črne pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113

21002667

BIKCA LS/LIM, starega 8 mesecev, Bohinj, tel.: 031/532-567

21002683

ČB teličko, staro 10 dni, tel.: 030/915-738

21002674

KOKOŠI - leghorn, rjave, jerebičaste, zelenojajčne bele, štajerke - prodamo in dostavljamo. Kmetija Šraj, Čadramska vas 19, 2319 Poljčane, tel.: 031/751-675

21002696

KRAVO simentalko, telico in teličko, tel.: 041/416-241

21002701

MLADE bele purane različnih starosti, tel.: 031/499-143

21002687

PIŠČANCE, lahko tudi očiščene, tel.: 031/247-805

21002694

PRAŠIČE, težke od 120 do 180 kg, in izločene svinje do 300 kg, možnost dostave, tel.: 041/455-732

21002671

TELIČKO simentalko, staro 7 mesecev, tel.: 031/466-024

21002688

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

21002666

OSTALO

PRODAM

8 KOSOV novih 2-satnih prašičkov za čebele, tel.: 031/360-536

21002679

JEČMENOVO slamo v okroglih balah, tel.: 041/812-096

21002675

ULEŽAN hlevski gnoj, tel.: 041/901-888

21002700

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

DELO dobi: kuhar m/ž, natakar m/ž, pomočnik v kuhinji, lahko tudi mlajši upokojenec m/ž. MAYR, d.o.o., Glavni trg 16, Kranj, tel.: 040/244-011

21002647

IŠČEMO osebo za pomoč v kuhinji. Zaposlitev je možna za polni ali krajši delovni čas. Lahko tudi pogodbeno delo ali preko študentskega servisa. Območje dela: Kranj z okolico. Reina, d.o.o., Savska loka 1, Kranj, tel.: 04/237-55-46, tajnistvo@reina.si

21002695

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

NERJAVEČE sode s plavajočimi pokrovi, 25, 60 in 80 litrov, tel.: 031/360-536

21002678

STARE slike, zložljivo posteljo in računalniški stol, tel.: 040/705-145

21002672

VIDIO klino fi 600 za cirkular in zračno pištolo, tel.: 041/364-504

21002698

ZAMRZOVALNO skrinjo, štedilnik na plin, sobni fitnes in puhalnik Grič, tel.: 030/913-916

21002702

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po telefonu: 04/201 42 47 ali e-pošti: malioglas@g-glas.si

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

OSMRTNICA

V 65. letu starosti se je od nas poslovil dragi

JANEZ SAGADIN
iz Reginceve ulice 8, Kranj

Pogreb draglega pokojnika bo v torek, 9. novembra 2021, ob 15. uri na kranjskem pokopališču. Žara bo v poslovilni vežici od 9. ure dalje.

Vsi njegovi

Prišla bo pomlad, na delo vabila, a bolezen bila je močnejša od tvoje volje do življenja.

ZAHVALA

V 71. letu starosti se je od nas poslovil naš dragi

VIKTOR ROPRET
Gabrov Viktor iz Senčurja

Iskrena hvala vsem, ki ste se mu na kakršen koli način poklonili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče, svete maše, nam pomagali in nam stali ob strani. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju ob njegovi težki bolezni, gospodu župniku Urbanu Kokalju, oktetu s Šenturške Gore, pogrebni službi Navček. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat hvala.

Vsi njegovi
Senčur, oktober 2021

ZAHVALA

V 78. letu starosti se je od nas poslovila naša draga

VALENTINA ROZMAN
Rotarjeva Tinka s Spodnje Lipnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in vsestransko pomoč. Najlepša hvala gospodu župniku Andreju Županu za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni
Spodnja Lipnica, oktober 2021

Srce ti v prsih nehalo je biti, ne čutiš bolečin več in nemira, od nas smo dovolili ti oditi, čeprav srce od žalosti nam hira.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustil naš oče, mož in ata

SEVERIN KLEINDIENST

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje. Posebna pohvala gre pogrebni službi Akris, pevcem za odpete žalostinke, trobentaču, cvetličarni Spominčica za cvetje ter župniku. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Žaljuoči vsi njegovi

Ni smrt tisto, kar nas loči, in življenje ni, kar družni nas. So vezi močnejše. Brez pomena zanje so razdalje, kraj in čas. (M. Kačič)

ZAHVALA

Dne 31. oktobra, dan pred svojim 73. rojstnim dnevom, nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

LOJZE REMIC

Vaša prisotnost, stisk roke, besede tolažbe in spominov nam pomagajo v teh težkih trenutkih.

Vsi njegovi
Kokrica, 4. novembra 2021

ZAHVALA

V 83. letu starosti je 30. oktobra 2021 ugasnilo življenje naše

MAJDE KOREN
iz Kranja

Vsem prijateljem, znancem in drugim dobrim ljudem, ki ste jo poznali in z njo delili lepote tega sveta, se najožji svojci iskreno zahvaljujemo.

Mož Marijan, sinova Marko in Matjaž z ženo Vilmo ter vnukinji Laura in Tjaša

Zapel je zvon tebi v slovo. Ostaja spomin, poln bolečin. Počivaj v miru.

ZAHVALA

V 96. letu starosti se je od nas poslovil

JOŽEF ROZMAN

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami v dneh žalosti. Hvala vsem sosedom in sorodnikom za darovano cvetje, sveče in sv. maše. Hvala pogrebni službi Navček, gospodu župniku in PGD Prebačevo - Hrastje. Hvala vsem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku.

Žaljuoči vsi njegovi
Prebačevo, 31. oktobra 2021

Deset dni živega gledališča

Polna dvorana Prešernovega gledališča je v sredo pospremila začetek 51. Tedna slovenske drame in si ogledala prvo predstavo Škofjeloški pasijon.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Dolg aplavz iz polne dvorane je v sredo sledil prvi predstavi v tekmovalnem programu 51. Tedna slovenske drame – uprizoritvi Škofjeloški pasijon v režiji Jerneja Lorencija in izvedbi domačega gledališkega ansambla. Pozitivno vzdušje večera je napovedovalo že predhodno slovesno odprtje letošnjega festivala s svečanimi nagovori in uradnimi podelitvama nagrajenima avtoricama dramskih besedil lani odpadlega jubilejnega, 50. Tedna Slovenske drame. Nagrada Slavka Gruma 2020 za besedilo Naše skladišče (v lanski sezoni so besedilo na kranjskem odru tudi krstno uprizorili) je šla Tjaši Mislej, nagrado za mlada dramatika pa je prejela Varja Hrvatin za besedilo Vse se je začelo z golažem iz zajčkov.

V nadaljevanju je mladi igralec Lovro Zafred publiko najprej spomnil na izbor predstav za jubilejni festival, ki je bil lani odpovedan,

Varja Hrvatin, prejemnica nagrade za mlado dramatičarko 2020, in Anja Humljan, ki je za Tjašo Mislej prevzela nagrado Slavka Gruma 2020. / Foto: Borut Cvetko (Mediaspeed)

nato pa je predstavil še aktualni program predstav, ki se bodo v tekmovalnem delu zvrstile v prihodnjih dneh. Od govornikov je na oder prvi stopil kranjski podžupan Janez Černe, ki je med drugim dejal, da bomo pri manjkljaj zadnjega leta

in pol, ko nas je epidemija prikrajšala tudi za gledališče, vsaj deloma nadoknadili v prihodnjih dneh. Dodal je še, da se na Mestni občini Kranj zavedajo pomena podpore kulture, ki je tudi njena odgovornost. »Prešernovo gledališče je eno

najboljših v državi, na MOK prepoznavamo njegov nacionalni pomen,« je poudaril Černe. »Ob tej priložnosti pozivamo Ministrstvo za kulturo, da Prešernovemu gledališču podeli status gledališča nacionalnega pomena. Zasluži si višje financiranje s strani države.«

Osrednja govornica, vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za ustvarjalnost na Ministrstvu za kulturo Barbara Koželj Podlogar pa je dejala, da vsakoletni Grumovi nagrajenci kasneje postanejo naša literarna in uprizoritvena klasika, prav tako pa so tudi prihodnost. Da ustvarjalna moč gledališča ni opešala, kar se vidi tudi iz bogatega festivalskega programa. Prisotne je pozdravil tudi direktor Prešernovega gledališča Jure Novak, ki je potrdil, da je festivalski program kronski dokaz, da gledališča in pisci dram ves čas korone niso počivali. »Želim vam deset dni dobrega živega gledališča. Naj bo v Kranju doma dobra drama.«

Pred Brino novi pregled in terapije

Brina Slivniker je včeraj upihnila deset svečk. Ima cerebralno paralizo. Pred petimi leti je bila operirana v Združenih državah Amerike. Prihodnje leto ima tam znova pregled in terapije. Družina mora za vse skupaj zbrati okrog devet tisoč evrov.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Deklica z nasmehom. To je četrtošolka Brina Slivniker, ki prihaja iz medvoške občine. Včeraj, 4. novembra, je praznovala deseti rojstni dan.

Rojena je bila dva meseca in pol prezgodaj, imela hudo dihalno stisko, posledica je okvara možganov – cerebralna paraliza. »Pred skoraj petimi leti je bila prvič operirana v Združenih državah Ameri-

naše zdravstveno zavarovanje krije le majhen del. Znova smo tako začeli zbirati za terapije, pregled in pripomočke pri dr. Parku. Zbrati moramo okrog devet tisoč evrov (pregled, dva meseca terapij, ortoze, pripomočki in drugi stroški). Zavedam se, da bo to v trenutni situaciji, ki vlada v državi, zelo težko izvedljivo, a občutek, da nisi sam, daje varnost in pogum, ki premika meje nemogočega. V Brino vlagamo veliko

Brina letos spomladi, ko je bila na zadnjem pregledu in terapijah v Združenih državah Amerike / Foto: arhiv družine

ke. Takrat ni čutila svojega telesa. Lani pa nas je na terapiji tam presenetila. Samostojno je zakorakala s pomočjo berglic. Letos se mi je izpolnila velika želja. Skupaj sva z roko v roki odšli v bližnji park na sprehod, naučila se je tudi plavati. To je zanjo velika motivacija za naprej. Z veliko vztrajnostjo in voljo premika meje na vseh področjih in gradi svojo samostojno pot. Njen razvoj, napredek po posegu gre počasi, a strmo navzgor. Dr. Park ji je napovedal hojo brez vsakršnih pripomočkov,« opisuje Brinina mami Špela. Letos je Brina v Združenih državah Amerike imela že peti kontrolni pregled s terapijami. Novega ima v marcu 2022. »Brino čaka še veliko intenzivnih terapij, ki pa niso poceni, saj

truda in ni nam žal. Preživljamo se z minimalnimi dohodki, saj je Brina naša prioriteta. Žal je v naši državi tako, da za otroke s posebnimi potrebami ni dovolj dobro poskrbljeno. Vsak dan se borimo za njene pravice, ker ji želimo omogočiti kvalitetno in samostojno življenje. Želimo ji neodvisnost od vseh nas oziroma tuje pomoči, saj si tako kot drugi otroci zasluži kvalitetno življenje,« še pravi Špela.

Prostovoljne prispevke za Brino zbira Župnijska Karitas Preska, Preška c. 33, 1215 Medvode (IBAN: SI56 0202 1009 2137 108, sklic: 04112011, koda namena: CHAR, namen: Brina). Družina je vsem, ki so že ali še bodo pomagali, zelo hvaležna.

V Bitnjah so »rezervisali«

SIMON ŠUBIČ

Bitnje – V Bitnjah zaključujejo dela na novem objektu vrtca Biba, ki bo Mestno občino Kranj stal 1,5 milijona evrov (z DDV) oziroma 173 tisoč evrov manj zaradi sofinanciranja Eko sklada. Pravijo, da bo vrtec sodoben in lep. Kot pri vsakem novem objektu lahko tudi tu pričakujemo, da bodo med uporabo novega vrtca ugotovili tudi kakšno manjšo projektantsko ali gradbeno napako, a kot nas je opozoril bralec, domačine že sedaj

vznemirja napis, ki se je pojavil na asfaltni površini pred enim od stranskih vhodov v vrtec. Namesto

»Rezervisano za dostavo« se je namreč delavcu, ki so mu zaupali izdelavo napisa, verjetno prihaja z juga nekdanje

Napis pred novim vrtcem v Bitnjah, zaradi katerega se nekateri v zadnjih dneh nasmihajo, drugi pa zgražajo

skupne domovine, zapisalo »Rezervisano za dostavo«.

Nekateri se temu spodrsliju hudomušno nasmihajo, češ da bi tak napis prej sodil pred kakšen drug, bolj multikulturn vrtec v Kranju, drugi se zgražajo. Mi lahko le ugotovimo, da v tem primeru k sreči ne gre za projektantsko ali gradbeno napako, temveč preprosto za slabo znanje slovenščine, ki je v teh časih med gradbenimi delavci, ki so v Sloveniji pretežno uvožena delovna sila, zelo razširjeno. Seveda pa upamo, da bodo napis, ki je nastal že konec oktobra (fotografija je bila posneta v torek), do odprtja vrtca tudi popravili.

vremenska napoved

Danes bo zmerno do pretežno oblačno, zjutraj bo lahko nekaj megle. Jutri bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo, v nedeljo pa zmerno do pretežno oblačno.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

3/9 °C

SOBOTA

1/10 °C

NEDELJA

-1/10 °C

